Zasvätený život

01
2016

časopis pre rehoľníkov
a zasvätených

PRÍLOHA

S nádejou sa pozerať na budúcnosť

16
JUBILEUM
Jubilejný rok Matky ustavičnej pomoci

23
PSYCHOLÓGIA
Žiť s napätiami

39
SPIRITUALITA
Životodarný vzťah ticha a modlitby

Obsah . 13

január 2016 • 7. ročník • číslo 13

Vydavateľ:
Konferencia vyšších rehoľných predstavených na Slovensku

Miletičova 7, 821 08 Bratislava
mail: sekretariat@kvrp.sk
IČO: 00686581

Šéfredaktor: Juraj Pigula

Redaktori:
Štefan Turanský
Hermana Matláková
Tatiana Berecká
Marián Kováčik

Fotografie: Katarína Berešová, archívy rehoľných komunít a sekretariátov KVRP a KVPŽR

Fotoeditor: Katarína Berešová

Evidenčné číslo MK SR: EV3916/09

ISSN 1338-1032

Web stránka: www.kvrp.sk

Finančné príspevky na vydávanie časopisu:
IBAN: SK2011000000002620853329, variab. symbol: 1111

Objednávky: distribucia@kvrp.sk

Príspevky do časopisu: casopis@kvrp.sk

Jazyková úprava: Marián Kováčik

Grafická úprava: Lýdia Valter

Tlač: Devín printig house, s. r. o.

Príspevok: 3 eurá

Vychádza 2× ročne

1 EDITORIÁL

2 ROZHOVOR
Na slovíčko s Mons. J. R. Carballom

7 JUBILEUM
800 rokov Rehole kazateľov

9 PRI PRAMENI
Trpezlivosť ako utrpenie

10 KÁNONICKÉ PRÁVO
Řeholní představený v Kodexu kanonického práva

14 MISIE
Z duchovného hlavného mesta sveta

16 JUBILEUM
Jubilejný rok Matky ustavičnej pomoci

19 LIFESTYLE
Myslenie

21 ZOZNÁMTE SA, PROSÍM
- s novým predsedom KVRP
- s novou predsedníckou KVPŽR

23 PSYCHOLÓGIA
Žiť s napätiami

29 PASTORÁCIA POVOLANÍ
Láska znamená dať všetko

33 MÉDIÁ
6 veľkých výziev pre pastoračnú činnosť

37 HISTÓRIA
O najkrajšej svätej liturgii v mojom živote

39 SPIRITUALITA
Obývaná samota (I.)
Životodarný vzťah ticha a modlitby

43 BLOG
- Netreba kurz diplomatického protokolu
- Nepripravená tréma

44 FORMÁCIA
Formačný rozhovor (II.)

47 ROK MILOSRDENSTVA
Milosrdní ako Otec

49 OBNOVENÉ FORMY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA
Ordo Virginum

51 Z BOŽEJ LEKÁRNE
Echinacea purpurová

52 SPRÁVY KVRP
Plenárne zasadnutie KVRP

53 SPRÁVY KVPŽR
- Plenárne zasadnutie KVPŽR
- Zmeny vo vedení KVPŽR

PRÍLOHA

S NÁDEJOU SA POZERAŤ NA BUDÚCNOSŤ

II Kronika Roku zasväteného života

IV *Mons. José Rodríguez Carballo*
Zostaňte v mojej láske

Editoriál

Rok zasväteného života sa končí a už sa začal Rok milosrdenstva. Stránky nášho časopisu majú znova ambíciu odovzdávať odhodlanie a nadšenie žiť naše povolanie s láskou a milosrdenstvom.

Jean Vanier v krátkom doslove ku knihe svedectiev zasvätených s názvom ***Láska znamená dať všetko*** *píše: „Radujem sa v prítomnosti zasvätených mužov a žien, ktorí ma odkazujú na to, že všetci sme zasvätení Bohu skrze krst. Oni nám jasne ukazujú prítomnosť Ježiša, s láskavým a pokorným srdcom vo svete, ktorý je dobitý hriechom, násilnosťami, apatiou, nenávisťou, strachom a nezáujmom.* ***Práve oni v mene jeho lásky dali všetko****.“*

Aj my sme dali všetko! No je to dynamické a vyvíja sa to. Aspoň u mňa. Niekedy chceme dať všetko. Z času na čas dávame trocha, inokedy príliš málo. A zriedka možno nedávame nič. Akokoľvek, stále je potrebné smerovať k tomu, aby sme dali všetko. Celé srdce, celú myseľ, celé telo, teda všetko, aby sme sa dali celí.

Náš život prirodzene vedie k obete, ale silnejšie a dôležitejšie nie je to, čo sme zanechali, ale čo sme našli a čo dávame.

Darovať sa s láskou Bohu a blížnym v službe ma robí šťastným. Možno sme našli šťastie v zasvätenom živote od prvej chvíle alebo ho postupne nachádzame v súlade s naším rozhodnutím byť Boží. A som si istý, že Boh nám bude postupne napĺňať srdcia šťastím, bude dávať všetko on nám. My mu dáme naše hriechy a odovzdáme naše komunity, lebo on je náš Otec, milosrdný Otec. A on na nás bohato vyleje olej odpustenia, radosti a pokoja.

Požehnaný Rok milosrdenstva všetkým!

Na slovíčko

s Mons. J. R. Carballom

José Rodríguez Carballo
sa narodil v roku 1953 v Lodosele. Teologické štúdiá absolvoval na Františkánskom biblickom inštitúte v Jeruzaleme, kde bol aj vysvätený za kňaza. V roku 1981 získal doktorát v odbore Sväté písmo na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme. V roku 1992 bol zvolený za provinciála Provincie sv. Jakuba v Santiago de Compostela. V roku 2003 ho zvolili za generálneho ministra Rádu menších bratov františkánov – 119. nástupcu sv. Františka z Assisi. V roku 2012 sa stal aj predsedom Únie generálnych predstavených. Od roku 2013 je sekretárom Kongregácie pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života.

■ MONIKA SKALOVÁ

Povolanie

Čítala som takúto myšlienku: „Je ľahké sa zamilovať, ale zostať zamilovaný je niečo skutočne mimoriadne.“ Zasvätený život a zaľúbenie?

Sv. Pavol vo svojom *Liste Timotejovi* dáva dve rady. Môžeme povedať, že ich dáva aj nám zasväteným, aby sme sa mohli každý deň zaľúbiť do Pána. Prvú radu, ktorú dáva Pavol Timotejovi, je: „Nezanedbaj dar, ktorý je v tebe.“ Zanedbať je opakom slova pamätať. Aby sme nestratili iskru prvého zaľúbenia, je dôležité pamätať, pripomínať, teda nezanedbať. Aby sa nestalo, že srdce je na jednej strane a dar, teda povolanie, je na druhej. Bol by to rozdelený život. Rozdelené srdce privádza k strate daru. A druhú radu, ktorú Pavol dáva Timotejovi, je bdieť nad sebou. Musíme byť bdelí, pretože povolanie máme v hlinených nádobách, ako hovorí sv. Pavol, keď hovorí o viere. A táto nádoba sa môže rozbiť. Bdenie ide ruka v ruke s modlitbou.

7 pokladov zasväteného života

1. Identita

V dnešnej „tekutej“ spoločnosti sa stráca identita osoby. Ako posilniť pravú identitu zasvätených a nezamieňať ju za falošné modly či idey, ktoré je ťažké hneď rozpoznať?

Verím, že identita sa posilňuje formáciou. Musíme sa vrátiť k formácii. Formácia je kľúčom pre zanietenú prítomnosť, ako to od nás vyžaduje Rok zasväteného života, a pre pohľad nádeje do budúcnosti. Bez formácie sa môžeme stať neziskovou organizáciou v Cirkvi, ale toto nie je našou úlohou. Teda formácia, ktorá nie je iba jednoduchým kurzom raz do roka alebo nie je len pre sestry, reholníčky, ale je aj pre nás reholníkov. Musíme mať odvahu zastaviť sa raz za čas, aby sme sa formovali. Kto sa neformuje, nemôže dávať druhým. Dá prázdno svojho života alebo dá nejakú ideológiu, ale nedá život, život v hojnosti. A tu je aj problém evanjelizácie – veľakrát totiž neprinášame Krista, ale prinášame nejakú ideu o Kristovi. Avšak Ježiš nie je nejaká idea, je to osoba. Ako evanjelium. To nie je ideológia, ale je to forma života. Preto je nevyhnutná formácia vo všetkých etapách života. A keď sa pozrieme na identitu v zasvätenom živote, ona je vždy postupná či postupujúca.

Foto: TK KBS/ Peter Zimen

2. Chudoba

V kongregácii vyšiel pred rokom dokument Orientačné línie pre spravovanie dobier v inštitútoch zasväteného života a v spoločnostiach apoštolského života. Čo podľa vás tieto línie najviac zdôrazňujú v prežívaní evanjeliovej chudoby?

Predovšetkým si musíme uvedomiť, že chudoba sa nezameriava iba na peňaženku alebo na bankové kontá. Chudoba je postoj života. Vzťahuje sa na rozum, srdce a na peňaženku.

Sľubom chudoby sa stávame hľadačmi pravdy tam, kde je. Vieme, že jedinou pravdou je on, Pán. Všetci ostatní máme časť pravdy, ale nie celú pravdu. Teda máme byť hľadačmi pravdy. Má sa dotýkať srdca, ale tu vstupuje duch vlastnenia, ktorý je proti duchu chudoby. Chceme vlastniť veci, osoby. Chudoba nás zaväzuje byť pútnikmi. Teraz sme tu a zajtra môžeme byť na inom mieste. Rešpektovať slobodu druhých. Ak chcem ovládať iných, nie som chudobný. Pozor na vytváranie závislostí, pretože v zasvätenom živote sa to často vyskytuje. A to je proti sľubu chudoby. A peňaženka. Samozrejme, že sľub chudoby sa týka aj peňazí, aj rôznych štruktúr. Teda všetko má slúžiť poslaniu. Pápež nám hovorí, že štruktúry majú byť v službe poslania.

Rehoľná chudoba prechádza tiež cez solidaritu. V tom, čo máme, či je to veľa a či málo, máme byť solidárni. Pripomínať si, že dobrá sú všetkých a patria všetkým. A to nás vedie pracovať na spravodlivosti v solidarite. Rehoľník, ktorý skladá sľub chudoby, má byť apoštolom spravodlivosti v solidarite. Inak je to sľub, čo nič nehovorí.

„V tom, čo máme, či je to veľa a či málo, máme byť solidárni. Pripomínať si, že dobrá sú všetkých a patria všetkým. A to nás vedie pracovať na spravodlivosti v solidarite.“

Foto: TK KBS/ Peter Zimen

V syntéze by som sľub chudoby zhrnul do jednej vety, ktorú povedal sv. František z Assisi. On vo svojej regule nehovorí o sľube chudoby. Hovorí, že bratia majú žiť evanjelium v poslušnosti bez vlastnenia ničoho a v čistote. Pre mňa to žiť bez vlastnenia ničoho zahŕňa hlboký význam sľubu chudoby a povedal by som aj poslušnosti a čistoty. Žiť bez vlastnenia je kľúčom pre život nerozdeleného srdca – čistota, pre život slobodného srdca – poslušnosť, a srdca zameraného na jediný poklad, ktorým je Boh, Kristus a bratia a sestry – to je chudoba.

3. Čistota

Ako by ste dnes vysvetlili krásu, význam a hodnotu zasväteného panenstva v porovnaní s manželstvom?

Je pravda, že dnešná spoločnosť nepozýva k tomuto sľubu, pretože žijeme v erotizovanej spoločnosti, a teda je potrebné ísť proti prúdu v rozhodnutí sa pre život v čistote. Tento sľub nie je pre všetkých. Keď Pán hovorí o tých, ktorí si volia čistotu pre nebeské kráľovstvo, povie: „… pre tých, ktorým to bolo dané.“ Teda nie všetci to môžu žiť a nie všetci to môžu chápať. Krása zasvätenej čistoty sa musí držať za ruky s krásou manželstva. Obidve povolania pochádzajú od to-

„Čistota, panenstvo zasvätených je synonymom plnosti vzťahov s Bohom a plnosti vzťahov s druhými, stále prežívaných v radosti. Čistota prežívaná v smútku nemôže byť milá Bohu ani ľuďom. Žena alebo muž, ktorí zložia sľub čistoty, musia dýchať radosť; ako sa inak dá chápať, že naše srdce je plné Pána?“

„Komunikácia má byť na troch úrovniach: to, čo sa robí, to, čo sa myslí, a to, čo sa cíti."

ho istého Pána. Každý musí odpovedať na povolanie, ku ktorému je volaný. Čistota nie je len absencia aktívneho sexuálneho života, ale je to aj otvorenosť srdca predovšetkým Pánovi. A keď je srdce naplnené Pánom, s ním môžu vstúpiť všetci. V srdci zasvätenej ženy alebo zasväteného muža je totiž miesto pre všetkých, pretože najprv bolo obývané Pánom. Povedal by som, že čistota sa nedá žiť iba vo vedomí zriekania. Ale čistota, panenstvo zasvätených je synonymom plnosti vzťahov s Bohom a plnosti vzťahov s druhými, stále prežívaných v radosti. Čistota prežívaná v smútku nemôže byť milá Bohu ani ľuďom. Žena alebo muž, ktorí zložia sľub čistoty, musia dýchať radosť; ako sa inak dá chápať, že naše srdce je plné Pána? A preto si myslím, že práve preto, že sme urobili sľub čistoty, mali by sme byť najradostnejšími ľuďmi na tomto svete, pretože naše srdce je totálne obývané Pánom a cez neho ľuďmi tohto sveta.

4. Poslušnosť

Je stále určité napätie medzi autoritou a poslušnosťou. V čom vidíte potrebnú zmenu, ktorou treba prejsť na jednej aj na druhej strane?

Dnes sa veľa hovorí o kríze autority. A povedal by som, že kde je kríza autority, tam je aj kríza poslušnosti. Obe veci idú spolu. Som presvedčený, že význam autority musí byť evanjelizovaný. Sú rôzne typy autority. Autorita moci. Sám Ježiš hovorí, že takáto autorita nie je vlastná kresťanom a už vôbec nie zasväteným. Keď Ježiš hovorí, ako mocní tohto sveta vládnu, povie, nech to nie je tak medzi vami, ale prvý nech je posledným, pán nech je sluhom. Teda pozor na prežívanie autority ako moci, pretože inak upadneme do diktatúry a aj táto je v zasvätenom živote. A toto je nezlučiteľné s evanjeliom. Potom je autorita *laisser faire* – nechať tak – nekomplikovať si život, každý nech si robí, čo chce. Spôsobuje to riadny zmätok, každý si robí, čo chce. Potom je ďalší druh autority – mať výhody. Používať autoritu vo svoj osobný prospech, pre svoje osobné výhody či potreby. Jediným správnym prejavom autority je služba. Umývanie nôh. Je to ideálna ikona, ktorú má mať pred sebou, kto je v službe autority. Musíme evanjelizovať službu autority, aby zodpovedala tomu, čo chce Ježiš.

Poslušnosť má byť vždy slobodná a zodpovedná. Kde sa nedá zodpovednosť, nemôže sa vyžadovať poslušnosť. A kde nie je sloboda, nie je ani poslušnosť. Teda sloboda a zodpovednosť privádzajú k poslušnosti slobodnej a zodpovednej. Myslím si, že je ešte stále veľa infantilizmu v zasvätenom živote alebo veľa adolescencie. Treba evanjelizovať aj autoritu, aj poslušnosť. A spomenul by som sv. Františka Assiského, ktorý hovorí o charitatívnej poslušnosti. Musíme prejaviť vlastný názor, aj keď je protichodný názoru predstaveného. Musíme stále viesť dialóg, ale musíme si uvedomiť, že záver patrí predstavenému, ktorý rozhodne. Teda aj keď vidím lepšie veci, ale po tom, čo som prejavil svoj názor, som vedený k poslušnosti. To je charitatívna poslušnosť. A stále v slobode a zodpovednosti. Kto nie je zodpovedný, nie je poslušný, urobí všetko, čo sa mu prikáže, ale urobí to tak, ako sa robí s bábkami.

5. Komunita

Objavuje sa problém: privátny svet on-line a svet komunity off-line. Ako prebudiť bratské spoločenstvo?

Musíme byť predovšetkým pozorní na to, aby naše vzťahy medzi bratmi a sestrami neboli virtuálne. Naše vzťahy majú byť osobné. Veľakrát sa vieme veľmi ťažko osobne porozprávať. A potom prídeme do svojich izieb a začnem chatovať s celým svetom. Ale to je absurdné. To nás privádza k strate pravého pokladu, ktorým je bratský život v komunite. Čiže komunita, ktorá chce byť v rovnakom čase fraternitou, musí rásť vo vzájomných vzťahoch. Dialóg. Počúvanie. Hlboká komunikácia. Zdieľanie. A chcem podčiarknuť komunikáciu v komunite, aby sa stala fraternitou. Komunikácia má byť na troch úrovniach: to, čo sa robí, to, čo sa myslí, a to, čo sa cíti. Často sa naša komunikácia zúži iba na to, čo sa robí. A keď to, čo sa robí, ide dobre, tak očakávame potlesk, a teda sa o to podelíme. Menej často sa objavuje komunikácia toho, čo sa myslí. Často na našich komunitných stretnutiach prevláda ticho. Keď sa skončí komunitné stretnutie, každý hovorí a často hovorí za chrbtom. Klebety, ktoré pápež František nazýva pravým terorizmom. Musíme byť zrelší na to, aby sme so slobodou vyjadrili svoju myšlienku, pripravení prijať myšlienku iného. A potom city a toto je najhlbší prejav komunikácie. Často v našich komunitách práve preto, že nie sú fraternitami, je ťažké komunikovať svoje city. A čo sa stane? Ideme hľadať von to, čo nenachádzame

„My zasvätení si musíme pripomenúť, že sme tu nato, aby sme išli v ústrety ľuďom, aby sme sa s nimi stretli."

vo vnútri. A komunikácia citov vonku vedie často k zanechaniu zasväteného života. Iste, pre túto hlbokú komunikáciu v komunite – fraternite musí vládnuť diskrétnosť a duch rodinnosti. Ak nám chýbajú tieto dve veci, nekomunikujeme. Teda skôr, ako idem vyjadriť svoje city alebo to, čo si myslím, musí sa vytvoriť klíma bratskosti, rodinnosti a diskrétnosti, pretože ak mám napr. nejaký citový problém a viem, že ak to komunikujem v komunite a je to hneď zverejnené „na nástenke", uzavriem sa a nekomunikujem. Začína sa vytvorením ovzdušia bratskosti, rodinnosti, kde môžem odovzdať svoj hriech s vedomím, že nebudem odsúdený a už vôbec nie zavrhnutý, ale bude mi odpustené. A potom diskrétnosť. To, čo sa povie v komunite, má zostať v komunite. V tomto si myslím, že máme pred sebou dlhú cestu. Žiaľ, veľa zasvätených nie je diskrétnych. A toto vplýva na skutočný rast pravej bratskej komunity. Nestačí totiž žiť v komunite pod jednou strechou. Musíme žiť vo fraternite. Nie komunita bez fraternity alebo nie fraternita bez komunity. V zasvätenej rehoľnej komunite to ide ruka v ruke. Pozor teda aj na komunikačné prostriedky, pretože používaním internetu sa môžeme stať osamotenými ostrovmi v jednej komunite. A toto ide proti každému princípu zasväteného života. Pozor na tieto ostrovy v komunitách.

6. Poslanie

Čo žiadajú nové polia poslania od zasvätených? Ako podnecovať vzťah moderné technológie a zasvätený život?

Poslanie si vyžaduje mať vedomie, že sme poslaní. Zasvätený život nie je sám pre seba. Zasvätený život je ohlasovaním Božieho kráľovstva. Pápež František veľmi trvá na tom, aby Cirkev bola vychádzajúcou, a my musíme veľmi dbať na vychádzajúci zasvätený život. To nie je dobrodružstvo. V exhortácii *Evangelii gaudium* nám pápež hovorí, že pri misii musí byť každému jasné, odkiaľ vychádzame a kam ideme. Teda vychádzame od Ježiša, ktorý vstúpil do môjho života, a ideme k Ježišovi, aby sme ho priniesli druhým. Prijať Krista, aby sme vedeli priniesť Krista, nie seba samých. My nie sme protagonistami misie. Protagonista je vždy jeden. On. A my ideme podnecovaní Duchom Svätým.

My zasvätení si musíme pripomenúť, že sme tu nato, aby sme išli v ústrety ľuďom, aby sme sa s nimi stretli. Nestačí prijať ľudí do našich sakristií, do našich kostolov. Musíme vyjsť, aby sme sa stretli s ľuďmi na námestiach, na aeropágoch aktuálneho života. Musíme byť mužmi a ženami ľudu a s ľudom. Ak stratíme ľudí, stratili sme všetko. My sme vzatí z ľudu pre službu ľudu. Ako mu slúžime? Predovšetkým svedectvom života. Pozrite, ako sa milujú!

7. Formácia

Čo by ste nám povedali k formácii. Ako dnes chápať formáciu a čo v nej treba meniť?

Pravá počiatočná formácia sa nedostane bez permanentnej formácie. Je veľký omyl rozdeľovať to. Na prvom mieste je permanentná formácia – bežne sa uvažuje opačne, a potom prichádza počiatočná formácia. Ak v nejakom inštitúte, provincii, komunite nie sú stanovené konkrétne ciele pre permanentnú formáciu, nemôže prijať povolania; inak robí to, čo robili farizeji: „… aby ste získali… a potom ho urobíte horšieho, ako ste sami." Teda najprv ciele pre permanentnú formáciu a potom alebo v rovnakom čase stanoviť ciele pre počiatočnú formáciu. Inak deformujeme našich mladých. Formácia pre zasvätený život neznamená naplniť hlavu obsahom, ale je to premena srdca, až kým nebudeme mať city Krista (*Flp* 2, 5). Pedagogická formácia, typická pre zasvätený život, je nákazlivá. Keď niekto vidí rehoľných bratov, rehoľné sestry radostných vo svojom povolaní, je to najlepšia škola formácie. Treba povedať, že medzi jednotlivými etapami formácie musí byť kontinuita. Nemôžeme zvlášť myslieť na postulát, samostatne na noviciát… Toto by bolo rozdrobená formácia a nie je to dobré. Každá rehoľa má mať projekt formácie, kde je kontinuita medzi etapami. A to predovšetkým na úrovni cieľov, pretože často sa postulát stáva noviciátom a potom noviciát opakuje to, čo bolo v postuláte. Je nutná kontinuita a tiež veľmi úzka spolupráca medzi formátormi.

Formácia sa môže definovať ako premena osoby v Krista. Mať city Krista. ■

800 rokov Rehole kazateľov

ALAN JÁN DELY – MANNES STANISLAV MARUŠÁK

Prvá novembrová sobota (7. novembra 2015) bola veľmi významným dňom pre celú dominikánsku rodinu. V tento deň, na sviatok Všetkých svätých Rehole kazateľov, magister rehole fr. Bruno Cadoré OP v bazilike Santa Sabina v Ríme a s ním spojení bratia, sestry a laickí dominikáni po celom svete otvorili jubilejný rok Rehole kazateľov.

Počas tohto roka, ktorý potrvá až do 21. januára 2017, si dominikánska rodina bude pripomínať veľké jubileum – 800 rokov od potvrdenia Rehole kazateľov pápežom Honóriom III. Tento pápež dvoma bulami, *Religiosam vitam* zo dňa 26. decembra 1216 a *Gratiarum omnium largitori* zo dňa 21. januára 1217, potvrdil a schválil Reholu bratov kazateľov. V druhej schvaľovacej bule sa píše: „Dominikovi a bratom rozplameneným vo vnútri ohňom lásky. Prosíme a povzbudzujeme naliehavo vašu lásku a prikazujeme vám týmto apoštolským listom na odpustenie vašich hriechov: Snažte sa stále viac, posilnení v Pánovi (*Zach* 10, 12) hlásať slovo (*Sk* 8, 4), prichádzať

s ním vhod i nevhod a pracovať neúnavne ako hlásatelia evanjelia (*2 Tim* 4, 2. 5)." Hoci od zverejnenia tejto buly ubehlo už takmer osemsto rokov, jej obsah je stále aktuálny a plný výziev volajúcich do obnovy. Aj preto sa motto slávenia jubilea rehole nesie v duchu témy, ktorá je pre celú dominikánsku rodinu tým najlepším vyjadrením túžby, ktorú si nosíme vo svojich srdciach a ktorú musíme aj neprestajne rozdúchavať: „Poslaní hlásať evanjelium."

Ako najlepšie prežívať a osláviť jubilejný rok? Určite nielen oslavovaním minulých významných udalostí rehole. Akty generálnej kapituly slávenej v Trogire roku 2013 nám v článku 51 pripomínajú: „Slávenie Jubilea predstavuje pre reholu príležitosť obnoviť sa v dynamickom procese, do ktorého vstúpila a ktorý vyvrcholí obnovou poslania kázať – tak ako poslal prvých bratov svätý Dominik. V slávení Jubilea potvrdzujeme, že sme ako dominikáni poslaní hlásať dobrú zvesť o Kristovom zmŕtvychvstaní. Keď sa pripravujeme prijať toto poslanie nanovo, kladieme si nasledujúce otázky: Kto nás posiela? Ku komu sme poslaní? S kým sme poslaní? Čo so sebou prinášame tam, kde sme poslaní? Uvedomujeme si, že radosť a slobodu z toho, že môžeme nasledovať príklad svätého Dominika, budeme prežívať spoločne s celou dominikánskou rodinou."

Oslava Jubilea by nemala byť zameraná na nás samých, členov dominikánskej rodiny, ale „mala by byť nasmerovaná k Bohu, od ktorého dostávame dar nášho dominikánskeho povolania, a k tým, ku ktorým sme poslaní. Teda cieľom pripomínania si našej histórie nie je oslava seba samých, ale pripomenutie si našich počiatkov v duchu vďačnosti a aby nám pomohli objaviť miesto putovania na našej ceste životom" (Akty generálnej kapituly slávenej v Trogire, článok 57).

Rehoľa kazateľov začína sláviť svoj jubilejný rok v čase, keď nám v Cirkvi pomaly doznieva Rok zasväteného života a keď sa už pomaly o slovo hlási Rok milosrdenstva. O Dominikovi Guzmánovi, zakladateľovi Rehole kazateľov, vieme z rôznych svedectiev, že bol kazateľom milosti, súcitu, milosrdenstva. Tieto postoje živil čítaním Knihy života, keďže neustále so sebou nosil Matúšovo evanjelium a Pavlove listy. A tieto postoje uplatňoval vo svojej knihe života.

„Čo je za tými horizontmi?" zvykol sa pýtať Dominik už ako malý chlapec, sediac na kopci Peña de San Jorge, ktorý sa nachádzal v jeho rodnom španielskom mestečku Caleruega. Caleruega bola Dominikovým domovom, ale aj miestom, ktoré opustil, domovom, ktorý zanechal, aby sa stal putujúcim kazateľom. Súcit ho priviedol na miesta, na ktoré neplánoval ísť, ale i do blízkosti tých ľudí, na ktorých sa mnohí pozerali z diaľky.

V rokoch 1206 – 1215 sa Dominik ocitol v neľahkej situácii, keď sa prvé kazateľské spoločenstvo prakticky rozpadlo a všetko sa zdalo byť stratené. Dominik sa usadil v dedinke Fanjeaux. Jordán Saský to opisuje slovami: „Rehoľa kazateľov ešte nebola založená. Bola to skôr otázka jej ustanovenia, pretože svätý Dominik sa stále naplno zasväcoval službe kázania. A tak od smrti biskupa Diega z Osmy až do Lateránskeho koncilu prešlo približne desať rokov, počas ktorých bol brat Dominik prakticky sám." Dominik nevidel ďalšie kroky. Robil však veľmi jednoduchú vec. V dedinke Fanjeaux povyše kostola je miesto, kam v tom čase rád chodieval. To miesto sa dnes nazýva Seignadou. Vystúpil na kopec, sadol si naň a pozoroval širokú krajinu. Možno plakal, možno si spieval, nevieme. Ale robil to, čo ho sprevádzalo už od detstva: sadol si na kopec, aby pozoroval horizonty, a uvedomil si, že aj napriek momentálnej nepriaznivej situácii príbeh pokračuje ďalej.

Ak je človek dlho obklopený hoci aj tými najkrajšími vecami, môže sa stať, že postupne mu zovšednejú. Zvykne sa hovoriť, že ak človek dlhým pobytom v Ríme prestáva vidieť jeho svetlo a krásu, má vystúpiť na kopec Aventino, k Santa Sabine a všetko bude zase v poriadku. A to bol Dominikov „tretí kopec", na ktorý vystúpil, keď začiatkom roka 1220 dostali bratia od pápeža Honória III. budovu konventu, ktorá bola bývalým rodinným domom pápeža. Bol to kopec, na ktorom je dnes s úctou vyznačené miesto, kde sa Dominik v noci modlil „za chudobných, hriešnikov a tých, ktorí strácali nádej".

V úvodnom príhovore pri otvorení Jubilea 7. novembra 2015 magister rehole Bruno Cadoré povedal: „Santa Sabina je miesto, kde je zakorenené Dominikovo kázanie. Rád sa tu modlil, kontemploval, rozprával sa s Bohom. Rád prenechával tajomstvá Kristovho života prebývať vo svojom vlastnom živote. A potom, taktiež rád rozprával Bohu o tých, ktorých stretol, ktorým hovoril o evanjeliu pokoja. A tu v tomto rozhovore s Bohom nachádzal silu odísť a znovu kázať. Odísť kázať bolo pre neho, ako to ukazuje mozaika v Santa Sabine, kázať jednotu. Jednotu medzi obriezkou a jemnosťou, zjednotenie tých, ktorí veria, a tých, ktorí veľmi neveria, zjednotenie všetkých, lebo všetci sú schopní spoločenstva. Toto chcel ohlasovať. Presvedčenie o tom nachádza vo vízii Petra a Pavla: Pavol mu dal Písmo, zjavenie, jednotu a obraz Boha, a Peter mu dal palicu pútnika, aby sa mohol pustiť na cestu. Takže odchádza a otvára dvere! Jubileum rehole znamená toto: on otvára dvere a potom sa pozrie na ne a vidí prvé vyobrazenie ukrižovania. Kázať evanjelium pokoja znamená kázať život darovaný v hojnosti ukrižovaným Mesiášom. Tak teda odchádza a pridá sa ku všetkým, pri ktorých ho Kristus predstihol. Heslo pre toto Jubileum: Choď a káž!"

Dominikova cesta začína v Španielsku, prechádza ako kazateľ cestami Francúzska a končí v Taliansku. Tri krajiny a tri kopce. Dominik si všade našiel kopec, aby pozoroval horizonty. Horizonty blízkosti, nádeje a Božieho milosrdenstva pre všetkých.

Sláviť Jubileum znamená pozorovať horizonty súčasných dní a vybrať sa, ohlasujúc evanjelium milosrdenstva, k nim… ■

MADELEINE DELBRÊL

Trpezlivosť ako utrpenie

Očakávame utrpenie, to pravé, to naše.
Vieme, že má prísť, a, samozrejme, chceme ho prežiť
s určitou veľkoleposťou.
Rovnako je to aj s obetovaním seba samých:
nevieme sa dočkať, kedy príde tá chvíľa.
Vieme, že máme byť strávení ako poleno v ohni;
že ako kúsok vlny, ktorú rozstrihnú nožnicami,
tak musíme byť oddelení;
že ako zvieracie mláďa, tak musíme byť usmrtení.
Áno, očakávame utrpenie. Očakávame ho,
a ono neprichádza.
Naopak, prichádza príležitosť k trpezlivosti.
Trpezlivosť, táto odrobinka utrpenia,
ktorá má za úlohu pomaly nás usmrtiť
na tvoju slávu, usmrtiť nás bez akejkoľvek našej slávy.

Prichádza už od rána:
sú to naše nervy, či už príliš podráždené alebo pomalé,
je to autobus, ktorý je preplnený,
mlieko, ktoré vykypí,
prichádzajúci kominár,
deti, ktoré všetko skomplikujú.
Sú to hostia, ktorých manžel privádza domov,
je to telefón, ktorý neprestáva zvoniť;
sú to tí, ktorých milujeme, ale ktorí nemilujú nás;
je to chuť mlčať, keď treba hovoriť,
je to chuť hovoriť, keď treba byť ticho;
je to chuť odísť, keď sme dnu,
a ostať doma, keď treba niekde odísť;
je to manžel, o ktorého by sme sa chceli oprieť,
ale ktorý je krehkejší ako dieťa;
je to horúčkovitá túžba po niečom, čo nemáme.

Takto prichádzajú príležitosti k trpezlivosti
buď ojedinele, alebo jedna za druhou
a neustále nám zabúdajú povedať, že sú utrpením,
ktoré je pre nás pripravené.
A my ich nechávame s odporom prejsť
a očakávame príležitosť,
ktorá bude hodná toho, aby sme obetovali svoj život.

Zabudli sme, že tak ako existujú vetvy,
ktoré sa spaľujú v ohni, tak existujú aj dosky,
ktoré sa pomaly obrusujú a z ktorých sa nakoniec
stávajú piliny.
Zabudli sme, že niektoré vlnené vlákna
môžu byť odstrihnuté hneď,
ale sú aj vlákna vo svetri, ktoré sa opotrebúvajú
každý deň na lakťoch tých, ktorí ho nosia.

Každé výkupné je mučeníctvo,
ale nie každé mučeníctvo je plné krvi:
sú aj takí, čo sú od začiatku do konca života
očisťovaní utrpením.
Je to utrpenie v trpezlivosti.

■ Preklad Tatiana Berecká

Řeholní představený v Kodexu kanonického práva

MICHAELA PITTEROVÁ

Autorita v řeholním životě je ve službě hledání Boží vůle.

Začneme zcela banálním konstatováním: postava představeného k řeholnímu životu nerozlučně patří. Potvrzuje to nejen historická zkušenost řeholního života a platné právo, ale i výsledek poměrně nedávných „experimentů". Dokument *Bratrský život ve společenství* z r. 1994 k tomu říká, že určitá nedůvěra vůči autoritě a reakce zaměřená proti autoritářským a strnulým strukturám měla někdy dokonce za důsledek, že někteří označili autoritu za nadbytečnou pro život komunity a jiní jí nechali jen úkol koordinovat iniciativy členů. Určitý počet komunit tak dospěl k tomu, že žil bez představeného, a jinde zase začali přijímat všechna rozhodnutí společně. Takové experimenty se však ukázaly jako kontraproduktivní a vedly ke znovuobjevení potřeby osobní autority a její úlohy.[1]

Z hlediska kanonického práva o nutnosti autority v řeholním životě není pochyb: každá řeholní komunita musí mít ve svém čele představeného ustanoveného podle předpisů práva (kán. 608); stejně tak i každá provincie (v institutech, které se dělí na provincie) musí mít vlastního představeného (srov. kán 621) a nad celým institutem má pravomoc nejvyšší představený (kán. 622).

Co obnáší úřad představeného

Kánon, který uvádí článek o představených, stanovuje, že mají plnit svůj úkol a vykonávat svou moc v souladu s obecným i vlastním právem (kán. 617). Zde se budeme zabývat jen obecným právem, které je společné všem institutům.

Předpisy práva tak vymezují moc představených, ukládají jim povinnosti a přiznávají práva.

Pro pochopení úřadu představeného jsou zásadní dva kánony: 618 a 619 (které představeným doporučuji jako duchovní četbu). Vyjadřují totiž smysl autority a ducha, v němž se má vykonávat.

Prvním cílem úřadu představeného je snažit se spolu s jemu svěřenými řeholníky vytvářet bratrské/sesterské společenství v Kristu, kde se nadevše hledá a miluje Bůh. Moc, která k jejich úřadu patří, mají vykonávat v duchu služby.

Z výše řečeného vyplývá pro představené řada úkolů a povinností: mají být vnímaví vůči Boží vůli a řídit jim svěřené bratry/sestry jako Boží děti, vzbuzovat jejich dobrovolnou poslušnost s úctou vůči lidské osobě, ochotně jim naslouchat, podporovat jejich sjednocení pro dobro institutu a církve, přiměřeným způsobem uspokojovat jejich osobní potřeby, pečlivě se starat o nemocné a navštěvovat je, napomínat neklidné, utěšovat malomyslné, být trpělivý vůči všem. Kromě toho je mají často živit pokrmem Božího slova, vést je k slavení liturgie, být jim vzorem v pěstování ctností a v zachovávání zákonů a tradic institutu.

Výše zmíněné kánony tyto požadavky dále nerozvádějí, jsou však podrobněji vysvětleny v dokumentu *Služba autority a poslušnost*.[2]

Tyto povinnosti však nic neubírají na moci představeného, který má právo (a povinnost) rozhodovat a přikazovat, co se má konat.

Pravomoc představeného

Kodex obsahuje nemálo kánonů, které dávají představeným rozhodovací pravomoc a/nebo jim ukládají povinnosti. Tato ustanovení lze rozdělit do několika oblastí.

Formace: úkolem představených je přijímat kandidáty, připouštět nebo nepřipouštět je ke slibům, případně prodloužit období formace, starat se o trvalou formaci řeholníků.[3]

Řeholní disciplína: dávat povolení ke vzdálení se z řeholního domu, dávat řeholníkům příslušná povolení k nakládání s majetkem.[4]

Apoštolát: dávat řeholníkům povolení k přebírání úkolů mimo institut, komunikovat s diecézním biskupem ohledně různých aspektů apoštolátu.[5]

Omezení moci

Právo však stanovuje nejen oblasti, v nichž má představený pravomoc, ale obsahuje i několik ustanovení, která moc přestaveného konkrétně omezují.

Prvním a podstatným omezením je povinnost představených mít vlastní radu a využívat ji při výkonu svých úkolů (kán. 627 § 1). Jak obecné, tak vlastní právo pak stanovuje, při kterých rozhodnutích je vyjádření rady nezbytné pro platnost jednání (kán. 627 § 2). Toto omezení je podstatné, protože v některých případech

[1] Srov. Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života, *Bratský život v spoločenstve*, 2. februára 1994, č. 48, in https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty--vatikanskych-uradov/c/bratsky-zivot-v-spolocenstve.

[2] Srov. Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života, Instrukce Služba autority a poslušnost, 11. května 2008, č. 13 a 14, in http://www.kvpzr.cz/studijni-materialy/instrukce-autorita-poslusnost

[3] Srov. kán. 641, 653 č. 3, 647 § 3, 649 § 2, 653 §, 657 § 2, 689 § 1, 661.

[4] Srov. kán. 665, 668, 672, který odkazuje na kán. 285 § 4 a 286.

[5] Srov. kán. 671, 678 § 3, 681 § 2, 682.

právo stanovuje, že představený nemůže učinit určitý úkon, jestli předtím nezískal souhlas nadpoloviční většiny své rady.[6] V praxi to znamená, že rada může zabránit představenému v některých úkonech (protože kdyby představený jednal bez souhlasu své rady, úkon by byl neplatný).[7] V dalších případech se nevyžaduje souhlas, ale jen projednání v radě[8], to znamená, že představený by jednal neplatně, kdyby záležitost s radou neprojednal. Když se však s radou poradil, jeho jednání je platné, i kdyby šel proti názoru většiny. To by však neměl dělat bez dostatečného důvodu (kán. 127 § 2).

Pro úplnost je třeba dodat, že rádcům kodex ukládá povinnost vyjádřit upřímně svůj názor a také zachovávat tajemství v záležitostech, které to vyžadují (kán. 127 § 3).

Další oblastí, kde Kodex přestaveného určitým způsobem omezuje, je správa majetku. I když platí obecné pravidlo, že správa majetku přísluší představenému jako tomu, kdo bezprostředně řídí právnickou osobu[9] (kán. 1279 § 1), představený nemá tuto správu vykonávat osobně. Nejvyšší představený a provinční představený nesmějí být zároveň i ekonomy, právo to výslovně zakazuje. Pro místní komunitu to sice kategoricky nezakazuje, ale říká, že je potřeba, aby funkce představeného a ekonoma zastávaly dvě různé osoby, „nakolik je to možné“ (kán. 636 § 1). Znamená to tedy, že místní představený může mít na starosti zároveň i správu majetku, jen když není možné určit ekonoma. Vždy však platí, že ekonom vykonává svou funkci pod vedením příslušného představeného. Jestliže na jednu stranu tato norma osvobozuje představeného od přímé starosti o správu majetku se vším, co toto obnáší, na straně druhé mu znemožňuje nakládat s majetkem nezávisle.

Další omezení se týká zcela jiné oblasti, a tou je svědomí řeholníků. Kodex nařizuje, že představení musejí ponechat členům náležitou svobodu ve věcech svátosti smíření a du-

---

6 Jedná se o následující kánony: 638 § 3, 647 § 1 a 2, 665 § 1, 684 § 1 a 3, 686 § 1 a 3, 688 § 2, 690, 703. Kromě toho kán. 656 č. 3 vyžaduje vyjádření rady, což může být buď souhlas, nebo projednání, ale většina institutů v tomto případě (připuštění ke slibům) vyžaduje souhlas.

7 Je třeba dát pozor na to, že představený může jednat, jen když dá souhlas nadpoloviční většina rádců a představený nehlasuje se svou radou. Má-li rada sudý počet členů a polovina je pro a polovina proti, představený souhlas nezískal a nemůže platně vykonat úkon, pro který žádal schválení. Představený v takovém případě nemůže rozhodnout svým hlasem. Stanovuje to tak autentická interpretace Papežské komise pro autentickou interpretaci Kodexu kanonického práva (dnes Papežská rada pro legislativní texty) ze 14. května 1985. Z pravidla, že představený nehlasuje se svou radou, jsou možné výjimky, ospravedlněné tradicí řádu, musejí však být schváleny Svatým stolcem. Takovou výjimku má např. řád dominikánů.

8 Jedná se o kánony 689 § 1, 697.

9 Právnickou osobou v kanonickém právu je řeholní dům, provincie a institut. Zároveň tomu nemusí odpovídat právnická osoba ve světském právu.

chovního vedení (kán. 630 § 1). K tomu patří, že jsou-li představení kněží, nesmějí od řeholníků jim svěřených vyžadovat, aby se u nich zpovídali; udílet svátost smíření jim smějí, jen když o to řeholníci dobrovolně požádají (kán. 630 § 4). Všichni představení pak mají také výslovně zakázáno, aby jakýmkoliv způsobem naváděli jim svěřené řeholníky k tomu, aby jim sdělovali záležitosti svědomí (kán. 630 § 5).

Setrvání v úřadě

Nezřídka se lze setkat s řeholníky/řeholnicemi, kteří velkou část (nebo dokonce většinu) života zastávali službu představeného. Někdy je tento fakt brán jako samozřejmost, jindy zase vzbuzuje nemálo kritiky mezi těmi, kteří představenými nejsou. Je tedy legitimní si položit otázku, jestli kodex nějak upravuje dobu, po kterou jedna osoba může zastávat úřad představeného. Odpověď není tak snadná, jak by se mohlo zdát. V první řadě je třeba říci, že kodex rozlišuje mezi nejvyšším představeným a ostatními představenými. Nejvyšší představený (a představený právně samostatného domu) může být v úřadě na neomezenou dobu, tj. až do smrti, jestli to tak určují stanovy institutu.[10] Pro všechny ostatní platí, že musejí být ustanovení na dobu určitou (kán. 624 § 1). Kodex však neupřesňuje, jak dlouhé může být jedno období a kolikrát za sebou mohou představení vykonávat úřad představeného, stanovuje jen obecné pravidlo, jehož konkretizaci nechává na vlastním právu: „Vlastní právo zabrání vhodnými normami, aby představení, ustanovení na dobu určitou, setrvali déle bez přerušení v řídících úřadech“ (kán. 624 § 2).

Řeholní instituty tak většinou stanovují nejen délku úřadu představeného na jednotlivých úrovních řízení, ale také maximální počet za sebou jdoucích období, po něž mohou vykonávat stejný úřad. Je však třeba podotknout, že to samo o sobě nestačí k naplnění toho, co vyžaduje kán. 624 § 2, protože se zde nemluví o setrvávání v konkrétním úřadě, ale obecně v řídících úřadech. Může se tak stát, že řeholník je představeným nepřetržitě třeba i 30 let, aniž by přitom porušil předpisy vlastního práva: dvě období místním představeným, pak jedno nebo dvě období provinčním představeným, a pak znovu místním představeným… V takovém případě, i když není porušena litera zákona (v tomto případě norem vlastního práva), se určitě jedná o porušení předpisu kodexu, vyjádřeného ve výše citovaném kánonu.

[10] Platí to např. pro generálního představeného jezuitů.

Někdy se praxe neustálého ustanovování stále stejných osob do úřadu představeného ospravedlňuje tím, že je obtížné najít vhodné řeholníky, kteří by mohli (anebo chtěli) tento úřad zastávat. Zde je dobré připomenout, že nelze vinu jednoduše svalovat na řeholníky, kteří nejsou tak zodpovědní, pevní, spolehliví, jako tomu bylo dříve… Úkolem autority je i umožnit, aby řeholníci jí svěření mohli plně dozrát a rozvinout své dary. V tomto ohledu může být zajímavé, co stanovuje vlastní právo Institutu Dcer Panny Marie Pomocnice: dává provinciální představené a její radě za úkol hledat sestry, které mají vlastnosti vhodné pro úkoly formace a řízení a zajistit jim konkrétní přípravu, i vzdálenou, a možnost získat vhodné zkušeností v úkolech, které vyžadují zodpovědnost.[11] Jinými slovy jde o to vyhlédnout osoby, které mají vhodné vlastnosti a dlouhodobě je nepřímo připravovat na případné převzetí úřadu představeného.

Je však třeba zmínit i opačnou situaci, a tou je odvolání z úřadu před vypršením mandátu. Kodex explicitně stanovuje, že představení mohou být odvoláni z úřadu, nebo mohou být přeloženi na jiný úřad, nestanovuje však důvody, které mohou vést k takovým opatřením, nechává to zcela na vlastním právu institutů (kán. 624 § 3). Z toho vyplývá, že když je představený jmenovaný nebo zvolený do určitého úřadu, neznamená to samo o sobě, že má absolutní právo zůstat v úřadu až do vypršení stanovené doby. Důvody odvolání určené vlastním právem nemusejí být vůbec trestně právní povahy, mohou být stanoveny i velmi obecně, např. „ze spravedlivého důvodu nebo z nutnosti“. Konkrétně takovými důvody mohou být špatné vykonávání úřadu, odůvodněné požadavky obecného blaha nebo zainteresované většiny, subjektivní potřeby dotyčného, nové potřeby nebo změny vzniklé podstatnou reorganizací komunity.[12]

Autorita v řeholním životě je ve službě hledání Boží vůle. Proti tomu se staví jak autoritářství, které se snaží především prosazovat vlastní vůli, tak i rezignace, jež se vyhýbá přijímání rozhodnutí. Zodpovědnost za správné řízení však neleží jen na představených, ale i na řeholnících, kteří jsou jim podřízeni. I oni totiž mohou zvolit buď cestu spolupráce nebo odmítání autority či naopak delegování všeho na autoritu. ■

[11] Srov. *Pravidla Institutu Dcer Panny Marie Pomocnice*, čl. 100.

[12] Srov. Domingo ANDRÉS, *Le forme di vita consacrata*, Ediurcla, Roma 2005, 171.

Z duchovného hlavného mesta sveta

■ FEDERICO TRINCHERO

Priznávam, že som patril k pesimistom, teda k tým, ktorí si mysleli, že Svätý Otec neprídе a že sa vzdá cesty k nám. Treba povedať, že v Bangui bola streľba až do dňa, ktorý predchádzal jeho príchod (t. j. 29. 11. 2015). Avšak pápež si zaumienil prísť až sem; a všetko dobre dopadlo, nad každé očakávanie. Počas dvoch dní ľud z celej krajiny napĺňal ulice hlavného mesta, spieval, tancoval a kričal od radosti. To sa už roky nestalo. Ak sa vojna naozaj skončí, tak to nebude len historický deň, ale aj zázrak.

Zatiaľ čo som pozoroval Svätého Otca Františka, ako otváral prvú svätú bránu Jubilea milosrdenstva, mal som pocit, že sa neotvárali len dve ťažké a slávnostné krídla starej katedrály, ale mreže väzenia. Skutočne, Stredoafrická republika bola už tri roky akoby chytená vo väzení nenávisti, násilia, pomsty a strachu, z ktorého, zdá sa, niet úniku. Prv než to urobil, Svätý Otec, za všeobecného entuziazmu všetkých prítomných, vyslovil v nárečí *sango* dve slová, ktoré potom Stredoafričania opakovali kričiac: *Ndoyé siriri*, čo znamená láska a pokoj… boli to akoby dva kľúče, ktoré mali otvoriť túto bránu a pomôcť vyjsť z väzenia. A brána sa otvorila.

Potom, keď som sa nad všetkým zamýšľal, prišlo mi na myseľ podobenstvo z evanjelia, v ktorom Ježiš hovorí o svadobnej hostine, kde tí, ktorí zaujali posledné miesta, boli zrazu vyzvaní, aby si sadli na vyššie. Tak aj Stredoafrická republika, unavená a deprimovaná z toho, že vždy prichádza ako posledná v každom súťažení, až príliš zvyknutá na to, že zaujíma nevyhnutne posledné miesta na každom rebríčku, a preto niekedy sa aj zdráhala do niečoho zapojiť, aby sa vyhla zlému dojmu, na jeden deň, aspoň na jeden deň pocítila opojenie z toho, že mohla zaujať čestné miesto na hostine národov. Mohla zaujať prvú pozíciu na pódiu, na ktoré ani nedúfala vystúpiť. Konečne, po prvýkrát, prišli z Bangui len pekné správy, len obrazy mieru.

„Zatiaľ čo som pozoroval Svätého Otca Františka, ako otváral prvú svätú bránu Jubilea milosrdenstva, mal som pocit, že sa neotvárali len dve ťažké a slávnostné krídla starej katedrály, ale mreže väzenia.“

Ale ak je pravdou, že sme sa naraz stali prví v triede – a nechajte nás, aby sme sa aspoň na chvíľu opájali týmto komplexom nadradenosti –, je to zároveň ťažká úloha. Ešte nevieme, čo znamená byť duchovným hlavným mestom sveta, ale teraz prišiel rad na nás a urobíme všetko, aby sme vás nesklamali.

Pápež František nám ukázal cestu, poukážuc na samotné meno tejto krajiny v strede kontinentu, avšak o ktorej až donedávna svet nevedel. V jazyku *sango* sa Stredoafrická republika nazýva *Be-Afrika*, čo znamená Srdce Afriky. A v tom je veľmi originálna interpretácia Svätého Otca: „Táto krajina, ktorá je umiestnená v srdci Afriky, práve pre svoj taký sugestívny názov je pozvaná nájsť Pána ako skutočný stred všetkého toho, čo je dobré: vaším povolaním je sprítomniť vašim spoluobčanom Božie srdce.“

Stať sa Božím srdcom pre svet. To je význam toho, čo znamená byť duchovným hlavným mestom sveta. Tu sa už jubileum začalo. Tentoraz Stredoafrická republika nie je na konci, ale dokonca v predstihu.

■ **Autor je karmelitán, misionár v Bangui.**

NOVÉ KNIHY

Neal Lozano
Vyslobodení. *Cesta oslobodenia*

Boh má plán pre váš život. Nedovoľte, aby ho diabol zničil. Zápasíte neustále s tými istými hriechmi? Strácate nádej pri hľadaní slobody, hoci sa o ňu veľmi usilujete? Kniha *Vyslobodení* vám pomôže rozpoznať a zatvoriť dvere, ktoré ste otvorili zlému vplyvu a diablovým ľstivým stratégiám. Keď budete čerpať zo sily evanjelia, prekazíte diablove plány pre váš život a budete žiť bohatým a slávnym životom, ktorý pre vás pripravil Boh. Táto kniha plná nádeje vás bude viesť k slobode. Sústredí vás na Boha a jeho pôsobenie v živote veriaceho – a nie na zastrašujúce aspekty zlých duchov. Obsahuje aj praktické poučenie, ako sa modliť za vyslobodenie iných ľudí, čo je osobitne dôležité pre všetkých, ktorí sprevádzajú ľudí, zviazaných minulosťou či hriechom.

Redemptoristi – Slovo medzi nami, Bratislava, 2015 (druhé vydanie)

Jim McManus, Stephanie Thortonová
Odpustenie. *Uzdravenie rán srdca*

Jim McManus ako katolícky kňaz a Stephanie Thorntonová ako psychologička napísali veľmi zaujímavé dielo o téme, ktoré sa donedávna pokladala len za doménu náboženstva. Ich pohľad na odpustenie je komplexný – zahŕňa poznatky vedy aj viery. Čo je však pre čitateľa asi najdôležitejšie, v tejto knihe nájde opis cesty odpustenia od sebaobviňovania cez hnev a možno aj nenávisť, cez rolu obeti k akceptácii a uzdraveniu vnútorných rán, ktoré nám niekto spôsobil svojím slovom či konaním. Alebo ktoré sme si spôsobili sami vlastnými zlyhaniami. Je dôležité vedieť, že odpustiť je právo zraneného, ktoré neospravedlňuje vinníka, ale prináša pokoj a uzdravenie do vnútra toho, ktorému bolo ublížené…

Redemptoristi – Slovo medzi nami, Bratislava, 2015

Jubilejný rok Matky ustavičnej pomoci

P. RÓBERT REŽNÝ CSSR

Kongregácia Najsvätejšieho Vykupiteľa (redemptoristi) slávi od 27. júna 2015 jubilejný rok Matky ustavičnej pomoci, ktorý potrvá do 27. júna 2016. Dôvodom pre slávenie tohto jubilea je 150. výročie odovzdania ikony Matky ustavičnej pomoci pápežom bl. Piom IX. redemptoristom so slovami: „Urobte ju známou."

Matka ustavičnej pomoci, oroduj za nás!

Od toho času redemptoristi pri ohlasovaní hojného vykúpenia, ktoré je charizmou tejto rehole, prinášajú pri svojich apoštolských prácach ikonu Matky ustavičnej pomoci všade tam, kde vkročia. Ale nielen to: sama Božia Matka ich sprevádza svojím materským orodovaním a pomocou pri ich práci. Pozrime sa preto bližšie na to, aké je pozadie a význam tejto ikony a význam tohto jubilejného roka.

História ikony

Ikona Matky ustavičnej pomoci pochádza pravdepodobne z 15. storočia, ale nikto presne nevie, kedy bola namaľovaná a kto je jej autorom. Niektorí vedci si myslia, že ikona bola namaľovaná podľa ešte staršej ikony zvanej Hodegetria, čo znamená „Sprievodca" alebo „Ukazovateľ cesty", ktorá bola zničená v roku 1453 pri dobytí Konštantínopolu.

Je namaľovaná na doske temperovou technikou. Na zlatom podklade (symbol neba alebo Ducha Svätého) vyniká postava Panny Márie, ktorá drží v náručí na ľavej ruke Dieťa Ježiša. Tvár Panny Márie je oválna pšeničnej farby, má olivové oči, čierne obočie, jemný nos, malé ústa. Máriine ruky majú dlhé prsty. Je to východný typ ženskej krásy. Tunika má červenú farbu s dlhými priliehavými rukávmi. Na krku a predlaktí je lemovaná zlatom. Azúrovo modrý plášť (symbol viery) a mantila (časť odevu, ktorý nosia ženy okolo krku a cez ramená, prípadne ho majú prehodený cez hlavu) sú taktiež pretkávané zlatom. Dieťa Ježiš má gaštanové vlasy a trochu neproporcionálnu postavu. Oblečenú má zelenú tuniku (symbol božstva), prepásanú červeným pásom. Plášť Dieťaťa je hnedý (symbol človečenstva) a všetky šaty sú pretkávané zlatom. Osemcípa hviezda uprostred hlavy na Máriinej mantile bola pridaná neskôr ako symbol, ktorý vystihuje, že Mária je hviezdou, ktorá nás vedie k Ježišovi. Aureola okolo hlavy je s motívmi bodiek a kvetov, ktoré sú typické pre grécku školu. Postavy po oboch stranách Ježiša a Márie sú – podľa gréckych písmen, ktoré postavy identifikujú – archanjeli Gabriel a Michal. Vpravo stojaci Gabriel nesie kríž a štyri klince. Michal, stojaci naľavo, drží nádobu plnú octu, kopiju a trstinu so špongiou.

Hoci presne nepoznáme pôvod ikony, dobre poznáme jej ďalšie osudy, a to priamo z ikony. Pergamen, ktorý je jej súčasťou, hovorí, ako sa ikona dostala do Ríma, kde sa dodnes originál nachádza. Podľa tohto záznamu obraz z ostrova Kréta, kde bol obraz uctievaný, ukradol obchodník, ktorého jeho cesty doviedli do Ríma, kde náhle ochorel. Keď zomieral, vyrozprával svoj príbeh priateľovi, Rimanovi, ktorý sa oňho staral počas choroby. Obraz ostal u neho istú dobu. Neskôr bol umiestnený, podľa vysloveného priania Panny Márie, ktorá sa vo sne zjavila jeho dcére a nazvala svoj obraz obrazom Matky ustavičnej pomoci, v kostole, ktorý sa nachádzal medzi Bazilikou Santa Maria Maggiore a Lateránskou bazilikou. Bol to Kostol sv. Matúša. Takto sa obraz dostal 27. marca 1499 do opa-

Jej ruky nezovierajú ruky syna v ochrannom zovretí, ale ostávajú otvorené. Pozývajú nás, aby sme vložili svoje ruky do jej rúk a spojili sa s Ježišom.

tery augustiánov, ktorý spravovali tento chrám. Tu sa zároveň začína verejný kult Božej Matky s titulom Ustavičnej pomoci, ktorej ikona bola vo Večnom meste nazývaná aj Madonou sv. Matúša. Od tohto času až do zničenia kostola za čias Napoleona sa stal Kostol sv. Matúša pútnickým chrámom Božej Matky. Posledný predstavený otec Filip Crene spolu s niekoľkými spolubratmi zostal až do konca pri chráme. Medzi nimi bol aj brat Augustín Orsetti.

Augustiniáni sa presťahovali po zničení Kostola sv. Matúša na príkaz Napoleona roku 1799 do chrámu Matky Božej in Posterula. Spolu s nimi bola premiestnená aj ikona, čo ju zachránilo pred zničením. Po mnohých rokoch sa istý mladý Riman menom Michaele Marchi stretol so spomínaným bratom Orsettim. Ten mu prezradil históriu ikony nachádzajúcej sa v súkromnej kaplnke augustiniánov v Posterula, ukrytej pred očami ľudí. Neskôr, v roku 1853 prichádzajú redemptoristi do Ríma a hľadajú vhodné miesto na vybudovanie kláštora, v ktorom má bývať najvyšší predstavený rehole. Po dlhom hľadaní a modlitbách vybrali miesto pri via Merulana, presne tam, kde kedysi stál Kostol sv. Matúša. Keď si ho prezerali, našli ruiny starého kostola. Skúmajúc históriu zistili, že v tomto kostole bol zázračný obraz. Všetko však bolo preč. Postavili teda nový kláštor a chrám, ktorý zasvätili sv. Alfonzovi. V roku 1862 sa počas priateľského rozhovoru hovorilo o tom, že v predchádzajúcom chráme bola uctievaná ikona pochádzajúca z Východu, ktorá upadla do zabudnutia. Medzi rozprávajúcimi bol aj páter Marchi,

George Wadding
Matka ustavičnej pomoci.
Rozjímanie nad ikonou

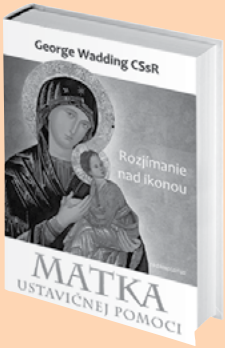

„Ikony písali väčšinou neznámi mnísi v atmosfére naplnenej modlitbou a pokáním. Svojimi ikonami, ktoré sú väčšmi kázňami než obrazmi, sa usilovali vyjadriť plody vlastnej modlitby a rozjímania nad veľkými a vznešenými tajomstvami náboženstva. Každému, kto rozjímal nad ikonou, tak chceli pomôcť v prehlbovaní jeho viery a kontemplácie." V tejto malej knižke nás redemptorista páter Wadding vedie k tomu, aby sme sa zamýšľali nad rôznymi posolstvami, ktoré ikona Matky ustavičnej pomoci vyjadruje, a na konci každej meditácie ponúka jednoduchú modlitbu. Každú meditáciu treba čítať pomaly, pozorne a v atmosfére modlitby. Postupne čitateľ zistí, že si ho srdcia Ježiša a Márie čoraz väčšmi priťahujú k sebe.

Redemptoristi – Slovo medzi nami, Bratislava, 2015.

Denník kresťana 2016

Denník kresťana 2016 je vreckový katolícky diár zostavený na pohodlné plánovanie aktivít a všetkých dôležitých udalostí dňa. Tvrdá obálka tohto elegantného denníka ho dokonale ochráni počas celého roka a praktická stužka uľahčí orientáciu v ňom. Rozsahom 240 strán vytvára priestor na dostatočný komfort písania poznámok. Každý deň obsahuje meninový, liturgický kalendár, prehľad svätých a cirkevné i štátne sviatky. **Na každý týždeň roka pripadá jeden citát od slovenských rehoľníkov.** Súčasťou diára sú praktické pripomienky: prvé piatky, odpustky, zmena času.

Zachej.sk, Košice 2015

NOVÉ KNIHY

ktorý sa medzičasom stal redemptoristom. Ten k údivu všetkých hovoril o svojich stretnutiach a rozhovoroch so starým bratom Orsettim. Najvyšší predstavený redemptoristov, páter Mikuláš Mauron, sa nakoniec po troch rokoch v r. 1865 vybral k Svätému Otcovi Piovi IX. a prosil o darovanie ikony, ktorá sa nachádzala v kaplnke otcov augustiniánov Santa Maria in Posterula (dnes už neexistuje). Svätý Otec žiadal dokument objasňujúci históriu ikony. Po krátkom čase vyhovel prosbe predstaveného kongregácie redemptoristov. Augustiniáni ikonu darovali, žiadajúc len jej vernú kópiu, ktorú si chceli nechať vo svojej kláštornej kaplnke. Dňa 26. júna 1866 bola slávnostne korunovaná dekanom vatikánskej kapituly. Z tej doby sú s obrazom spojené korunky zo zlata a drahých kameňov.

Rozšírenie úcty

Pius IX. však nedal redemptoristom túto ikonu len ako dar, ale zveril im aj výslovne úlohu: „Rozšírte úctu k Matke ustavičnej pomoci po celom svete." Nie je to napísané v dokumentoch ani v domácej kronike domu, ale je to ústna tradícia medzi redemptoristami. O tom, že si túto úlohu vzali k srdcu, však svedčí rozšírenie obrazu po celom svete. V r. 1876 generálny predstavený P. Mauron napísal: „Všetci členovia našej kongregácie prijali s veľkým nadšením túto najmilšiu pobožnosť, z ktorej aj ja sám mám veľkú radosť."

Spolu s rastom kongregácie sa rozrastala aj úcta k ikone, či už priestorovo, ale aj čo do foriem zbožnosti. Dňa 27. marca 1871 vzniklo pri Kostole sv. Alfonza pre všetkých ctiteľov Matky ustavičnej pomoci Bratstvo Matky ustavičnej pomoci. Toto bratstvo bolo v roku 1876 premenované na Arcibratstvo, ktoré sa rozšírilo po celom svete. Redemptoristi vybudovali viac ako 100 chrámov zasvätených Matke ustavičnej pomoci a počas misií a rekolekcií priniesli ikonu aj do mnohých iných kostolov.

Významným medzníkom bolo zavedenie novej pobožnosti k Božej Matke v Kostole sv. Alfonza v Saint Louis (USA) v roku 1928, nazvanú neskôr ustavičná novéna. Každú utorok bola novéna zložená z kázne, piesní a prosieb, ako aj ľuďmi písaných poďakovaní. V súčasnosti existujú bohaté opisy milostí, rozprávajúce o väčších i menších udalostiach z oblasti uzdravení a obrátení, ktoré sú považované za pravdivé.

Význam ikony a jubilejného roka

Máriin pohľad je upriamený na nás, ale jej ruky držia Ježiša. Pri byzantských ikonách nikdy nie je Mária znázornená bez Ježiša, pretože Ježiš je hlavnou skutočnosťou viery. Ježiš nepozerá ani na nás, ani na Máriu. Hoci sa vinie k svojej matke, pozerá iným smerom, na niečo, čo nevidíme. To niečo spôsobilo, že sa rýchlo utieka k svojej matke, takže jeden z jeho sandálov mu takmer spadol z nohy. Hľadá u nej ochranu a lásku. Ježiš videl, čo ho čaká – utrpenie a smrť. Je Bohom, ale zároveň aj človekom, a preto sa hrozí krutej budúcnosti. Mária ho nemôže uchrániť od utrpenia, ale dáva mu svoju lásku a útechu. Jej ruky nezovierajú ruky syna v ochrannom zovretí, ale zostávajú otvorené. Pozývajú nás, aby sme vložili ruky do jej rúk a spojili sa s Ježišom. A to je hlavné posolstvo a význam nielen tohto jubilejného roka, ale aj ikony vôbec. ■

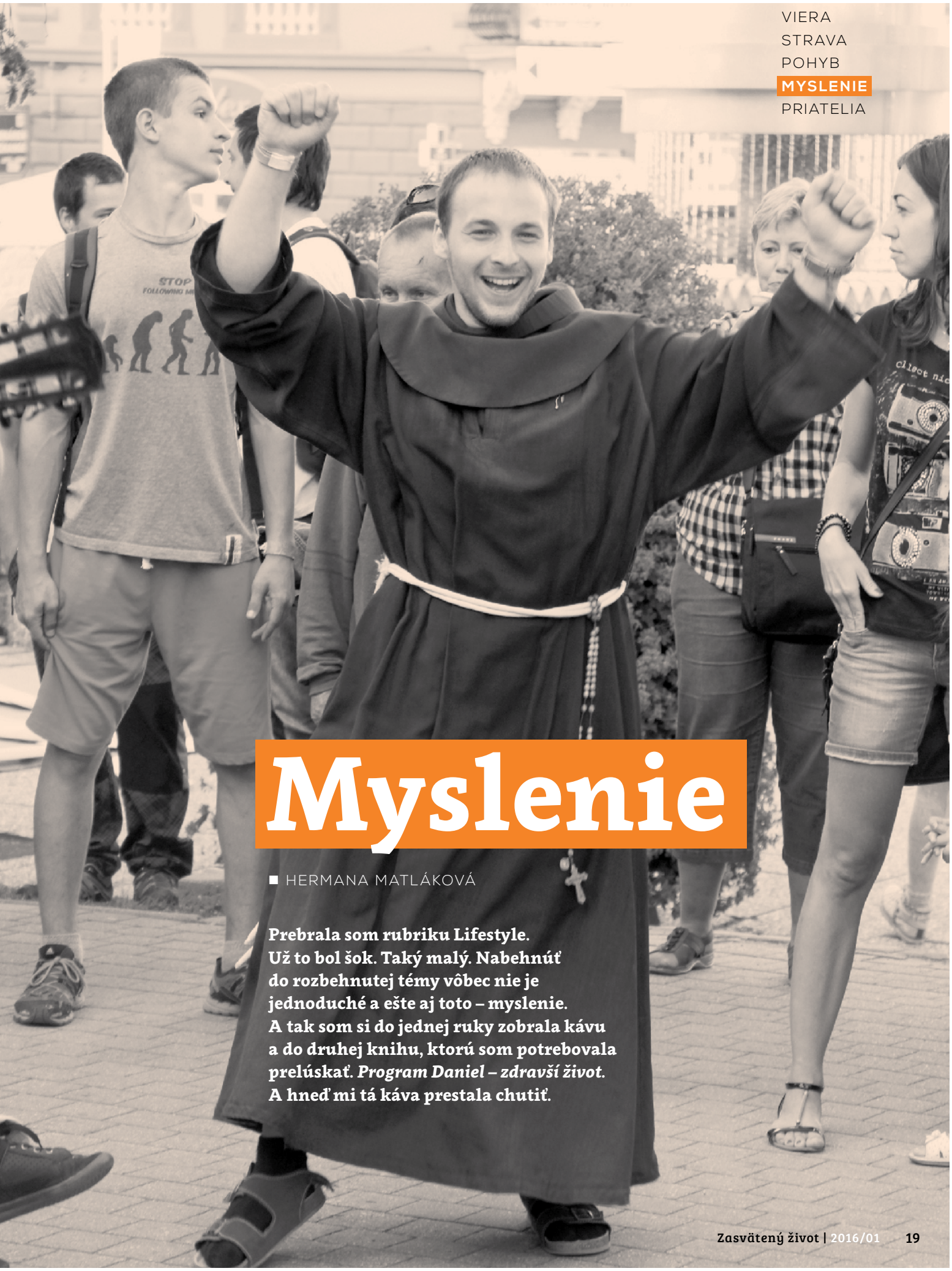

Myslenie

■ HERMANA MATLÁKOVÁ

Prebrala som rubriku Lifestyle. Už to bol šok. Taký malý. Nabehnúť do rozbehnutej témy vôbec nie je jednoduché a ešte aj toto – myslenie. A tak som si do jednej ruky zobrala kávu a do druhej knihu, ktorú som potrebovala prelúskať. *Program Daniel – zdravší život*. A hneď mi tá káva prestala chutiť.

Ale dozvedela som sa zaujímavé veci. Napríklad, že taký mozog, hoci tvorí len dve percentá váhy nášho tela, využije dvadsať až tridsať percent kalórií, ktoré spotrebujeme. A tiež potrebuje až dvadsať percent kyslíka a krvi. Tvorí ho sto miliárd nervových buniek a má v sebe viac prepojení, než je hviezd vo vesmíre. Napriek tejto úžasnosti sa však o vlastný mozog nestaráme. Vrásky natrieme krémom, ale mozog? Niekedy nás môžu presvedčiť varovné signály: **slabá pamäť** (pamäť je horšia ako pred desiatimi rokmi)**, slabý úsudok alebo impulzívne konanie, problémy so sústredením, depresia, obezita a nadváha** (s nárastom hmotnosti klesá schopnosť myslieť a uvažovať)**, málo energie** (nedostatočná aktivita mozgu)**, chronická nespavosť** (ľudia, ktorí spia menej než sedem hodín denne, majú zhoršený prísun krvi do mozgu a horšie kognitívne funkcie)**.**

Ale tomuto všetkému sa môžeme úspešne brániť.

1. Pravidelne sa modlite

Modlitba utišuje stres a posilňuje funkčnosť mozgu. Sväté písmo hovorí: „… myslite na všetko, čo je spravodlivé, čo je mravne čisté, čo je milé a čo má dobrú povesť, čo je čnostné a chválitebné“ (*Flp* 4, 8). Modlitbou budujeme vzťah s Bohom a kladieme základ svojho duchovného zdravia, ale modlitba zároveň mnohorakým spôsobom prospieva aj nášmu fyzickému zdraviu a pomáha pri uvoľňovaní stresu.

2. Naučte sa delegovať

Keď je toho veľa, jednoducho treba povedať „nie“ a spokojne poveriť úlohami ľudí okolo seba. Staré, ale osvedčené – k práci sa treba postaviť tak, aby sa aj iní mali kde postaviť.

3. Počúvajte upokojujúcu hudbu

Hudba má liečivú moc a dokáže upokojiť vystresovanú myseľ.

4. Pouvažujte nad upokojujúcou vôňou

Napríklad taká levandula znižuje hladinu kortizonu, pomáha uvoľniť sa a zmierňuje stres. Upokojujúci účinok má aj muškát, ruža, kardamón, santalové drevo a harmanček. Stačí si len vybrať tú správnu vôňu.

5. Berte upokojujúce výživové doplnky

To je tá najjednoduchšia vec – zobrať si B vitamín, L-teanín. Pre istotu sa opýtajte lekárnika.

6. Viac sa smejte

Smiechom bojujeme proti ochoreniam imunitného systému. Priemerné dieťa sa zasmeje približne stokrát denne. Priemerný dospelý človek sa zasmeje len dvanásťkrát za deň. Pozerajte komédie, vyberte sa na humorné predstavenie, čítajte knihy vtipov. Smejte sa aj na sebe a smejte sa prvý. Keď sa prestaneme brať vážne, zmierni sa aj náš stres.

Keď sme už uzdravili svoj mozog, musíme sa ešte pohrať so svojimi myšlienkami. Mohli by sme sa tiež zamerať na množstvo bodov. Ale to nepotrebujeme. To je výskum a úloha profesionálov. Najdôležitejším liečebným procesom v našich myšlienkach je vďačnosť. Boh nás stvoril tak, že vďačnosť lieči. Hovorí nám o tom aj sv. Pavol v *Prvom liste Solúnčanom*: „Ustavične sa radujte! Bez prestania sa modlite, pri všetkom vzdávajte vďaky, lebo to je Božia vôľa v Kristovi Ježišovi pre vás!“ (5, 16 – 18). Ak cítime vďačnosť, uvedomujeme si Božie dary. Keď som vďačná za zdravé jedlo, pomôže mi to lepšie sa stravovať. Keď som vďačná za to, že sa môžem hýbať, pomôže mi to udržať sa vo forme. Keď si viac všímam to, čo sa mi na priateľoch páči, prospieva to aj mojim priateľom.

Stačí na to jednoduché cvičenie – každý deň si zapísať tri veci, za ktoré som vďačná. Keď si totiž svoje vďačné

Najdôležitejším liečebným procesom v našich myšlienkach je vďačnosť.

myšlienky zapíšem, pomôže mi to upriamiť sa na ne. Ľudia, ktorí to skúsili, hovoria, že do troch týždňov začali pociťovať zmeny vo svojom myslení a vo svojom živote.

Teoreticky to ovládame všetci. Dnes ale nastal deň, keď som si zobrala maličký zápisník a zapísala si svoje prvé tri pozitívne veci dnešného dňa. Keď som ich dopísala, vybuchla som smiechom. Áno, som na správnej ceste. Kto si ešte kúpi zápisník? ■

JURAJ PIGULA

ZOZNÁMTE SA, PROSÍM, S NOVÝM PREDSEDOM KVRP

P. Václav Hypius CSsR sa narodil 19. 11. 1967 v Bojniciach. Po skončení základnej školy pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Prievidzi, kde v roku 1986 zmaturoval. V rokoch 1986 – 1991 študoval na CMBF v Bratislave. Počas štúdií vstúpil do Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa, kde v roku 1991 zložil doživotné rehoľné sľuby. Kňazskú vysviacku prijal 9. 5. 1992 v bazilike na Starých Horách. V rokoch 1992 – 1994 absolvoval postgraduálne štúdiá spirituality na Gregoriánskej univerzite v Ríme s titulom ThLic. Od roku 1994 do 1995 bol sóciom noviciátu v Podolínci. V rokoch 1995 – 1996 pôsobil ako kaplán na Starých Horách, potom od 1996 do 2009 ako magister noviciátu v Podolínci. Od roku 1999 do 2008 bol rektorom komunity v Podolínci. Od roku 2009 pôsobil ako farský administrátor v Banskej Bystrici – Radvani a rektor komunity. V januári 2011 zvolený za viceprovinciálneho predstaveného v Kongregácii Najsvätejšieho Vykupiteľa – redemptoristov. V októbri 2015 bol zvolený za predsedu Konferencie vyšších rehoľných predstavených mužských reholí na Slovensku.

7 sedem zaujímavostí od Václava Hypiusa

Každé ráno vstávam. Väčšinou mám ráno ráno, iba zriedkavo vstanem „ráno“ a idem hneď obedovať. Ak by niekto potreboval môj budík, môžem poskytnúť za dobrú cenu; väčšinou ho mám iba pre istotu alebo ak sa musím zobudiť inokedy ako ráno…

Teším sa na čas prázdnin a dovolenky. V Bratislave vtedy býva veľmi horúco, niekde pri mori alebo v horách je príjemnejšie, a tam človek naberie dosť síl do ďalšej práce.

Rád poklebetím o… Klebetenie nie je mojou silnou stránkou. To neznamená, že neklebetím :). Treba rozprávať s ľuďmi a hlavne so spolubratmi, s ktorými žijem v jednej komunite.

Keď ma niekto nahnevá, nerobí dobre, pretože dlho trvá, kým ma to prejde. Ale prejde ma to.

Hlavu si prevetrám hlavne pri športe. V najväčšej obľube mám bicykel, na ktorom sa rád túlam po lese alebo okolo Bratislavy. Ak sa nedá ísť bicyklovať, potom pomôže aj prechádzka po tichých uličkách mesta alebo lesoparku. Rád počúvam hudbu, väčšinou klasiku (vážna hudba, organová).

So športom či pohybom je to u mňa teoreticky dobré. Prakticky to vyzerá tak, že bicyklujem vtedy, keď sa dá (vhodné počasie) a keď mám čas. Tieto dve podmienky sa pomerne zriedkavo splnia v tom istom čase, a tak som rád, ak sa na bicykel dostanem dvakrát mesačne. Vďaka počasiu a spolubratom sa mi podarilo predvlani na Štedrý deň prejsť bicyklom pomerne slušný okruh po dunajskej hrádzi.

Z jedálneho lístka si najviac pochutnám na všeličom, ale najmenej sa mi zavďačíte kapustnými fliačkami alebo granadírom. Všetko ostatné s chuťou zjem; najviac však (opekané) zemiaky s kyslým mliekom. Nepohrdnem ani pečenou husou alebo steakom. Cibuľa a cesnak mi tiež chutia, čo však okolie nie vždy chápe :(. ▶

ZOZNÁMTE SA, PROSÍM, S NOVOU PREDSEDNÍČKOU KVPŽR

Sr. Jana Kurkinová FMA pochádza z dedinky Machulince pri Zlatých Moravciach. Narodila sa 22. decembra 1972. Po skončení základnej školy študovala na Strednej ekonomickej škole v Nitre, ktorú ukončila v roku 1991. Pracovala v Závodoch 29. augusta v Zlatých Moravciach a vo firme Samsung-Calex v Zlatých Moravciach, tiež ako sprievodkyňa cestovného ruchu po rôznych európskych krajinách. V Inštitúte Dcér Márie Pomocnice začala formáciu v roku 1998. Prvé rehoľné sľuby zložila 3. augusta 2002 v Trnave. Po sľuboch pastoračne pôsobila v komunite sv. Jozefa v Bratislave. Študovala na Teologickej fakulte UK v Bratislave v odbore učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov náboženská a etická výchova, ktoré ukončila v roku 2007. Od augusta 2008 sa presunula do provinciálneho domu v Bratislave a stala sa predsedníčkou Združenia Laura. 3. augusta 2008 zložila doživotné sľuby a od 1. augusta 2009 jej bola zverená služba provinciálnej ekonómky. V auguste 2012 sa stala provinciálnou predstavenou saleziánok (FMA) na Slovensku. V novembri 2015 sa stala predsedníčkou Konferencie vyšších predstavených ženských rehôľ na Slovensku (KVPŽR).

7 sedem zaujímavostí od Jany Kurkinovej

Každé ráno, keď sa zobudím… dám si pohár vody (na ktorý, žiaľ, počas dňa často zabúdam a tak trpí môj pitný režim).

Teším sa na čas… s rodinou a priateľmi, keď som uvoľnená, sama sebou, keď ma nevnímajú ako predstavenú, ale ako jednu z nich… a samozrejme, čas ticha s Pánom je silou pre každodenné kráčanie v radosti.

Rada poklebetím… len tak o živote – učím sa veľa zo skúsenosti iných, sú pre mňa často „otvorenou knihou“ čírej, praktickej, životnej múdrosti.

Keď ma niekto nahnevá…. tak to už stojí za to, viem byť poriadne nepríjemná :-(.

Hlavu si prevetrám hlavne… na čerstvom vzduchu, keď sa dostanem konečne „od stola“ trochu von – zmena prostredia vždy zaberie, ale niekedy to je aj dobrý uvoľňujúci film.

So športom či pohybom je to u mňa… „ako na hojdačke“, rekreačne sa zapojím do hocičoho, ale nie je to, žiaľ, čosi pravidelné. Prechádzka v prírode však vždy poteší :-).

Z jedálneho lístka si najviac pochutnám na… fú-ha, tak to ťažko povedať, zjem prakticky všetko, ale na čom si najviac pochutnám?… – isto zelenina na rôzne spôsoby, čerstvé šaláty majú prím (hlavne keď sú tam paradajky :-)) a potom aj typické slovenské jedlá ako halušky, pirohy a tak… ■

Žiť s napätiami

■ HANS ZOLLNER

***Second Life* je internetová hra, ktorá ponúka alternatívny život: novú identitu, lepší fyzický stav, žiadni nežiaduci blížni, skvelí priatelia, neobmedzené priania... Ideálny alternatívny život, ale nudný na zbláznenie. Nepredpokladá totiž napätia. Ak by nejaké zostalo, stačí kliknúť a všetko zmizne.**

Súčasťou reálneho a autentického života sú *zdravé* napätia medzi (aspoň) dvoma silami alebo dvoma skutočnosťami: zdravé preto, lebo umožňujú autentické dozrievanie. Samotná teológia už dlho študuje napätie medzi dvoma pólmi života: Boh a človek, padlé a vykúpené ľudstvo, Cirkev svätých a Cirkev hriešnikov… Tam, kde zaniká napätie medzi týmito pólmi, utvára sa tesný priestor a môže vzniknúť heréza. Aj psychológia pomenovala normálne životné napätia – medzi pudom smrti a života (Freud), medzi ideálnym a skutočným ja (psychológia ega), medzi orientáciou na potreby a orientáciou na hodnoty (psychológia motivácie)… Kde prestáva napätie medzi týmito pólmi a jeden z nich sa stáva absolútnym, vzniká porucha a nastáva ochorenie.

Napätia sú nielen nevyhnutné, ale sú stimulom života: bez nich by nebolo prúdenia, nič by sa nehýbalo. Ak sú však prílišné, nastáva výbuch a zlom a vedú k vidine *second life*.

Napätia sú nielen nevyhnutné, ale sú stimulom života: bez nich by nebolo prúdenia, nič by sa nehýbalo.

Ani život Ježiša Krista nebol zbavený napätí. Rieši ich v inom svetle, ale zostávajú. Napätia medzi veľkosťou Boha a malosťou človeka, medzi počiatočným nadšením a každodenným nasledovaním, medzi očakávaním a skutočnou výkonnosťou, medzi spoločenstvom, aké som očakával, a tým reálnym…

Tento článok uvádza niektoré typické napätia v živote kňaza a zasväteného či zasvätenej.[1] Týkajú sa okruhu osobného zasvätenia (kto som vo svete, ktorý je pre mňa často cudzí?), života v spoločenstve (ako žijeme spolu?) a poslania (sú naše iniciatívy ešte účinné alebo sú pre iných skôr zaťažujúce?). Poskytuje aj niekoľko podnetov, ako ich prežívať tak, aby boli stimulom dozrievania, čo je možné vtedy, ak si navykneme *vnímať* ich, *prijímať* a *spracovávať*.

Význam napätia

Ľudská osoba vo svojom vývoji prechádza veľmi špecifickými štádiami, poznačenými príslušnými krízami a konfliktami. Podľa známej Eriksonovej teórie je ich osem, každé sa vzťahuje na určitý vek a nutne sa vyskytujú v ustálenom poradí (napríklad tretie štádium nasleduje po prvom a druhom štádiu).[2] Každé štádium je poznačené protikladom (alebo konfliktom) medzi dvoma polaritami: *dôvera – nedôvera* (prvý rok života), *autonómia – bojazlivosť a pochybovanie* (druhý a tretí rok života), *iniciatíva – pocit viny* (štvrtý a piaty rok života), *usilovnosť – menejcennosť* (od šiesteho roku po pubertu), *identita – rozptýlenosť role* (dospievanie), *dôvernosť – izolácia* (vek dospelosti), *plodnosť – stagnácia* (stredný vek), *osobná integrita – beznádej* (tretí vek). Každé štádium utvára jeden pozitívny pól (napríklad dôvera) a jeden negatívny (napríklad nedôvera). Negatívny pól nikdy úplne nezaniká, a tak vnútorné napätie zostáva po celý život. Riešenie, to jest ako v každom štádiu prežívame napätie, ovplyvňuje aj nasledujúce štádiá. Ak prvé štádium (*dôvera – nedôvera*) neriešime dostatočne správne, napätie sa znovu objaví v nasledujúcom období života. Riešiť správne problém každého štádia neznamená anulovať negatívny pól ako nedôveru, bojazlivosť, beznádej… a nastoliť pozitívny – dôveru, autonómiu, integritu…, ako keby správny rast znamenal vymazať nedostatok a ponechať len plnosť. Aj dospelá osoba má v sebe istú dávku nedôvery, pocitu viny, beznádeje, izolácie… Usmerňovanie ôsmich štádií je zrelé vtedy, keď rešpektuje protiklad oboch prvkov, z ktorých pozostáva.

Na základe týchto Eriksonových štádií možno interpretovať aj *duchovné, komunitárne* a *psychické* napätia týkajúce sa prežívania povolania v okruhoch *zasvätenie – spoločenstvo – poslanie.*

Duchovný zreteľ: napätia zasvätenia

• *Dôvera – nedôvera*

Aj vo vzťahu k Bohu prežívame napätia: medzi odovzdaním sa mu v modlitbe a spoliehaním sa na svoju prácu; medzi prednostným opieraním sa o neho a vierou vo vlastné schopnosti; medzi prijímaním ho takého, aký naozaj je, a túžbou mať ho takého, akého ho chceme mať my… V príklade, ktorý nasleduje, si môžeme podľa Eriksonovej schémy všimnúť, ako sa uvádza do chodu konflikt *dôvera – nedôvera.*

> *53-ročná sestra Alžbeta je 30 rokov rehoľníčkou. Po noviciáte a špecializovaní sa v účtovníctve ju poslali pracovať do hospodárskej správy kongregácie. Je to zdvorilá, trpezlivá žena, ale trochu vyhýbavá a niekedy urážlivá. Občas cíti smútok, ktorý si necháva pre seba a ktorý sa v priebehu dvoch dní spontánne stratí. Počas tých dní je však nepokojná a nervózna. Modliť sa je pre ňu ako hovoriť s prázdnou stenou, napádajú jej „čudné“ myšlienky typu: „Naozaj milujem Boha alebo to len mechanicky hrám?“ Už asi desať rokov má pocit, že Boh by ju mohol opustiť. Verí, ale cíti aj to, že akejsi časti svojho srdca neumožnila ísť k Bohu. Keď to zisťuje, trpí tým.*

Za zdanlivými pochybnosťami vo viere sa črtá niekoľko otázok: Môžem existovať? Môžem stáť pred Bohom? Môžem si zachovať dôveru v Boha, aj keď sa mi zdá vzdialený a trochu rozmarný? Alžbeta vidí Boha ako toho, kto koná podľa vlastného rozhodnutia a svojej moci, vodí nás tmavými „dolinami“, a je preto ako čierna diera, ktorej sa treba vyhnúť, ak sa nechceme zadusiť. A to isté sa jej stáva aj voči iným: ak sa príliš dostávajú do jej blízkosti, ale nie tak, ako chce ona, odsúva ich, ale potom sa cíti zle, pretože by chcela byť s nimi. Som ich hodná? Znesiem konfrontovanie sa a zostanem živá? Som schopná stáleho priateľstva, aj keď sme a máme zostať rozdielni a vzdialení? Takéto a podobné otázky sa jej vynárajú a umožňujú jej pomenovať napätie, ktoré si doteraz nechávala celé pre seba.

Rozhodujúci prechod: aby napätie prešlo z obyčajnej nervozity k hlbšej dôvere, je potrebné, aby sa Alžbete pomohlo vyjadriť (namiesto potláčania), ve-

[1] Na túto tému pozri aj E. Parolari, *Vivere le prove con sincerità di cuore,* in „Tredimesioni“, 2 (2006), ss. 207 – 211, a F. Brovelli, *Vivere le prove con sapienza di cuore,* in „Tredimesioni“, 2 (2006), ss. 212 – 214.

[2] E. Erikson, *Introspezione e responsabilità,* Armando, Roma 1972, ss. 115 – 136.

dome a pred Bohom, svoj smútok a hnev. Okrem toho jej treba pomôcť, aby si v mysli prešla svoj smútok (namiesto unikania pred ním) a aby si rozvážne pripomenula okamih straty istoty (a nielen čo bolo potom) o neustálej Božej láskavosti.

• Integrita – stagnácia

Stredný vek života sa predlžuje a stále starneme. V Nemecku 76% rehoľných sestier má viac ako 65 rokov a v mnohých komunitách je priemerný vek okolo 75 rokov. Je tu aj duchovná výzva, ktorá vyvoláva napätie typické pre Eriksonovo ôsme štádium: integrita – stagnácia. Viem zvládnuť odchod bez toho, žeby som sa cítil neužitočný? Ako znášam choroby a neduhy? Ako prežívam skutočnosť, že som čoraz závislejší na pomoci iných? Čomu ma učí okolnosť, že raz som v živote hore a raz dolu, aj vo vzťahu k Pánu Bohu? Stávam sa postupujúcim časom múdrym alebo skeptickým? Napokon, na čom najviac záleží? Ak tieto dilemy zostanú nevyriešené, zostaneme tvrdí a zatrpknutí („stagnujúci“).

77-ročný otec Andrej je 60 rokov rehoľníkom, 30 rokov farárom a potom pomocným duchovným vo farnosti, ktorú vedie jeho kongregácia. Zmenšil sa počet tých, čo pristupujú k sviatostiam a jeho najbližší spolupracovníci zostarli ako on. Pritom cíti, že mu ubúda síl. Ľaká sa toho, že by mal ísť do dôchodku – všetkých známych má vo farnosti. Ak sa presťahuje, kto ho príde navštíviť? Tu prežíval útechu, lebo pozná všetky deti mladých, ktorých kedysi krstil. Priateľov nemá, celý život iba pracoval. Má už len čakať na smrť?

Rozhodujúci prechod. Predstavený by v dialógu s otcom Andrejom nemal pristupovať k veci ako k technickému problému, ale ako k osobe, ktorú si treba ctiť pre jej celoživotnú službu. Mal by spolu s ním hľadať riešenie, o ktorom by bol aj otec Andrej presvedčený. Koľko a akým spôsobom zostať vo farnosti? Aké alternatívy bývania a záujmov mu predložiť?

Vzájomná spolupatričnosť po celý život prináša so sebou aj napätia, predmetom ktorých je inštitucionálny/komunitný rozmer, nielen individuálny a/ale-

V duchovnej oblasti sa napätie znovu prejavuje v schopnosti zachovať si dôvernosť s Bohom namiesto toho, aby sme ho brali ako konkurenta, alebo sa dopúšťali opačného extrému – viazať sa na neho symbiotickým zväzkom.

bo duchovný. Združenie mužov/žien, ktoré sa chce stať komunitou podľa Ježišovho ducha, prežíva napätie vzťahujúce sa na tento cieľ, ktorý sa nikdy úplne nedosiahne, a toto napätie sa kombinuje s napätím jednotlivých členov. V prípade otca Andreja sa konkretizuje v neľahkom zosúladení dvoch pólov: komunitných/inštitucionálnych a jeho osobných požiadaviek.

Komunitný zreteľ: napätia vzťahujúce sa na komunitu

• *Autonómia – bojazlivosť a pochybovanie*

Osobitný spôsob, akým si komunita organizuje svoj štýl vzťahov, vzájomného vplyvu a pomoci, formuje osoby, ktoré v nej žijú, s následnými, viac či menej silnými napätiami.

> *34-ročná Uršuľa viedla autonómny život: zamestnanie, auto, priatelia, voľný čas, šport, cestovanie. No všetko toto ju neuspokojovalo a po istom váhaní vstúpila do rehole. Bolo to rozhodnutie, ktoré jej priatelia nechápali, ba vysmievali sa jej. Po istom čase začala pociťovať, že jej chýba auto, počítač, knihy… ale predovšetkým cítila, že s ňou sestry zaobchádzajú ako s dieťaťom. Na všetko si musela pýtať dovolenie a na mnohé otázky dostávala vždy tú istú odpoveď: „Tu sa to vždy robilo takto; neskôr to pochopíš.“ A tak sa jej do mysle vracali slová priateľov: „Pri sestrách sa budeš musieť zrieknuť svojej vôle.“*

Tu sa napätie týka dilemy autonómia – bojazlivosť a pochybovanie (druhé štádium): Do akej miery som schopná platiť za vzácnu perlu? Čo znamená zameniť predchádzajúcu slobodu za slobodu Božích detí, keďže v kláštore akoby som nachádzala len pravidlá a predpisy? Aktuálne napätie ju stavia pred otázku: Môžem ešte o svojom rozhodnutí povedať, že som tak chcela ja sama a že naďalej chcem tak ja sama?

Rozhodujúci prechod. Ideálne by bolo riešiť toto napätie s formátorom. Je ťažké samému pravdivo pomenovať toto napätie a mylne ho možno považovať za krízu v povolaní. Naopak, ide o to pochopiť, aká je tu vytrvalosť a túžba potvrdiť rozhodnutie a aké sú legitímne ponosy na prekážky, ktoré spomaľujú autentické rozhodnutie. V dialógu sa Uršuľa môže naučiť prekonať pochybnosti, nie trpieť nimi, a komunita si môže vytvoriť lepší vzťah k mladým – nezaobchádzať s nimi ako s deťmi.

• *Dôvernosť – izolácia*

Tento konflikt (podľa Eriksona šiesty v poradí) hrá rozhodujúcu rolu v dospelom veku. Toto napätie má aspekty ľudské i duchovné. Pokiaľ ide o prácu, je tu otázka, či ju robiť z presvedčenia a oddane, alebo formálne. Vo vzťahoch je odskúšaním schopnosti rešpektovať slobodu druhých, ako aj slobody prispôsobiť sa, dať sa druhým vtiahnuť; pociťovať druhých ako spojencov alebo ako ohrozenie; vedieť regulovať mieru vzdialenosti a blízkosti medzi osobami; pestovať vzťah alebo prerušiť ho, keď nás sklame; zostať srdečný aj v okamihu kritiky. V duchovnej oblasti sa napätie znovu prejavuje v schopnosti zachovať si dôvernosť s Bohom namiesto toho, aby sme ho brali ako konkurenta, alebo sa dopúšťali opačného extrému – viazať sa na neho symbiotickým zväzkom. Je to teda konflikt, ktorý sa týka vzťahu s „objektom“: milovať osoby ako Kristus by bolo ľahšie, keby tieto osoby neboli práve tie, s ktorými musíme spolunažívať bok po boku.

> *Osem mníchov rozličného veku sa pýta, čo budú robiť spolu počas Adventu. Návrhy sa pohybujú od spoločnej modlitby ruženca po čítanie textov ich rádu alebo zdieľanie svojej cesty povolania. Všetkým je jasné, že ktorýkoľvek návrh sa prijme, jeden z bratov sa nezúčastní. Vedie to k veľkej diskusii, aký zmysel má robiť niečo spolu, ak to spôsobuje veľkú izoláciu niektorého z nich.*

Rozhodujúci prechod. Skúšobným kameňom nie je len spolubrat, ktorý sa izoluje, ale schopnosť komunity zachovať realistickú „dôvernosť“ rozhodnutím, ktoré nebude ani niečím uloženým, ale ani príliš voliteľ-

ným. Mnísi by sa mohli zhromaždiť raz do týždňa na spoločnú dennú lektúru. Predstavený by o tom mohol informovať izolovaného mnícha, pozývať ho v postoji očakávania bez naliehania, že sa bezpodmienečne musí zúčastniť.

Napätie medzi dôvernosťou a izoláciou sa dotýka aj puta, ktoré spája komunitu s poslaním. Poslanie nie je nikdy individuálnou záležitosťou; dnes sú ľudia veľmi vnímaví na to, aby bolo vyjadrením komunity *ako takej.* To isté napätie sa objavuje vo vzájomnom vzťahu medzi členmi tej istej komunity, vo vzťahu každého z nich k Ježišovi a vo vzájomnom pute medzi vzťahom ku komunite a osobnou duchovnou skúsenosťou. Správne usmerňovanie dôvernosti je na prospech všetkých týchto oblastí.

Psychický zreteľ: napätia vzťahujúce sa na poslanie

• *Iniciatíva – pocit viny*

Intenzita, s akou odpovedáme na Božie volanie, závisí aj od disponibility odvážiť sa prevziať iniciatívu v uskutočňovaní nového, radikálneho ideálu, ktorý presahuje navyknuté (a naučené) horizonty života. Tento „exodus“ vyvoláva napätie vzťahujúce sa na konflikt *iniciatíva – pocit viny* (tretie štádium). Nesie so sebou schopnosť vyvažovať vytrvalosť v predsavzatiach s taktom a miernosťou, pevnosť v rozhodnutí s empatiou, vytrvalosť s omylom. Keď som prehral a zlyhal, som ešte schopný pozrieť sa druhým do očí? Keď sa previním, bude Boh ako otec pripravený odpustiť mi alebo sa stane prísnym sudcom, pred ktorým je lepšie príliš neriskovať?

> *Keď 32-ročná sestra Monika skončila teologické štúdiá, poslali ju do materského domu, kde sa už roky nič nezmenilo okrem toho, že spolusestry zostarli. Mala by nahradiť predstavenú, ktorá je už sedemdesiatnička. Veľa sa od nej očakáva. Monika by sa chcela angažovať v službe chudobným, čo zodpovedá aj pôvodnej charizme kongregácie. Má pred sebou aj projekt, ktorý si premyslela počas štúdia. Je na pochybách. „Je správne ponechať sestry mojej komunity na seba samé?“ „Je môj projekt pre dobro chudobných autentický, alebo sledujem len osobný záujem?“ „Pre čo sa mám rozhodnúť pred Bohom?“*

Rozhodujúci prechod. Bolo by treba pomôcť Monike nájsť si také miesto v živote, ktoré viac umožní milovať z celého srdca bez ohľadu na to, či to bude so sestrami v komunite alebo v službe chudobným. Ak sa však táto záležitosť bude chápať ako problém, aké miesto má zaujať, v Monike zostane nevyriešené napätie medzi sledovaním toho, čo sama hľadá, s pocitom viny, alebo prispôsobením sa, ale bez ducha iniciatívnosti.

• *Identita – rozptýlenosť role*

Tento konflikt sa týka schopnosti zachovať si – a pri dezorientácii znovu nadobudnúť – trvalú identitu vlastného ja, bez ktorej nie je možný jeho rozvoj, ale

odcudzujeme sa sami sebe. Zápas o totožnosť predkladá dve otázky: ako zostať „jedno a v jednote“ v rozptýlenosti života? Robím to, čo je dôležité a trvalé, alebo to, čo sa mi páči a rýchlo pominie? Priťahujem iných svojím ja alebo preto, že niečo predstieram? Z kresťanského pohľadu cítim sa byť rozdelený medzi skutočnosť, že som na jednej strane kresťanom a na druhej mužom/ženou, alebo cítim, že sa dokážem realizovať v rámci kolobehu strácania sa a znovu nachádzania sa?

> *45-ročný otec Richard je 7 rokov rektorom svätyne. Ľudia ho majú radi a vyhľadávajú ho, lebo ich vie počúvať a poradiť im, čo robí do neskorého večera. Začína sa cítiť prázdny. Pripadá mu to, akoby žil z dôchodku, ktorého rezervy sa už vyčerpali. To, čo robí, už „nepreciťuje“ ako predtým. „Zdá sa mi, akoby som bol herec a spamäti opakoval svoju úlohu. Už neviem, kde som.“*

Rozhodujúci prechod. Otec Richard potrebuje získať nadhľad na svoju prácu nie preto, že je vyčerpaný alebo v kríze, ale aby začal nové štádium života – nájsť nový, hlbší kolobeh medzi strácaním sa a znovu nachádzaním. Po rokoch práce nie je ľahké objaviť nový spôsob jestvovania pred sebou samým a pred Bohom. Viac než nabrať nových síl a oddýchnuť si otec Richard potrebuje zistiť, čo môže dať ako osoba, a nie ako rektor svätyne, neúnavný vo svojej službe.

Usmerňovať napätia

Povolanie nie je vstup do *second life*, ale reálny život. Zostať v ňom a riešiť duchovné, komunitárne a psychické napätia znamená brať ich do úvahy, akceptovať, spracovávať. Uvedené príklady nám ilustrovali zmysel týchto troch slovies. Na záver zhrnutie:

- V každom napätí sa dávajú do pohybu psychické, komunitárne a duchovné prvky. Každá osoba má zistiť svoju nosnosť medzi tým, čo je „prílišné“ a čo je „príliš málo“.
- Obchádzať napätia znamená nevyužiť príležitosť. Utekať od ľudí, ktorí nám idú na nervy, donekonečna odkladať rozhodnutia, o ktorých vieme, že sú dôležité, nechať sa umárať úzkosťami…, to všetko zmrazuje rast a neumožňuje osvojiť si niečo nové. Keď sa objaví napätie, je dobré pripomenúť si, že nie sme len pred ťažkou situáciou, ale črtá sa pred nami horizont nového významu alebo ďalšieho prehĺbenia.

Aj zotrvávanie pred negatívnym pólom poskytuje krásny objav, že to, čo vyzeralo ako porážka, sa ukázalo ako možnosť žiť slobodnejšie so sebou samým a s inými.

- Odsúvať napätia alebo presúvať ich na iný predmet nenapraviteľne pomieša ich duchovné, komunitárne a psychické zložky. Potom sa už nedá pomenovať, čo sa deje. A nemožno ich ani beztrestne negovať, lebo sa vrátia vo výraznejšej forme ako zdroj trpkosti, a nie ako príležitosť rozšíriť si srdce, aby viac milovalo.
- Aby sme integrovali „negatívny“ pól (Eriksonových napätí) a neupadli do znechutenia, treba prijať krízu ako súčasť života bez toho, že by sme s ňou hneď spájali predpoveď, že dôjde k zlyhaniu. Aj zotrvávanie pred negatívnym pólom poskytuje krásny objav, že to, čo vyzeralo ako porážka, sa ukázalo ako možnosť žiť slobodnejšie so sebou samým a s inými. Je tu zaujímavý súvis medzi zdravím a náboženstvom, o ktorom hovoria mnohé štúdie, a výborným cvičiskom, ktorým je práve život v povolaní.
- Zvládnuť napätia nie je len vecou psychologickej odolnosti. Je tu potrebná motivácia, ktorá nám umožní *tolerovať* skutočnosť, že sa súčasne poznávame ako v niečom istí i pochybujúci, schopní i v pocite viny, zjednotení aj oddelení… A napokon je tu motivácia náboženská. Zasvätení majú pred sebou vrchol, ktorým je Boh. Ak tento vrchol nepoznáme, už len vykročiť je namáhavé a pri prvej prekážke máme chuť vrátiť sa späť. A na ceste k tomuto vrcholu nás vedie Sprievodca, ktorý nám svojou smrťou a zmŕtvychvstaním ukázal, ako čeliť napätiam, s ktorými sa stretávame na svojej ceste. ■

■ Autor je rektorom Inštitútu psychológie na pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme
■ Preklad: Marta Jedličková

Láska znamená dať všetko

Ako niekto vie, že má vstúpiť do kláštora? To je vtedy, keď vám pri mene JEŽIŠ začne biť srdce tak trocha inak.

Ako úplne normálnym študentom ani nám sa nechcelo učiť. Preto sme sa pred hodinou náboženstva spoločne dohodli, že musíme sestričke nahodiť nejakú dobrú tému na rozhovor. Keďže sme chceli mať istotu, že naozaj s nami bude komunikovať, tak sa nám ako najvhodnejšia zdala diskusia o zasvätenom živote. Sestrička, samozrejme, pochopila, že dôvodom nie je to, že sa chceme prihlásiť do kláštora, a preto sa snažila danú tému skončiť skôr, ako začne. No jedna spolužiačka sa nedala odradiť a opýtala sa: „Dobre, aspoň nám teda povedzte, ako niekto vie, že má vstúpiť do kláštora?“ Na odpoveď dnes už mojej spolusestry asi nikdy nezabudnem. Zahľadela sa. Potom sa postavila a povedala: „To je vtedy, keď vám pri mene JEŽIŠ začne biť srdce tak trocha inak.“ Keď vyslovila meno Ježiš, Boh ma objal a zahrnul svojou láskou tak mocne, že sa o tom nedalo pochybovať. Moje srdce začalo naozaj biť inak. Neviem, či som niekedy predtým alebo niekedy potom ma-

la rýchlejší pulz. Toto bolo pre mňa jasné znamenie. Svoje rozhodnutie som ešte dlho zvažovala, veľa som sa modlila, pýtala sa seba, Boha i ľudí naokolo. Boli chvíle, keď som bojovala, a aj také, keď som takmer kričala „nie“. No vo chvíľach, keď som možno aj neisto a potichu šepla Bohu svoje áno, keď som nechávala znova zaznieť meno Ježiš, prichádzal jasný pokoj, jasnejší ako čokoľvek iné. Napriek tomu, že som mala určitú obavu, urobila som krok za tým hlasom, ktorý ma volal. A ja som zrazu tušila, že aj keď neviem, kam ma táto cesta zavedie, moje srdce je v dobrých rukách.

Od prvého Pánovho „Poď!“ už nejaký čas uplynul, no keď sa vraciam späť, mám srdce plné vďačnosti za všetku lásku a mimoriadne veci, ktoré mi Pán dal zažiť, aby som mala odvahu vykročiť.

■ **SR. M. ALICA HORNÁČKOVÁ**, KONGREGÁCIA ŠKOLSKÝCH SESTIER DE NOTRE DAME

Zvyčajne ľudia očakávajú od rehoľníka svedectvo o jeho povolaní typu: „Raz, bolo to 31. apríla o 15.15, z ničoho nič som začul hlas: ‚Choď do kláštora!‘ Tak som šiel zabúchať na bránu najbližšieho kláštora.“ Alebo: „Siahol som po publikácii o reholiach a otvorila sa mi na strane ‚dominikáni‘, tak som šiel k dominikánom...“

V mojom prípade to nebolo také jednoduché: nesiahol som ani po katalógu reholí (v tom čase neboli, žeby si človek mohol v nich vybrať ako zaujímavý tovar v supermarkete...), ani som neutekal do najbližšieho kláštora (v meste, kde som vyrastal, neďaleko nášho domu pôsobia františkáni), a nezačul som ani žiaden mysteriózny hlas, ktorý by mi nariadil ísť do kláštora (mimochodom, ten hlas mohol zaznieť v rozhlasovej dramatizácii najznámejšej Shakespearovej tragédie, keď Hamlet vraví Ofélii, aby šla do kláštora...).

Každé povolanie k zasvätenému životu je tajomstvo, nakoľko sa týka tajomného Božieho volania a Boh sám je Tajomstvo s veľkým „T“. V tomto zmysle aj moje povolanie asi navždy zostane pre mňa tak trochu záhadou. Povolanie by som prirovnal k rastline, ktorá rastie a človek o tom ani nevie... (porov. *Mk* 4, 27). Zrazu sa v živote človeka objaví semeno povolania (môže ho udusiť alebo ho môže odniesť duch tohto sveta), no i tak sú obdobia, kedy čelí nedostatku vlahy alebo svetla... A keď sa tak spätne pozerám na svoje povolanie, musím konštatovať, že možno práve tie obdobia „duchovného sucha a šera“ najviac prispeli k tomu, že moje povolanie akosi dozrievalo...

Neviem povedať presný dátum ani okamih; počiatok môjho povolania do rehole sa skrýva ako zrno v zemi niekde v prítmí sakristie františkánskeho kostola, kam som chodil miništrovať. V tom čase tam františkáni ešte neboli a kostolníčkou tam bola jedna pani, ktorá bola dominikánskou terciárkou (to som sa dozvedel až po mojom vstupe do rehole...) a ktorá tam v sakristii nechala povaľovať taký na stroji naklepaný životopis sv. Dominika a ja som si tam z neho občas čo-to prečítal. Vtedy som si vravel, že ten svätý Dominik bol celkom fajn chlapík...

Od toho prvého dojmu som Dominikovu osobnosť postupne odkrýval a prehlboval svoj vzťah k nemu i k jeho reholi, až sa stalo, že „z milosti Božej som tým, čím som...“ (*1 Kor* 15, 10).

■ **P. PATRIK VNUČKO**, DOMINIKÁN

Treťou, najťažšou skúškou, ba krízou, bola v mojom živote otázka identity môjho poslania, poslania mojej rehole. Tentokrát skúška pokušenia nebola voči spolusestrám, ale kvôli poslaniu našej rehole. Pýtala som sa, či to všetko má zmysel, veď to isté robili aj iní, ba ešte lepšie ako ja, ako my. Námaha sa mi zdala veľká a výsledky malé. Nemala som byť niekde inde a urobiť niečo, čo by malo väčšiu hodnotu, väčší úžitok pre ľudí? V tomto prípade mi pomohla niť môjho povolania a poslania. Od večnosti si ma Boh vyvolil a vysníval pre mňa plán môjho života a vysníval pre mňa aj moju rehoľu. A ja som odpovedala na jeho lásku, na jeho volanie. V tom je podstata vernosti. Pán ma zvádzal a ja som sa dala zviesť, pretože Božej láske nemožno odolať.

Povolanie by som mohla vyjadriť ako Božiu pečať, ktorú vtlačil do môjho srdca. Táto pečať držala moje srdce pevne pri všetkých pokušeniach, pochybnostiach, bojoch a trápeniach. Z Božej strany nepovolila nikdy, lebo Boh je verný. Z mojej strany je však potrebné túto vernosť si pripomínať, oživovať, sprítomňovať, lebo ľudské srdce ľahko zabúda. Najlepší spôsob, ako si udržať pamäť srdca, je vďačnosť.

Naša zakladateľka nás naučila modliť sa každý deň modlitbu *Vďakyvzdávanie za dar povolania*. V tejto krátkej, ale krásnej modlitbe denne ďakujeme za dar milosti povolania. Myslím, že aj táto vedome prežívaná modlitba vďaky a chvály prináša ovocie vernosti povolaniu.

■ **SR. DANIELA KIMLIČKOVÁ**,
SPOLOČNOSŤ SOCIÁLNYCH SESTIER

Mám oporné body, ku ktorým sa v čase krízy vraciam. Raz na nejakej mládežníckej akcii som si vytiahla lístok s citátom: „Pretože si drahý mojim očiam, vzácny a ja ťa milujem. Preto vydám ľudí namiesto teba a národy za tvoj život“ (*Iz* 43, 4). Vyzerá to dosť drasticky, ale v tej chvíli som si uvedomila, kým som pre Boha. Potom som pochopila, aspoň sčasti, kto a aký je Boh. V čase kandidatúry ma pozvala jedna sestra odniesť Eucharistiu ako posilu do nemocnice. Držala burzu s Ježišom v ruke, keď sme nastúpili do auta. Myslím, že tak automaticky, aby mohla šoférovať, mi ju vložila do rúk so slovami: „... aby Pán Ježiš nebol sám.“ Vtedy mi to došlo. On sa nám úplne vydal. Toto je láska! Je bezbranný v mojich hriešnych rukách. Ďalšie dni som prežila v hlbokom dojatí. Ja hriešna a nekonečne dobrý Boh.

Ďalším dôležitým pilierom, o ktorý sa o opieram, je skúsenosť odpustenia. Keď som pochopila, že žijem v odstupe od otca, ktorého slabosťou bol alkohol, nastal ťažký vnútorný boj. Ježiš zasiahol a pomohol mi odpustiť a vyjadriť to slovami, prejaviť lásku. Vtedy prišiel pokoj do môjho vnútra, ale prinieslo to nové požehnanie aj do celej rodiny. K týmto trom veciam sa často vraciam – kto je Boh, kto som ja, a keď chcem milovať iných, musím sa naučiť odpúšťať.

■ SR. EDITA

K týmto trom veciam sa často vraciam – kto je Boh, kto som ja, a keď chcem milovať iných, musím sa naučiť odpúšťať.

Stretnutie s Bohom bolo pre mňa nielen koncom samoty, bolo to pozvanie na cestu, je to spôsob života. Stretávať Boha a prispôsobovať sa mu, kráčať s ním a nechať sa meniť je každodenné dobrodružstvo.

Moji rodičia boli neveriaci a babkino „vedenie“ k náboženstvu príkazmi a zákazmi, cez strach a pocity viny bolo dosť odrádzajúce. Zabudla mi ukázať aspoň jednu vec, na ktorú by mi mohlo byť kresťanstvo dobré. Pravdaže som bol radšej ateista, ale stále som hľadal čosi... prešiel som si cez ezoteriku, dlho som sledoval budhizmus... to všetko ma len sústreďovalo na seba samého. A „nie je dobre človeku samému“! Až keď som sa konečne, po osobnej kríze, „vrátil“ ku kresťanstvu, objavil som ho také, aké je: silné, hlboké, efektívne.

Stretnutie s Bohom bolo pre mňa nielen koncom samoty, bolo to pozvanie na cestu, je to spôsob života. Stretávať Boha a prispôsobovať sa mu, kráčať s ním a nechať sa meniť je každodenné dobrodružstvo. Len treba mať odvahu a odhodlanie nemať kontrolu nad svojím vnútorným svetom, mať istotu mimo seba, v Bohu.

Byť v reholi je o Božej ponuke a o rozhodnutí žiť tak, ako by žil Ježiš Kristus dnes. Obklopiť sa pomocou spolubratov, priestormi a časmi, ktoré mi dovolia žiť vzťah s Bohom naplno. Tvoriť, ako starnem, vo svojom živote radikálny priestor pre vzťah s Bohom.

Je to „nasledovať Baránka, kamkoľvek pôjde“. Byť slobodný od seba pre neho. Ježiš sa s nami nepodelil o svoje plány, ale o svoje hodnoty. Povolanie znamená prijať ich za svoje a hľadať, ako ich naplniť dnes.

■ P. MILAN HERMANOVSKÝ, AUGUSTINIÁN

DIGITÁLNA KOMUNIKÁCIA:

6 veľkých výziev pre pastoračnú činnosť

ANTONIO SPADARO

Internet je skutočnosť, ktorá sa stala súčasťou nášho každodenného života. Nie je to žiadna *option* – teda niečo, čo si možno vybrať, skôr je to fakt. Inter-net sa predstavuje ako spojovacie tkanivo rôznych ľudských skúseností. Nie je to teda nástroj. Technológie komunikácie vytvárajú digitálne prostredie, v ktorom sa človek učí informovať, spoznávať svet, nadviazať a udržiavať vzťahy. „Digitálne prostredie nie je paralelný alebo len čisto virtuálny svet, ale je súčasťou každodennosti mnohých ľudí, predovšetkým mladých" (Benedikt XVI.). Evanjelizácia musí s touto skutočnosťou počítať.

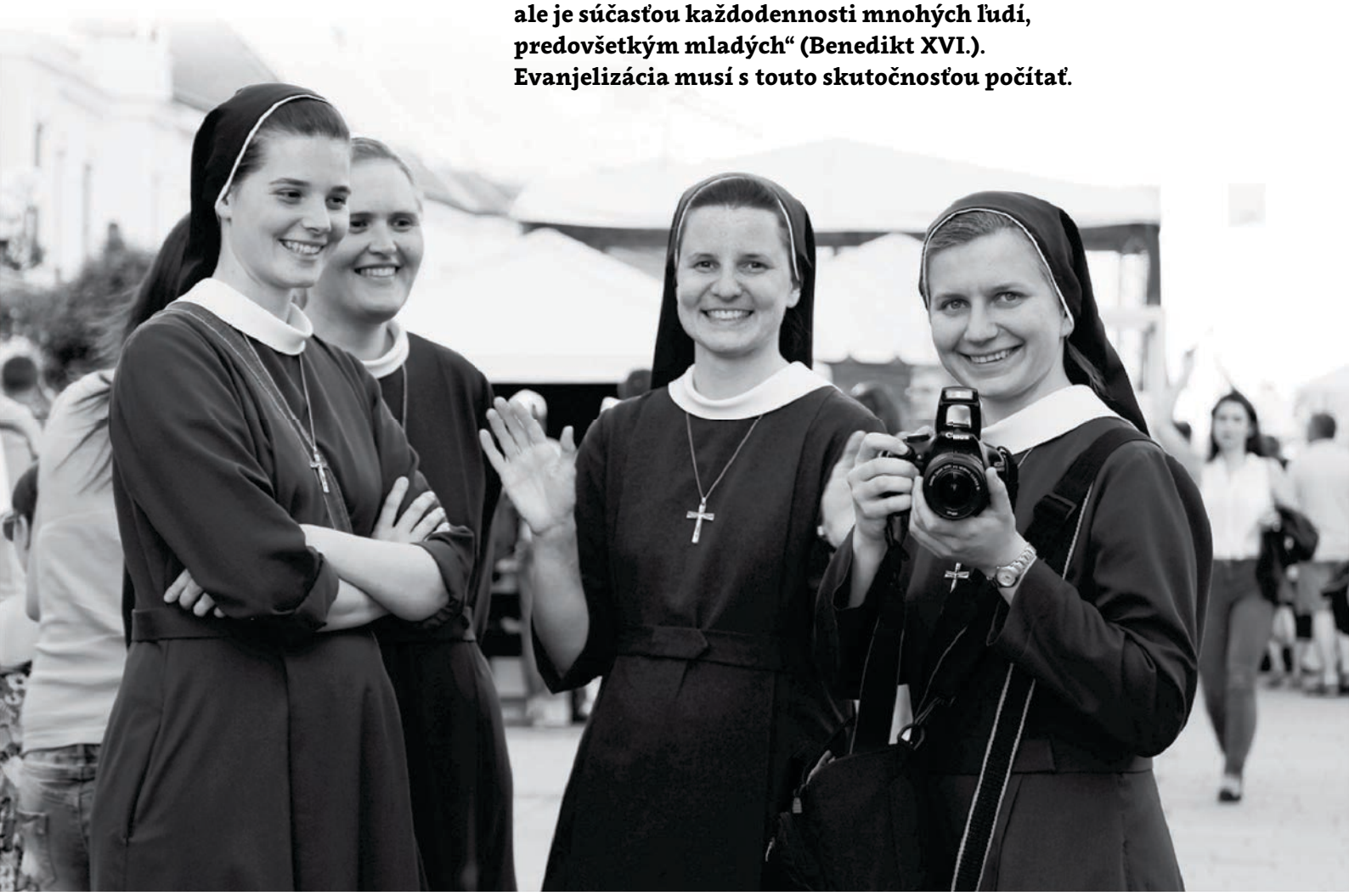

Chcel by som predstaviť šesť dôležitých výziev, ktoré dáva digitálna komunikácia našej pastoračnej činnosti. Mám pritom na zreteli slová Benedikta XVI., že „sociálne siete sú živené túžbami, ktoré sú zakorenené v srdci človeka“.

1 Od pastorácie odpovedí k pastorácii otázok

Žijeme bombardovaní správami, znášame zahltenie informáciami, takzvané *information overload.* Dnešný problém nie je zistiť obsah správy, ale odkódovať ju, teda spoznať, či je dôležitá pre mňa, či má význam, na základe mnohorakých odpovedí, aké dostávam.

V čase vyhľadávačov na internete odpovede sú poruke, sú všade. Preto dnes nie je až také dôležité dávať odpovede. Všetci dávajú odpovede! Dnes je dôležité spoznať dôležité otázky, tie podstatné. A postarať sa tak o to, aby náš život zostal otvorený, aby k nám Boh ešte mohol hovoriť.

Kresťanské ohlasovanie dnes riskuje, že predstaví nejakú správu vedľa tých iných správ, jednu odpoveď medzi ostatnými odpoveďami. Potrebujeme sa naučiť predstavovať evanjelium ako knihu, ktorá obsahuje všetky správne otázky, a nie ako knihu, ktorá obsahuje všetky správne odpovede.

Potrebujeme objaviť poznanie starého kresťanského slovníka a z neho jedno veľké slovo: duchovné rozlišovanie. Duchovné rozlišovanie znamená rozoznať medzi mnohými odpoveďami, ktoré dostávame. Znamená tiež rozoznať, aké sú dôležité otázky, tie pravdivé a podstatné. Je to komplexná práca, ktorá si vyžaduje veľkú duchovnú citlivosť.

Pápež František zdôrazňuje: „Pamätajme na to, že nemáme odpovedať na otázky, ktoré si nikto nekladie“ (*Evangelii gaudium* 155).

Vie sa Cirkev dať zatiahnuť do otázok a pochybností ľudí? Vie prebudiť tie najhlbšie otázky v srdciach ľudí? Bude potrebné vedieť sa ponoriť do dialógu s mužmi a ženami dneška, aby sme pochopili očakávania, pochybnosti, nádeje.

Oslovilo ma, že pápež František pri odpovedi na otázku istého žurnalistu počas letu z Tel Avivu do Ríma povedal: „Neviem, či som sa priblížil aspoň trochu vašej nepokojnosti…“

2 Od pastorácie zameranej na obsahy k pastorácii zameranej na osoby

Dnes sa menia spôsoby využívania obsahov, preto sledujeme pády mnohých programov! Ešte nedávno MTV (Music Television) bola medzi mladými považovaná za kultovú televíziu. Teraz je v kríze alebo ak chceme, mení sa z toho, čo bola, teda z vysielania

Potrebujeme sa naučiť predstavovať evanjelium ako knihu, ktorá obsahuje všetky správne otázky, a nie ako knihu, ktorá obsahuje všetky správne odpovede.

veľkého množstva muzikálnych klipov na vysielanie reality show a rôznych televíznych seriálov nasmerovaných predovšetkým na cieľovú skupinu mladých v období puberty a adolescencie.

Mládež totiž využíva hudbu hlavne z internetu a nemá dôvody, prečo by mala pozerať televíziu. Televízia je síce v domácnosti stále zapnutá, stala sa hlukom v pozadí, hučaním sveta. Necháme ju hovoriť. Zriedkavo však nachádza miesto v izbách mladých. Dnes, okrem iného, pozerať znamená vyberať, komentovať a nejako reagovať on-line. Túto možnosť dávajú sociálne siete ako *Youtube*.

Zdá sa, že viera má účasť na tejto logike. Programy sú nahradené osobným hľadaním a obsahmi, ktoré sú stále dostupné na internete.

Ešte nedávno katechizmus predstavoval istú formu predstavenia viery, a to schematickým, koherentným spôsobom. V ňom sa podávali základné pravdy viery. V čase, keď programy sú v kríze, tento spôsob predstavovania viery sa tiež nachádza v kríze.

Aké výzvy toto všetko dáva viere a jej komunikácii? Čo urobiť, aby sa Cirkev nestala kontajnerom, ktorý je stále zapnutý ako televízor, ktorý hučí v pozadí bez komunikovania obsahu?

Smerovanie k odpovedi na túto otázku nachádzame v príhovore Mons. Claudia Maria Celliho, predsedu Pápežskej rady pre komunikáciu, na synode biskupov o novej evanjelizácii. „Cirkevná hierarchia, rovnako ako politická a spoločenská, musí nájsť nové formy pre spracovanie svojej komunikácie, aby jej príspevok k novej evanjelizácii získal príslušnú pozornosť. Učíme sa prekonávať vzor kazateľnice a zhromaždenia ľudu, ktorý počúva z rešpektu k nášmu úradu. Sme povinní vyjadriť seba samých takým spôsobom, aby sme pritiahli a presvedčili druhých, ktorí sa delia o naše myšlienky so svojimi priateľmi, nasledovateľmi (*followers*) a partnermi dialógu."

Život Cirkvi je povolaný prijať stále komunikatívnejšiu a participatívnejšiu formu.

3 Od pastorácie odovzdávania katechizmu k pastorácii svedectva

Skutočná novinka digitálneho prostredia je jeho povaha sociálnej siete (*social network*), teda faktu, ktorý nechá vyplávať na povrch nielen vzťahy medzi mnou a tebou, ale moje vzťahy a tvoje vzťahy. To znamená, že na internete vystupujú nielen osoby a obsahy, ale v popredí sú vzťahy.

Komunikovať teda neznamená už viac odovzdávať (katechizmus), ale zdieľať (vieru).

Digitálnu spoločnosť nepochopíme len prostredníctvom obsahov. Nie sú tu predovšetkým veci, ale „osoby". Sú tu predovšetkým vzťahy: výmena obsahov, ktorá sa udeje vo vnútri vzťahov medzi osobami. Vzťahový základ poznania na internete je radikálny.

Dobre chápame, nakoľko bude dôležité svedectvo. Je to rozhodujúci prvok. Dnes človek internetu dôveruje len názorom vo forme osobného svedectva. Logika sociálnych sietí nám dáva oveľa skôr pochopiť, že zdieľaný obsah je stále veľmi silne spojený s osobou, ktorá ho ponúka. V týchto sieťach totiž nejestvuje žiadna neutrálna informácia: človek je stále zapojený priamo v tom, čo komunikuje.

V tomto zmysle kresťan, ktorý žije ponorený do sociálnych sietí, je pozvaný k pravdivosti života, ktorá je veľmi záväzná, lebo sa dotýka priamo hodnoty jeho schopnosti komunikovať. Benedikt XVI. vo svojom Posolstve k svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov v roku 2011 povedal: „Keď si ľudia vymieňajú informácie, už tým navzájom informujú o sebe samých, o svojom pohľade na svet, o svojich nádejach i ideáloch."

Dokument z Aparecidy v bode 145 tvrdí jasne: „Poslanie sa neohraničuje na nejaký plán alebo projekt; nie, ono znamená zdieľanie tej skúsenosti, ktorou je udalosť stretnutia s Kristom, svedčiť o ňom a ohlasovať ho osobne druhým osobám, spoločenstvo spoločenstvu a od Cirkvi až na kraj zeme (porov. *Sk* 1,8)."

Komunikovať teda neznamená už viac odovzdávať (katechizmus), ale zdieľať (vieru).

Viera sa teda nielen „odovzdáva", ale predovšetkým môže byť vzbudená pri osobnom stretnutí, v skutočných a autentických vzťahoch.

Dokument z Aparecidy v bode 489, hoci bol napísaný pred zrodením sociálnych sietí, už vtedy uvádzal: „Internetové stránky môžu posilniť a povzbudiť výmenu skúseností a informácií, ktoré zosilňujú náboženskú skúsenosť tým, že ponúkajú sprevádzanie a orientáciu."

4 Od pastorácie propagandy k pastorácii blízkosti

Evanjelizovať neznamená robiť propagandu evanjeliu. Cirkev na internete nie je povolaná „vysielať" náboženské obsahy, ale zdieľať evanjelium. A pre pápeža Františka toto zdieľanie je rozsiahle. Píše jasne: „Internet môže ponúknuť väčšie možnosti stretnutia a solidarity medzi všetkými, a toto je dobrá vec, je to Boží dar." Pápež ako sa zdá, číta v internete znak daru a povolania ľudstva k jednote a spojeniu.

Vďaka novým komunikačným technológiám znovu ožije „výzva objaviť a sprostredkovať tajomstvo spo-

Viera sa teda nielen „odovzdáva", ale predovšetkým môže byť vzbudená pri osobnom stretnutí, v skutočných a autentických vzťahoch.

ločného života; schopnosť stretávať sa a objať sa, podoprieť sa navzájom a byť účastnými na tomto trocha nesúrodom prílive, ktorý sa môže premeniť na opravdivú skúsenosť bratstva, na karavánu solidarity, na svätú púť" (*Evangelii gaudium* 87).

Vo svojom Posolstve k svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov v roku 2014 pápež František definoval „moc" médií ako „blízkosť".

Ako sa vyjadruje blízkosť v novom prostredí, ktoré vytvorili digitálne technológie? Pápež František v jednom príhovore žurnalistom si vybral podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi ako základný obraz pre komunikátora.

5 Od pastorácie myšlienok (ideí) k pastorácii rozprávania (narácie)

- Fotografie „označené", „lokalizované s miestom", uložené v konkrétnom čase, v ktorom boli zdieľané, sú „živým" albumom nášho života.
- Naše *tweets* alebo *updates* statusu na Facebooku a vklady (*post*) na našich blogoch uchovávajú naše myšlienky, ale aj naše emotívne stavy.
- Knižnice *on line* a ďalšie obchody udržiavajú stopy našich chutí, našich výberov, našich nákupov a niekedy aj našich komentárov.
- Videá na *YouTube* predstavujú v zlomkoch film nášho života, urobený z našich záberov a z tých, ktoré sa nám páčia.

Tok nášho života (*life-streaming*) nie je vytvorený len z toho, čo hodíme na internet, ale aj z toho, čo nás teší, čo sa nám páči a aký signál vysielame druhým aj vďaka stláčaniu *like* našim *followers* a našim priateľom.

Skúsenosť zdieľaná na sociálnych sieťach je opakom toho, čo sa dialo v časoch Róberta Musila, ktorý písal: „Možnosť osvojiť si z tlače nejakú neobyčajnú udalosť je oveľa väčšia, ako ju prežiť v skutočnosti."

Dnes, naopak, sociálne siete ponúkajú možnosť urobiť zmysluplnejšou skúsenosť prežitú subjektívne práve vďaka zverejneniu a zdieľaniu v jednej sieti vzťahov. Správy v tlači sú, naopak, nevzťahujúce sa na mňa, a teda v istom zmysle skončia, lebo sú vnímané ako menej „neobyčajné" alebo akokoľvek menej zaujímavé.

Internet je možnosť, pretože rozprávať v každom prípade znamená vrátiť osoby do prehustenej symboliky sveta, založenej na skúsenosti. A dnes je veľmi živená potreba rozprávania vo vnútri väzieb a vzťahov. Rozprávanie na internete môže byť, áno, individualistické a auto-referenciálne, ale môže byť aj polyfonické a otvorené.

Zaujímavé v tejto súvislosti je možnosť spájať zdieľané materiály z rôznych sociálnych sietí na jedenej platforme ako *Storify*, ktorá dovoľuje spojivo medzi Twitterom, Facebookom, Flickrom, Youtubom… a otvára ich na zdieľanie. Základom toho je uvedomenie si, že každý z nás je žijúci link – *living link*. Interaktivita je radikálnou časticou tohto životného toku *life-streaming*.

6 Pastorácia pozorná na interioritu a interaktivitu

Duchovný život súčasného človeka je zaiste dotknutý svetom, v ktorom osoby objavujú a žijú dynamiky vlastné internetu: interaktívne a pohlcujúce. Človek, ktorý má istú návykovú skúsenosť s internetom, sa javí pripravenejší skôr k interakcii než k interiorizácii.

Všeobecne interiorita je synonymom hĺbky, kým interaktivita je často synonymom povrchnosti. Budeme odsúdení na povrchnosť? Je možné spojiť hĺbku a interaktivitu? Výzva je nám na dosah.

V podstate môžeme konštatovať, že dnešný človek, zvyknutý na interaktivitu, interiorizuje svoje skúsenosti, ak je schopný utkať s nimi živý vzťah, a to nielen pasívny a receptívny. Človek dneška považuje za hodnotné skúsenosti tie, v ktorých sa od neho žiada aktívna účasť a do ktorých je zapojený.

Dnes sa hĺbka spája so vstúpením do pravdivej a patričnej „virtuálnej skutočnosti".

Na internete, ktorý chápeme ako antropologické miesto, nie sú hĺbky, ktoré treba preskúmať, ale sú tam uzly na surfovanie a na čo najhustejšie spájanie medzi nimi. To, čo sa zdá povrchné, je len postupovaním od uzla k uzlu, raz neočakávaným, inokedy predvídaným spôsobom. Spiritualita súčasného človeka je veľmi citlivá na tieto skúsenosti.

„Povrch namiesto hĺbky, rýchlosť namiesto premýšľania, postupnosť súvislostí namiesto analýzy, surfovanie namiesto prehĺbenia, komunikácia namiesto vyjadrenia, súbežné spracovanie viacerých úloh (*multitasking*) namiesto špecializácie sa na jednu."

Aká bude teda spiritualita týchto ľudí, ktorých spôsob zmýšľania (*modus cogitandi*) je vo fáze „zmeny" kvôli ich prebývaniu v digitálnom prostredí? Jedna z ciest, aby sme sa vyhli tejto strate, bude nedávať do kontrastu príliš rýchlo hĺbku a interaktivitu, povrchnosť a interiorizáciu.

Internet nie je zaiste chudobný na dvojznačnosť a na utópie. V každom prípade však spoločnosť založená na weboch, ktoré spájajú, začína klásť skutočne významné výzvy našej pastorácii, ako aj chápaniu kresťanskej viery začínajúc od jazyka, akým sa vyjadruje. Výzvy sú náročné. Naša úloha je taktiež náročná. ■

■ Prevzaté z www.cyberteologia.it, osobnej webstránky P. Antonia Spadara. Redakčne upravené.
■ Preklad a úprava textu Juraj Pigula

O najkrajšej svätej liturgii v mojom živote

ARCHIMANDRITA TICHON ŠEVKUNOV

V sovietskom období nebolo hroznejšieho symbolu zrušenia ruskej cirkvi ako Divejevský kláštor. Tento kláštor, založený sv. Serafímom Sarovským, bol premenený vo veľké ruiny. Dvíhali sa nad úbohým „rajcentrom“, ktorý vytvorili z niekedy slávneho a radostného mesta Divejevo.

Vláda nezničila kláštor úplne. Nechala rozvaliny ako pomník svojho víťazstva, pamätník večného podmanenia Cirkvi. Pri Svätej bráne kláštora bol postavený pamätník vodcu revolúcie. So zdvihnutou rukou vítal každého prichádzajúceho do spustošeného kláštora.

Všetko tu hovorilo o tom, že návrat k predchádzajúcemu nie je možný. Tak boli navždy na posmech po celom pravoslávnom Rusku proroctvá sv. Serafíma o veľkom osude Divejevského kláštora. Nikde, ani v blízkom, ani v ďalekom okolí Divejeva nezostalo nič z činných chrámov a aj pomimo boli všetky zbúrané.

A v niekedy slávnom Sarovskom kláštore a v meste okolo neho sa rozkladal jeden z najtajomnejších a najviac chránených objektov Sovietskeho zväzu pod názvom Arzamas-16. Tu sa vyrábali jadrové zbrane.

Ak aj kňazi prichádzali na tajnú púť do Divejeva, robili to tajne, oblečení v civilnom oblečení. No i tak ich vystopovali. V ten rok, keď som mohol prvý raz pobudnúť v zničenom kláštore, dvoch hieromníchov, ktorí sa prišli pokloniť divejevským svätyniam, zatvorili, tvrdo zbili na polícii a pätnásť dní i nocí držali v miestnosti na chladnej podlahe.

V tú zimu vynikajúci, veľmi dobrý mních z Troicko-Sergijevskej lavry, archimandrita Vonifatij, poprosil ma sprevádzať ho na jeho ceste do Divejeva. Podľa cirkevných predpisov kňaz, ktorý ide na ďalekú cestu so Svätými Darmi – Telom a Krvou Krista –, musí nevyhnutne brať so sebou sprevádzajúceho, aby v nepredvídateľných situáciách bránili a spolu ochraňovali veľkú sviatosť. Otec Vonifatij sa chystal do Divejeva, aby mohol podať sväté prijímanie zozbieraným mníškam v okolí kláštora, posledným žijúcim po naše dni od obdobia ešte toho predrevolučného kláštora.

Išli sme vlakom do Nižného Novgorodu, vtedy Gorkého, a odtiaľ autom do Divejeva. Vo vlaku kňaz celú noc nespal: veď na jeho krku na hodvábnej šnúrke visel malý svätostánok so svätými Darmi. Ja som spal na susednej polici a čas od času som sa zobudil na hluk kolies; videl som, ako otec Vonifatij, sediac za stolíkom, číta evanjelium pri slabom svetle vlakovej nočnej lampičky.

Docestovali sme do Nižného Novgorodu – rodiska otca Vonifatija. Zastavili sme sa v jeho rodičovskom dome. Otec Vonifatij mi dal prečítať predrevolučnú knihu – prvú časť diela svätiteľa Ihnatija (Brjančaninova) a ja som celú noc nezatvoril oči, otvárajúc pre sebou tohto ohromujúceho kresťanského spisovateľa.

Zrána sme odišli autom do Divejeva. Pred nami bolo okolo osemdesiat kilometrov. Otec Vonifatij sa pousiloval oblieť tak, aby v ňom nemohli spoznať kňaza: dôkladne schoval časti z podriasnika pod plášť a svoju dlhú bradu ukryl do šálu a goliera.

Už sa zvečerievalo, keď sme sa približovali do cieľa našej cesty. Za oknom auta vo víchrici februárovej chumelice som s rozrušením rozoznával vysokú zvonicu bez kupoly a zostatky zničených chrámov. Hľadiac na taký smutný obraz bol som udivený neobyčajnou mocou a tajomnou silou tohto veľkého kláštora. A ešte myšlienkou na to, že Divejevský kláštor nezahynul, no žije svojím pre svet nedostupným, skrytým životom.

Tak sa aj ukázalo! V izbe na okraji Divejeva som sa stretol s niečím, čo som si nemohol predstaviť ani v najjasnejších túžbach. Uvidel som Cirkev vždy víťaziacu a nezlomenú, mladú a radujúcu sa vo svojom Bohu – Prozreteľnosti a Spasiteľovi. Menovite tu som začal chápať veľkú silu slov apoštola Pavla: „Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje, Ježišovi Kristovi!“

A ešte: na najkrajšej a nezabudnuteľnej cirkevnej liturgii v mojom živote som bol nie niekde vo veľkolepej katedrále, nie v preslávnom sivom starobylom chráme a v rajcentre Divejeva, ale v dome číslo 16 na Lesnej ulici.

Presnejšie to ani nebol dom, ale stará kúpeľná miestnosť, ktorá bola prispôsobená na bývanie.

Prvý raz, keď som sa tu ocitol spolu s otcom Vonifatijom, uvidel som izbičku s nezvyčajne nízkou povalou a v nej desať stareniek, veľmi starodávnych. Najmladšej bolo prinajmenšom ďaleko po osemdesiatke. A starším celkom určite viac ako sto rokov. Všetky mali jednoduché starecké oblečenie, jednoduché šatky. Žiadne ozdoby rehoľného rúcha a závoje. No aké sú mi ony mníšky? Tak, jednoduché starenky – premýšľal by som, keby som nevedel, že tieto stareny sú jedny z našich najväčších odvážnych súčasníčok, pravé hrdinky, ktoré strávili vo väzeniach a táboroch veľa rokov a desaťročí. A nehľadiac na všetky skúšky zosilnela v ich dušiach viera a vernosť Bohu.

Bol som otrasený, keď si pred mojimi očami otec Vonifatij, tento vážený archimandrita, kňaz – správca chrámov patriacich Trojicko – Sergijevskej lavre, vážený a známy kňaz v Moskve, duchovný, kľakol pred nimi a urobil im poklonu k zemi! Pravdu povediac, neveril som vlastným očiam. Keď sa kňaz postavil, začal požehnávať stareny, ktoré ťažkým krokom postupne prichádzali k nemu. Bolo vidno, ako sa úprimne tešia jeho príchodu.

Kým sa otec Vonifatij a starenky pozdravovali, ohliadol som sa. Po stenách izbičky, pri ikonách v starobylých rámoch slabo horeli lampy. Jeden obraz hneď na seba pútal pozornosť. Bola to veľká, prekrásne písaná ikona sv. Serafíma Sarovského. Tvár mu žiarila toľkou dobrotou a teplom, že sa mi nechcelo odtrhnúť od nej zrak. Tento obraz, ako som sa dozvedel potom, bol napísaný tesne pred revolúciou pre nový divejevský kláštor, ktorý nestihli požehnať, a zázrakom bol zachránený pred zneuctením.

Potom sme sa začali pripravovať na nočnú liturgiu. Až sa mi zastavil dych, keď rehoľnice začali vykladať zo svojich tajných skrýš na nahrubo zbitý dedinský stôl originálne veci sv. Serafína Sarovského. Bol tu epitrachil svätca, jeho reťaze, ťažký železný kríž na prívesoch, kožená rukavica – palčiak, starý hrniec, v ktorom si Sarovský starec robil pre seba jedlo. Tieto sväté veci sa po zrušení kláštora desiatky rokov podávali z ruky do ruky, od jedných divejevských sestier k druhým.

Obliekajúc sa otec Vonifatij zvolal k začiatku nočnej liturgie. Mníšky sa tak naraz vzpriamili a zaspievali. Aký divný, ohromujúci to bol chór! –„Hlas šiesty! Pane, ja volám k tebe, vyslyš ma!“ – zvolala hrubým a zachrípnutým stareckým hlasom mníška – kanonarch. Mala 102 rokov. Okolo dvadsať rokov prežila vo väzeniach a vyhnanstve. A všetky veľké stareny zaspievali spolu s ňou:

„Pane, ja volám k tebe, vyslyš ma, Pane!“

Bola to slovami neopísateľná liturgia. Horeli sviece. Svätý Serafím sa pozeral z ikony svojím nekonečne dobrým a múdrym pohľadom. Neobyčajné mníšky spievali skoro celú liturgiu naspamäť. Len občas sa niektorá z nich pozrela do hrubých kníh, vyzbrojac sa nie okuliarmi, ale ohromnými zväčšovacími sklami na drevených rúčkach. Takto to robili aj v táboroch, vo vyhnanstvách a po uväznení, po návrate sem, do Divejeva, ubytované v úbohých chyžiach na okraji mesta. Všetko bolo pre ne normálne a ja som skutočne nechápal, či sa nachádzam na nebi alebo na zemi.

Tieto stareny – mníšky niesli v sebe takú duchovnú silu, takú modlitbu, takú statočnosť, miernosť, dobrotu a lásku, takú vieru, že som práve vtedy na tejto liturgii pochopil, že ony premôžu všetko. Aj neveriacu vládu so všetkou silou, aj neveru sveta, aj samotnú smrť, ktorej sa vôbec neboja. ■

■ Úryvok z duchovného bestselleru v ruštine Archimandrita Tichon Ševkunov: *Nesvätí svätí a iné poviedky.*
■ Preklad Vojtecha Mereďová

Obývaná samota (I.)

Životodarný vzťah ticha a modlitby

CARLOS DEL VALLE

Zasvätený život je povolaný nasledovať Krista na púšti. Nemožno ho nasledovať, ak si nevytvoríme chvíle ticha a samoty. Zasvätený život sa musí naučiť počúvať. Bohužiaľ, existuje príliš mnoho slov a málo ticha, aby sme sa mohli jasne započúvať do Slova.

Ak existuje určité riziko, keď analyzujeme ľudské slová, tak to platí oveľa viac, keď chceme interpretovať ticho. Existujú slová, ktoré zraňujú, a ticho, ktoré zabíja; no existuje aj ticho, ktoré uzdravuje, a slová, ktoré vzbudzujú život. Existuje prázdne ticho a mnohovravné ticho; ticho z napätia a plodné ticho. Existuje aj evanjeliové ticho: prikryť chyby blížneho plášťom ticha. Niektoré slová však vznikajú zo samoty ticha a bolesti. Ľudská bytosť, ktorá je vyzretá vo svojom utrpení, vzbudzuje obdiv, úctu a ticho. Ticho je zvyčajne najmúdrejší a najvýznamnejší postoj zoči-voči utrpeniu a obetiam. Pripomenul to aj Svätý Otec František na Filipínach: „Keď sa nás

pýtajú, prečo deti trpia, našou odpoveďou nech je ticho alebo slová, ktoré vznikajú zo sĺz."

Naše rozhovory sa zlepšia, ak dokážeme byť nakrátko ticho. Toto ticho totiž živí naše dialógy. Musíme si uvedomiť, že počas rozhovoru niekedy potrebujeme zostať v rozvážnom tichu. Netreba ho prerušovať a ak, tak len preto, aby sme ho zlepšili. Mlčať a počúvať je umením zrieknuť sa slov a preukázať, že nemáme čo povedať. Mlčíme, keď sú slová bezvýznamné, a stačí, ak priateľa po jeho dlhšej neprítomnosti na chvíľku v tichosti objímeme. Ticho… v pokojnej noci, ticho v tajomstve rodiaceho sa rána, ticho pri pohľade na vznášajúceho sa jastraba, ticho pri pohľade na nečakane zakvitnutú rastlinu, ticho pri pohľade na húsenicu, ktorá sa zmení na motýľa…

Kontakt s prírodou, ticho vrchov, rozsiahlosť mora, krásna hviezdnatá obloha, rôznorodosť a súlad krajiny… vytvárajú skúsenosť pokoja a blahodarnú príťažlivosť k tajomstvu života.

Už sme si príliš zvykli na asfalt, a preto si nepamätáme, ako znie ticho. Náš život je spojený predovšetkým s prácou, účinnosťou, s tým, čo je prechodné a povrchné… Existuje príliš veľa slov a málo ticha; veľa oáz a málo púšte, veľa zovňajška a málo vnútra. Sme zahlušení hektickým rytmom, ktorý nás pobáda iba konať a okráda nás o čas, počas ktorého by sme mohli prehĺbiť svoje povolanie a objaviť najlepšiu časť, ktorú v žiadnom prípade nemôžeme stratiť. Sme ako Marta, ktorá sa pravdepodobne chcela vyhnúť tomu, čo je podstatné, a plodnému tichu, v ktorom sa stvárňuje náš vzťah k Bohu, aby nás potom mohol poslať k našim blížnym. Možno, že si dokážeme nájsť nejakú chvíľu pokoja, ale hluk a hektická činnosť sa vkrádajú do našej mysle a srdca. Ide o vonkajšie, nie vnútorné ticho. Život nám uniká uprostred hluku ako voda v zovretej dlani.

Ticho – vitamín a pľúca ducha

Ticho obsahuje pieseň pokoja; je vitamínom ducha, rebríkom hĺbky, oporou zrelosti, zrkadlom, v ktorom možno vidieť nahotu duše a reagovať na výzvy života. Ticho je pre nás príležitosťou „byť", nie konať; otvára dvere tajomstvu, ktoré nás čoraz viac zvádza a vedie do hĺbky. Osoba, ktorá si nedokáže vytvoriť chvíle ticha, je margarétkou na asfalte. Ticho je pľúcami ducha a vždy nám má čo povedať. Ticho nám prináša pokoj, vnútornú harmóniu, ktorá nás mení. Rozhodujúce myšlienky nevznikajú z uvažovania, ale v tichu. V tichu sme totiž pozornejší na podnety, ktoré vychádzajú na povrch z vnútra našej bytosti. Ticho sa teda rodí a vzniká v našom vnútri a svoju odozvu nachádza v našom sebadarovaní: mení náš život na dar, keď sme ochotní vyjsť zo seba a stretnúť sa s iným človekom. Najkrajšou vecou, ktorú môžeš urobiť pre milujúcu osobu, je, že jej ponúkneš priestor, aby mohla hovoriť alebo zotrvať v tvojej prítomnosti. Aj ticho je „ostré": môže nás donútiť pozerať sa do zrkadla vlastného života a objaviť v ňom prázdno.

Potrebujeme teda vnútorné ticho, aby sme mohli brzdiť prúd myšlienok, obrazov a pocitov. Kontemplácia je jeden zo spôsobov, ktorým možno toto ticho dosiahnuť. Nejde tu o činnosť mysle, podobnej uvažovaniu o Bohu. Ide o cvičenie, ktorým sa usilujeme upokojiť myseľ a srdce, oslobodiac ich od myšlienok a citov. V kontemplácii človek ide ďalej ako je myšlienka, obraz, uvažovanie, a je pozornejší, alebo lepšie povedané, veci vníma intenzívnejšie, čo je možné iba v hlbokom tichu. „Kontemplácia v podstate znamená počúvať v tichosti," hovorí Thomas Merton. Skutočnosť sveta môžeme vnímať iba v dynamickom tichu. Ono nám pomáha naučiť sa „počúvať" gestá slabých a posledných: gestá prijatia, solidarity, spoločného slávenia, vytrvalosti, vernosti. Tých, ktorí majú bližšie k chudobným, môžu evanjeliové blahoslavenstvá viac osloviť a dotknúť sa ich srdca. Ticho a samota pomáhajú žiť prítomnú chvíľu; my však často žijeme v minulosti alebo budúcnosti.

Stať sa tým, čím sme

Zasvätený život spočíva v modlitbe a láske. To, čo hovoríme, a to, čo robíme v našom poslaní, treba preveriť modlitbou a láskou. To, či je nás vzťah k Bohu seriózny, možno zistiť podľa toho, koľko času venujeme kontemplatívnej modlitbe a s akou intenzitou ju prežívame. Silencium je teplomerom, ktorý poukazuje na kvalitu nášho zasväteného života. Uzdravujúca milosť ticha osvetľuje hlboký význam nášho zasväteného života. Naša vnútorná premena začína, keď nasledujeme Krista na púšti. Tento krok nám pomáha vstúpiť do odlišného spôsobu komunikovania, teda naučiť sa počúvať ticho pracujúc nad tým, čo je *vlastné* nášmu by-

Uzdravujúca milosť ticha osvetľuje hlboký význam nášho zasväteného života.
Naša vnútorná premena začína, keď nasledujeme Krista na púšti.

Rozhodujúce myšlienky nevznikajú z uvažovania, ale v tichu. V tichu sme totiž pozornejší na podnety, ktoré vychádzajú na povrch z vnútra našej bytosti.

tiu. Zasvätená osoba je Božím človekom. Na tejto totožnosti však treba pracovať, zveľaďovať ju, pretože ak sa o ňu nestaráme, vyschne. Preto potrebujeme vychovávať sluch svojho srdca v echu ticha, ktoré je Božou rečou. Musíme si uvedomiť, že rast Božieho kráľovstva je zahalený a ticho i chudoba sú skrytým bohatstvom. Božie veci však možno objaviť iba srdcom.

Vstúpiť do uzdravujúcej milosti ticha

Človek svojím slovom prevyšuje zvieratá; tichom prevyšuje seba samého. Ticho a jeho ovocie – modlitba nám umožňujú kráčať dejinami ako Boží muži a Božie ženy: aj Ježiš si na svitaní ide odpočinúť k Otcovi; v samote sa venuje modlitbe; potrebuje si oddýchnuť a znovu nadobudnúť nevyhnutné sily. Čím je náš život aktívnejší, tým viac ticha a modlitby potrebujeme. Vďaka nim môžeme obnoviť svoje sily, znovu objaviť nadšenie a zmysel toho, čo konáme a čím sme.

Ak chceme vstúpiť do ticha, potrebujeme sa oslobodiť od seba samých, aby sme mohli objaviť svet a ľudskú bytosť, vnímať Boha, v ktorom sme a existujeme. Samota a ticho sú dvere, ktoré vedú k autentickejšiemu ľudskému životu. Ticho je absenciou *ega*. Nedovolí, aby sme sa stotožňovali s rolou, maskou, postavením… aby sme sa predstavili iným s tým, čo robíme – zvyčajne je to len pávie perie. Vzniká tak riziko, že postupne začneme veriť, že sme tým, čo robíme, mysliac si, že sme protagonistami a spasiteľmi.

Po tom, čo Ježiš rozmnožil chleby (úspech), v samote modlitby hľadá vôľu svojho Otca (*Jn* 6, 15). Oslobodzuje sa svojho ega. Nepodľahne pokušeniu nechať urobiť zo seba kráľa. My sa však príliš často zaoberáme svojimi úspechmi namiesto toho, aby sme od nich zaujali odstup a v tichu hľadali vôľu Otca, ktorý nás oslobodzuje od nášho ega. Polož si preto otázku, či ti tvoje ľudské skúsenosti, ktoré ti prinášajú uspokojenie, potešenie v modlitbe a pod., pomáhajú oslobodiť sa od seba samého, aby si mohol iným slúžiť, alebo v podstate ide len o tvoje egocentrické skúsenosti. Samota človeka, ktorý žije v celibáte, môže byť dvojaká: taká, ktorú pestuje v sebe izolovaná, uzavretá do seba, smutná osoba neschopná darovať sa iným; druhá je taká, ktorá pomáha osobe byť sama so sebou, spoznať seba, dosiahnuť vnútorné ticho, ktoré jej umožňuje vytvoriť si vzťah k Bohu a počúvať volanie svojich blížnych. Bez tejto samoty nevieme, kto sme, kam ideme a čo chceme.

Súčasná duchovnosť kladie dôraz na schopnosť spojiť význam života: naučiť sa vytvoriť si vzťah k sebe, iným a Bohu. Tento vzťah je možný, len ak ideme do hĺbky. Je to perspektíva kontemplácie, ktorá nám umožňuje pozerať sa do hĺbky. V kontemplácii sa nachádza význam rehoľného života. Môžeme mať skúsenosť s Bohom, ak sa venujeme kontemplácii. Iba jej prostredníctvom môžeme byť rehoľne prítomní v spoločnosti.

Nepodceňovať základné rozmery

Predkoncilový rehoľný život sa zameriaval na recitovanie modlitieb a dlhé obrady. V pokoncilovej dobe sa kladie dôraz na poslanie a angažovanosť: „práca je modlitba“; „veriť znamená angažovať sa“. Mali sme generáciu rehoľníkov a rehoľníčok, ktorí boli mimoriadne veľkodušní a angažovali sa za spravodlivosť a ľudské práva.

Lenže príliš mnoho činnosti odsunulo bokom podstatu rehoľného života. Začali sa podceňovať podstatné rozmery: ticho, modlitba, kontemplácia, slávenie viery, svedectvo Absolútna… Vo veľkodušnej činnosti čoraz viac prichádza k oslabeniu evanjeliových motivácií. Oslabená je aj charizmatická totožnosť a špecifické poslanie rehoľného života. Preto sa rehoľný život stáva čoraz menej významným a záujem oň výrazne klesá. Dnes sa rehoľný život usiluje znovu objaviť svoju charizmatickú totožnosť a prorocké poslanie.

Vďaka činnosti, zredukovanej na aktivizmus, sme síce rehoľnými osobami, no nie mystikmi; síce osobami, ktoré žijú z ideí, no nie zo skúseností; osobami schopných hovoriť o Bohu, ale nie začať od Boha; odborníkmi na posvätno, no nie svedkami. Ide o závislosť, ktorá neznáša ticho a kontempláciu. Aktivizmus je najväčšou roztržitosťou. Dokáže odpútať pozornosť od nás samých, od reality, od povedomia Boha. Aby sme sa prebudili, uvedomili si tieto veci, na to potrebujeme ticho a samotu.

Áno, niekedy v nás badať prehnanú túžbu po duchovnosti a kontemplácii… No existuje vážne nebezpečenstvo, že ich hľadáme v teórii bez toho, aby sme sa stali mužmi a ženami modlitby. Sú takí, čo chcú schudnúť a informujú sa o všetkých možných diétach bez toho, aby si niektorú zvolili. Dnes už existuje viac dialógu, ale často sa nevieme deliť so skúsenosťou s Bohom; existuje mnoho činnosti zredukovanej na aktivizmus; mnoho modlitbových metód, no málo Božích mužov a žien. Chýba radosť z vlastného povolania, ten vírus, ktorý rozhrýza tvrdý obal nášho duchovného života.

Svet nepotrebuje, aby sme sa stali pracovnou silou alebo nejakou dobrovoľnou mimovládnou organizáciou, ktorá veľkodušne a zdarma poskytuje svoje služby, ale aby sme boli hlasom Ducha Svätého, znakom, ktorí spochybní prevládajúce hodnoty zisku. Svet dnes potrebuje svedkov, ktorí komunikujú silu evanjelia, túžbu Boha po hojnejšom ľudskom živote. Je oveľa ľahšie poskytnúť a ponúknuť budovy, ako chvíle srdečnosti a počúvania; organizované veci a služby, ako chvíle vzájomného stretania a spoločnej modlitby. To, čo môže zmeniť zasvätený život a stať sa preň požehnaním, je úsilie pozorne si všímať skutočnosť okolo seba a v tichosti počúvať Božie slovo. Modlitba je práve týmto priestorom, do ktorého vkladáme svoj život, svoje túžby a v ktorom sa nechávame stvárňovať Božím slovom. Bohužiaľ, my sa často nachádzame na viacerých frontoch zavalení množstvom problémov: nespokojní, rozbehaní, nesvoji, vnútorne rozdelení a roztrieštení ako Marta… V takomto vnútornom ovzduší sa modlitba stáva ďalšou komplikáciou… Avšak naše posvätenie sa uskutočňuje v poslaní. Ale aj z neho pochádzajú viaceré pokušenia: nechávame sa nakaziť svetáckou spiritualitou.

To, čo môže zmeniť zasvätený život a stať sa preň požehnaním, je úsilie pozorne si všímať skutočnosť okolo seba a v tichosti počúvať Božie slovo.

Charizmatická skúsenosť a prorocké poslanie tvoria podstatu zasväteného života. Charizmatická skúsenosť si však vyžaduje ticho, v ktorom možno počúvať Božie slovo, ale aj rozpoznávať, pozerať sa na skutočnosť z Božieho pohľadu, byť kontemplatívnym v živote. Ticho a modlitba nám pomáhajú nadobudnúť pokojný a otvorený postoj, ktorým prijímame Svätého Ducha. Byť zasvätenou osobou znamená cvičiť sa vo vonkajšom a vnútornom tichu. Obývaná samota, teda schopnosť zostúpiť do svojho vnútra si vyžaduje snahu cvičiť sa v kontemplácii. Rehoľný život nemôže splniť svoje prorocké poslanie, ak neživí svoje charizmatické poslanie: vytvárať si priestory ticha a počúvať Boží hlas. Kontemplovať – to je výzva pozerať sa do hĺbky a s radosťou obdivovať život.

Schopnosť zostať v tichosti, v obývanej samote, v hlbokom vnútri svojho bytia nám umožňuje intenzívnejšie komunikovať s ľuďmi i Bohom. Prví eremiti v Egypte a Sýrii odišli na púšť hľadať Boha. Ich prvou snahou bola *esychia* – ticho srdca, pokoj, samota. Ideál nemá za cieľ účinnosť činnosti, ale koherentnosť života. Rehoľné osoby sú povolané žiť koherentne a v harmónii. Mária z Betánie nás vedie do tichého kúta života a do srdca, aby sme mohli prijať Slovo. Toto je prvok, který nám umožní zjednotiť našu roztrieštenosť a žiť v harmónii. ■

**pokračovanie v budúcom čísle*

■ Carlos del Valle: *Una solitudine abitata. Rapporto vitale tra silenzio e preghiera.* In Testimoni 7 – 8 (2015), s. 42 – 47.
■ Preklad Štefan Turanský

SR. EVA V TERÉNE

Netreba kurz diplomatického protokolu

Predstavy robia svoje… človek si niekedy myslí, že presne vie, ako čo bude, ako čo je, ako čo má byť… Potrebujeme normy, usmernenia, etiketu, inak by bol život jedna zmixovaná kokosová guľa. Je ale také fascinujúce čítať, ako Boh a jeho cesty nejdú spratať do ľudských formičiek. Lebo jeho cesty sú elastické a otvorené.

Mám veľmi rada systém, poriadok, krabičky, veci usporiadané, ale sympaticko pestré. Som aj človek výskumník, ňúrač, ktorý má rád vzduch a kusisko životnej nevypočítateľnosti. Viem však rešpektovať aj ľudí, ktorí kráčajú podľa istého poriadku a štýlu. Môže to mať háčik.

Je Rok zasväteného života, vlastne sa už nakláňa do finále a zasvätený život je o živote s týmto Bohom, ktorý je nevypočítateľný. Sú ľudia, ktorí majú potrebu korektnej zasvätenej osoby ako vystrihnutú z kresťanského časopisu, so svojou posvätnou noblesou.

Nazrieť pod pokrievku rehoľnej komunity je zaujímavá vec pre mnohých. Nachádza sa tam však to, čo patrí do ktorejkoľvek rodiny. Do tej saleziánskej: pekný priestor aj neporiadok, ticho aj riadne decibely, smiech aj vážnosť, jednoduchá strava aj slávnostný obed, plánovanie, porady aj rozhovory o receptoch. Je tam život, ktorý ma obrátky, lebo sa tam varí, upratuje, žehlí, ale sa tam aj modlí, koná pokánie a zápasí o sesterskú lásku. Všetko pod tichým a pokorným pohľadom Toho, ktorý je v bohostánku, aby bolo všetko na jeho chválu. Nie všetko je vždy tak, ako má byť, lebo to je život. Ale všetko smeruje k tomu, ktorý je Cesta, Pravda aj Život.

Aj v Ježišových časoch ľudia mali predstavy o tom, ako by mal vyzerať spasiteľ, ako by mal fungovať, čo robiť a čo ani náhodou nie. Ľudia vzhliadali k božstvám, ale pravý Boh zostúpil na zem. Čakali excelenciu, prišlo dieťa. Mysleli na neprístupnú autoritu, a on večeral s tými, s ktorými sa slušný žid nedal ani do reči. Mysleli, že zatočí so všetkými, ktorí utláčali, a on nechal zatočiť so sebou. Finále však bolo víťazstvo života, lásky, zmierenia. Patriť Bohu znamená objať takýto život… s vedomím, že už netreba vzhliadať k Bohu vysoko, lebo zostúpil na zem, takže šancu majú aj krátkozrakí. Okrem toho stačí prísť jednoducho, bez kurzu diplomatického protokolu, lebo je Otec a Láska.

■ **Eva Rušínová**

SRDCOM SR. HERMANY

Nepripravená tréma

Pred pár dňami som dostala ponuku povedať niečo vysokoškolákom v Prešove. Nuž čo. Ponuka zaujímavá a zároveň to bola zmena. Aj prostredia, aj práce. Mám rada cesty vlakom. Hneď v Bratislave si ku mne sadla iná rehoľná sestra. Pred pár mesiacmi sa vrátila z Kene. No, čo si budeme hovoriť. Sme ženy. Mali sme o čom rozprávať až do Kysaku. Potom sa ma ujal kňaz, ktorý mi vysvetlil, čo sa odo mňa vyžaduje. Všetko bolo v poriadku. Stále bolo všetko v poriadku. A takto to išlo až do momentu, keď začala svätá omša. Vtedy už nič nebolo v poriadku. Začali sa mi triasť ruky, nohy, srdce nebolo na svojom mieste. Pochytil ma strach. Ale prečo? Pripravená som bola. Vedela som, čo chcem povedať, vedela som, aké mám pred sebou obecenstvo. Prečo prišiel strach? Úplne iracionálny, až smiešny. Chuť utekať sa rovnala pudu sebazáchovy. Čo sa deje? Myšlienky sa rozleteli ako vrabce po výstrele z gumipušky. Nič mi (ani ma) nenapadlo. Záchytný bod chýbal. Ostalo len prázdno. A v tom prázdne sa mihlo svetielko, kratšie a temnejšie ako padajúca hviezda. Bože! Bože, čo teraz? Temnota uprostred sa začala rozostupovať a prichádzalo poznanie. Poznanie, že nie na mojej príprave všetko stojí. Poznanie, že nie moja aktivita musí byť za všetkým. A tak som sa spokojne mohla oprieť o Božie vedenie. Nech sa páči! Rob niečo! A Boh sa postaral. Nechal mi roztrasené kolená aj chvejúci hlas. Ale to, čo som hovorila, malo váhu poznaného niekde mimo mňa. Niečo, čo nebolo postavené na mojej afektivite či kognitívnom poznávaní.

Sú momenty, keď si povieme – to Boh hovoril. V ten večer som vedela, že som nehovorila ja. Boli to len moje skúsenosti, moja príprava, moje nacvičené vtipy. Ale sila vypovedaného nebola na mne. Nie vždy sa Boh ozve práve takýmto spôsobom. Aby sa mohol ozvať, musí byť dobrá príprava. Štúdium neuškodí. Ale keď príde, nechajme ho hovoriť a netvrďme mu, že to už vieme. Boh vie vždy prekvapiť. Aj pri pripravenej prednáške.

■ **Hermana Matláková**

Formačný rozhovor (II.)

METOD LUKAČIK

Formačný rozhovor slúži k tomu, aby sa človek slobodnejšie a vedomejšie rozhodoval vo svojom živote, aby vnímal Božie riadenie a výzvy a vedel na ne s odvahou a chuťou odpovedať.

Prvé stretnutia

Na prvých stretnutiach je potrebné prerozprávať, čiže predstaviť celý svoj doterajší život. Takže treba hovoriť o rodine, o atmosfére a vzťahoch v nej, prvých spomienkach z detstva, o zážitkoch zo základnej školy, vysokej školy, o kamarátoch a iných dôležitých osobách. Dôležitým obdobím je čas dospievania, a preto sa treba dotknúť aj dospievania v mužnosti (ženskosti) a eventuálnych problémov, či rôznych skúseností v sexuálnej sfére. Treba hovoriť o všetkých ťažkostiach, zlyhaniach, problémoch a o pokusoch a snahách riešiť ich. V tomto rozhovore majú zaznieť aj všetky doterajšie bolestné a ťažké spomienky, aby nič nezostalo zbytočne uväznené či skryté. To patrí k začiatočnej fáze rozhovorov, aby sme dobre spoznali

danú osobu a vnímali jej slabé i silné stránky. Postupne sa ukáže základná mapa života človeka, vďaka ktorej sa potom budeme lepšie orientovať v jeho formácii. Zvlášť dôležité je nájsť jeho hlavný problém, nad ktorým treba pracovať.

Priestor pre formovanú osobu

Po tejto úvodnej fáze získavania dôvery, vypovedania sa a podania hlavných informácií má formovaná osoba stále privilégium venovať sa v rozhovoroch tomu, čo považuje za potrebné a dôležité. Môže rozprávať o tom, čo aktuálne prežíva, čo považuje za hodné pozornosti, čo sa udialo za ostatné dni jej života, čo je pre ňu určitá výzva či problém. Je to jej výsada, ktorú máme rešpektovať. Tému rozhovoru ponúka formovaná osoba. Venujeme sa tomu, s čím prišla. Rozprávame sa o jej aktuálnych záležitostiach, ktoré život prináša a ktoré Boh tiež používa, aby ju vychovával a privádzal k sebe.

V atmosfére prijatia

Ďalší princíp formačných rozhovorov je, že zmeniť sa môže len to, čo je prijaté. Formátor má prvý počúvať a prijať s pochopením a s nehou to, čo počuje. Nie komentovať, pohoršovať sa, smiať sa, čudovať sa, ale s úctou, porozumením a s láskou všetko prijať. Iba ak formátor prvý prijíma počuté príbehy, skúsenosti, trápenia a problémy, môže svojím vnútorným postojom pomôcť aj formujúcemu sa akceptovať ich. Vo formačných rozhovoroch malo by nastúpiť vnútorné zmierenie sa s tým, čo tvorí životný príbeh formovaného. Veci, s ktorými bojujeme, neprijímame, v nás vyvolávajú vnútorné napätie a ťažkosti. Ak sa chce formátor k niekomu priblížiť, musí ho najsamprv prijať, akceptovať, milovať, vážiť si ho ako osobu. Tieto postoje lásky tvoria atmosféru blízkosti, solidarity, bratskosti, vtedy sa cítime podobní ostatným. Formačné rozhovory musí charakterizovať táto zdravá, pozitívna atmosféra, kde sa človek môže v slobode vyjadriť a vie, že bude prijatý a pochopený. Iba v takomto ovzduší lásky sa uvoľňuje z človeka to, čo bolo zablokované a čo sa možno zo strachu, hanby skrývalo. Formačné rozhovory majú pomôcť k prijatiu seba samého. Prijať sa so všetkým, čo nachádzam vo svojom živote. Prijať svoju rodinu, svoju históriu, svoju osobu, svoj charakter, svoje skúsenosti a pády, negatíva i pozitíva. Prijať všetko, lebo Boh ma takéhoto prijíma a miluje.

Orientovať svoj život podľa evanjelia

Ďalší formačný moment rozhovorov je predstavenie evanjeliových hodnôt, ktorými chceme žiť. Je to predstavenie nie teoretické, ale vsadené a predovšetkým vychádzajúce z konkrétnej skúsenosti, o ktorej rozprává formujúci sa. Ide o poučenie na základe toho, čo sa prežilo, ako lepšie žiť ideálom zasväteného života. Počas týchto formačných rozhovorov hľadáme spôsob, ako lepšie uskutočňovať lásku, pokoj, službu, pokoru, odpustenie, obetu… Pomocou týchto rozhovorov chceme rásť v schopnosti meniť a formovať svoj život podľa evanjelia. Hodnoty evanjelia stoja na začiatku povolania, stále priťahujú a premieňajú človeka. Ideály nás volajú prekračovať seba samého, k zabúdaniu na seba a darovaniu sa Bohu. Tento krok sa nedá pominúť; bez hodnôt, ktoré nás ťahajú hore, sa nedá zmeniť k lepšiemu.

Tento praktický moment zmeny je asi najťažší a veľmi často obchádzaný. Je to totiž neustála askéza, premáhanie seba, konkrétna práca na sebe. Pamätajme, že rozhovory nie sú všetko. Po rozhovore čakajú skutky. Môj život či určitý problém si musím riešiť sám, aj keď o ňom hovorím s iným človekom. Nikto to namiesto mňa nemôže spraviť. Život mení slobodné rozhodnutie, nie samotné rozhovory. Rozhovor nám v tom len pomáha, vzbudzuje osobnú zodpovednosť, podporuje túžbu žiť to, čo je Božie, aj keď to nepôjde ľahko, aj keď si to bude vyžadovať neustále úsilie a námahu. Vykročiť na úzku cestu formovania seba podľa príkladu Krista. Táto cesta sa končí v nebi, nie tu na zemi. Pamätajme, že náš rozhovor nikdy nezastupuje ani nenahrádza Božiu milosť. Stále treba prosiť o Božiu pomoc, lebo bez Ježiša Krista sa nedá nič urobiť, tak ako nám to povedal. Nástroj formačných rozhovorov nie je všemocný, ani nejaký všeliek. Máme predovšetkým dôverovať Bohu.

NOVÉ KNIHY

Stasi Eldregde

Stať sa sebou

Kniha *Stať sa sebou* patrí medzi tie, ktoré čitateľku (ale aj čitateľa) „nepustia“. Stasi Eldredge sa v nej delí o svoju cestu „žitia Božích snov“, hľadania zmyslu každého dňa i svojich potrieb. Samozrejme, robí to z pohľadu veriaceho človeka, ktorý miluje Ježiša a vie, že nik iný nemôže naplniť všetky jej sny a túžby.
Autorka verí, že všetko, čo sa v živote každého z nás udeje, má svoje miesto v Božom pláne, hoci my tomu nemusíme hneď rozumieť. To neznamená, že Boh chce pre nás nejaké zlo, ale keď sa už niečo také stane – v dôsledku konania iných ľudí, diabla, ale aj samotného človeka –, vie všetko obrátiť na dobré.
Aj preto Stasi s veľkou túžbou hovorí o tom, že raz jej Ježiš bude hovoriť jej príbeh tak, ako ho vidí on. Bude to deň radosti a smiechu, lebo všetko do seba zapadne…

Redemptoristi – Slovo medzi nami, Bratislava, 2015

Formy odporu

Dobre je vedieť, že so zmenou je často spojený odpor. Formátor môže prirodzene naraziť aj na bežný problém, keď sa formujúci bráni a nechce sa zmeniť. Prejavuje sa to rôznymi spôsobmi: mlčí, nechce viac hovoriť, prichádza neskôr na stretnutia, rozpráva nepodstatné veci, stále dookola opakuje tie isté veci, neposúva sa dopredu, nejde na hĺbku. Ide o tzv. obranný spôsob reagovania, ktorý sa v psychodynamickej psychoterapii nazýva odpor. Ide zvyčajne o podvedomý odpor k zmene. Formujúcemu sa je výhodnejšie zostať v tom stave, v ktorom je, lebo to už pozná, kým neznáme, to, čo by sa mal naučiť, vzbudzuje v ňom strach a obavy. Treba sa jemne tomu odporu prizrieť, pomenovať ho a postaviť sa k nemu zodpovedne. Pamätajme, že najčastejšie vychádza z hĺbky človeka, z jeho podvedomia.

Vedieť počúvať

Služba formátora spočíva predovšetkým vo venovaní času a pozornosti, počúvaní a usmernení. Skúsenosť, že niekto človeka skutočne počúva, má očisťujúci, upokojujúci a oslobodzujúci charakter. Dobrým počúvaním prijímame daného človeka. Máme počúvať aj nevyslovené veci, počúvať aj medzi riadkami, počúvať aj malé náznaky, nevypovedané alebo dokonca obchádzané veci. Počúvať a nesúdiť. Počúvať a prijať toho druhého. Počúvať a poukázať na prehliadané či nepovšimnuté veci. Pomôcť pochopiť a prevziať do svojich rúk.

Pamätajme, že normálnou súčasťou každého rozhovoru sú aj chvíle mlčania. Vedieť správne posúdiť a využiť mlčanie je tiež umenie.

Umenie klásť otázky

Otázky patria ku každému rozhovoru. Vo formačnom rozhovore nemajú uspokojiť našu zvedavosť, ale pomôcť samotnému formovanému k hlbšiemu sebapoznaniu. Pýtame sa ani nie tak kvôli sebe, ale kvôli nemu. Učenie sa skrze otázky je starobylou metódou. Lepšie je, keď sú otázky otvorené, kde nechávame priestor k opísaniu situácie či prežívania. Dávajme otázky len v duchu slobody z našej strany, keď necítime tlak, že sa to musíme spýtať. Očakávajme odpoveď čo najslobodnejšie, ponechávajúc slobodu druhému, ak ten druhý bude chcieť odpovedať a bude sa na to teraz cítiť. Otázky majú smerovať k tomu, čo je nejasné, skryté, prehliadané, nie celkom uvedomené. Otázky majú byť kladené s veľkým rešpektom, slobodne, v duchu formačnej pomoci, pre dobro opýtaného. Otázky majú viesť ku konkrétnosti. Konkrétny skutok, rozmenený na drobné, rozanalyzovaný, najlepšie osvetľuje hlavný problém. Tam sa ukazujú v pravom svetle dôvody, motivácie, očakávania.

Rozhovor by mal osvetliť to, čo bolo nezrozumiteľné. Mal by priniesť novú interpretáciu udalosti, zážitku. To, čo nedáva zmysel, zrazu sa ukáže ako rozumné a súvisiace. To, čo bolo skryté, sa ukáže ako jasné a pochopiteľné. Ide o akési zhrnutie toho, čo bolo povedané, ale v novom svetle. Vlastne ide o ponuku pre formovaného, či aj takto môže chápať svoj život či skúsenosti. Najlepšie je, ak určitú interpretáciu vysloví sám formovaný. My ho k nej iba pomaly privádzame, nahrávame mu ju. Všetci poznáme zásadu, že to, čo človek objaví sám, najviac mu osoží a najviac sa z toho poučí. V interpretácii, ktorá zasiahne aj srdce, môže priniesť novú skúsenosť a zmenu v správaní. To je jej cieľ, nielen intelektuálne vysvetlenie faktu.

Konfrontácia

K účinnému rozhovoru patrí aj konfrontácia. Pre väčšinu ľudí je to nepríjemná vec, ale bez nej sa veľakrát nepohneme z miesta. V konfrontácii chceme ukázať druhému jeho malosť, tvrdohlavosť, nezmyselnosť, detskosť, nelogickosť, nedôslednosť… Konfrontácia musí „trochu“ zabolieť, zahanbiť, musí sa jednoducho tak dotknúť osoby, aby sa pohla z miesta, aby pravdu videla v jej plnosti a pocítila hlúposť svojho doterajšieho postoja. Konfrontácia nás má pohnúť dopredu. Aj keď sa ju snažíme praktizovať v mene lásky. Láska je náročná a môže stáť len na pravde. V konfrontácii zvlášť poukazujeme na to, čo si daný človek plne neuvedomuje, ale zboku je to výrazne vidieť. Nemala by byť ani príliš silná, aby nezablokovala daného človeka, ani príliš slabá, aby na ňu vôbec nereagoval, lebo tak zostane bez úžitku. Má byť priliehavá danej osobe a rozoberanej veci.

Poznať ciele

A hoci to spomínam ako poslednú vec, vôbec nie je poslednou. Formátor skôr, ako začne viesť formačný rozhovor, musí vedieť, k čomu to má všetko viesť. Musí mať určitý koncept formácie, v ktorom ten formačný rozhovor má zmysel. Dobre je pamätať na triádu – poznať, prijať a meniť. Až po poznaní a prijatí môžeme pristúpiť k formácii, teda učeniu sa novým spôsobom konania, myslenia a cítenia. Len to, čo je poznané, môžem meniť. Len to, čo je prijaté, dokážem upraviť a premeniť. A veci sa menia pomaly, ťažko, trpezlivo. Zmena začína rozhodnutím a rozhodnutie je spečatené skutkom. Všetko má však viesť k Bohu a životu s ním. Vo formácii nás Boh vychováva, očisťuje, osvecuje a premieňa. Aj cez tento rozhovor sa chceme ešte viac zakoreniť v Kristovi, žiť v jeho láske a vo svojom povolaní. ■

Milosrdní ako Otec

***Milosrdní ako Otec* je „motto" tohto svätého roka. Milosrdenstvo je dôkazom toho, ako miluje Boh. On sa dáva úplne, navždy, bezpodmienečne a bez toho, že by za to niečo chcel. Prichádza nám na pomoc, keď ho vzývame.**

Je krásne, že sa denná modlitba Cirkvi začína slovami: „Bože, príď mi na pomoc; Pane, ponáhľaj sa mi pomáhať" (Ž 70, 2). Pomoc, ktorú vzývame, je už prvým krokom Božieho milosrdenstva voči nám. On nám prichádza pomôcť v našej slabosti, v ktorej žijeme. Jeho pomoc spočíva v tom, že nám umožňuje zachytiť jeho prítomnosť a blízkosť. Deň čo deň sa aj my, dotknutí jeho súcitom, môžeme stávať súcitnými voči druhým…

Nemôžeme ujsť pred Pánovými slovami, veď na základe nich budeme súdení: či sme dali jesť hladnému a piť smädnému. Či sme prichýlili pocestného a zaodeli nahého. Či sme si našli čas, aby sme navštívili chorého alebo väzňa (porov. *Mt* 25, 31 – 45). Rovnako sa nás opýtajú, či sme pomohli odstrániť pochybnosti, ktoré sú často zdrojom strachu a osamelosti; či sme dokázali zvíťaziť nad nevzdelanosťou, v ktorej žijú milióny ľudí, najmä detí, ktoré nemajú potrebnú pomoc, aby vyviazli z chudoby; či sme boli nablízku tým, ktorí sú osamelí a smutní; či sme odpustili tým, ktorí nás urazili, a či sme odmietli každú nevraživosť a nenávisť, ktoré vedú k násiliu; či sme boli trpezliví podľa vzoru Boha, ktorý má s nami takú veľkú trpezlivosť; a konečne, či sme zverovali v modlitbe Pánovi svojich bratov a sestry. V každom z týchto „najmenších" je prítomný sám Kristus. Jeho telo sa stáva znova viditeľným ako telo zmučené, doráňané, bičované, vyhladnuté, na úteku… aby sme ho spoznali, dotýkali sa ho a starali sa oň. Nezabudnime na slová sv. Jána z Kríža: „Na súmraku života budeme súdení z lásky."…

Tento svätý rok so sebou prináša *bohatstvo Ježišovho poslania*: prinášať slovo a gesto útechy chudobným, ohlasovať oslobodenie tým, ktorí sú v modernej spoločnosti väzňami novodobých otroctiev, navracať zrak tým, čo nevidia, lebo sa stiahli do seba, a dôstojnosť všetkým, ktorým bola odňatá. Ježišovo ohlasovanie sa môže stať znova viditeľným v odpovediach viery, ktoré majú kresťania dávať svojím svedectvom. Nech nás pritom sprevádzajú apoštolove slová: „Kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí radostne" (*Rim* 12, 8)…

Jubileum súvisí aj s odpustkami. Vo Svätom roku milosrdenstva majú odpustky mimoriadny význam. Božie odpustenie našich hriechov nemá hranice. Vo smrti a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista nám Boh jasne ukazuje svoju lásku, ktorá vedie až k zničeniu ľudského hriechu. Dosiahnuť zmierenie s Bohom je preto možné skrze veľkonočné tajomstvo a prostredníctvom Cirkvi. Boh je stále pripravený odpúšťať a nikdy neprestáva ponúkať odpustenie vždy novým a nečakaným spôsobom. My všetci máme skúsenosť s hriechom. Vieme, že sme povolaní k dokonalosti (porov. *Mt* 5, 48),

Tí, ktorí sú s Ježišom, nemôžu inak ako opakovať Ježišove povzbudzujúce a oslobodzujúce slová, privádzajúc priamo k nemu, bez kázní.

no silne pociťujeme ťažobu hriechu. Pokým zakúšame moc milosti, ktorá nás premieňa, pociťujeme aj silu hriechu, ktorým sme dedične podmienení. Napriek odpusteniu nosíme vo svojom živote protirečenia, ktoré sú dôsledkom našich hriechov. Vo sviatosti zmierenia Boh odpúšťa hriechy, ktoré sú skutočne vymazané; predsa však ostáva na našom správaní a v našich myšlienkach *negatívna stopa, ktorú zanechali hriechy*. Božie milosrdenstvo je však silnejšie ako táto stopa. Berie na seba podobu odpustkov, ktoré Otec prostredníctvom Kristovej nevesty ponúka hriešnikovi, ktorému už bolo odpustené; *oslobodzuje ho od každej stopy následkov hriechu, a uschopňuje ho konať s láskou a rásť v láske namiesto toho, aby znova upadol do hriechu*.

Cirkev žije v spoločenstve svätých. V Eucharistii sa toto spoločenstvo, ktoré je Božím darom, uskutočňuje ako duchovné zjednotenie, ktoré spája nás veriacich so svätými a blahoslavenými, ktorých je nespočetne veľa (porov. *Zjv* 7, 4). Ich svätosť prichádza na pomoc našej krehkosti, a *preto je matka Cirkev svojou modlitbou a svojím životom schopná ísť svätosťou jedných v ústrety slabostiam druhých*. Prežívať odpustky v tomto svätom roku znamená pristúpiť k Otcovmu milosrdenstvu s istotou, že jeho odpustenie sa vzťahuje na celok života veriaceho. Odpustky sú zakúšaním svätosti Cirkvi, ktorá sa podieľa na všetkých dobrodeniach Kristovho vykúpenia, aby sa odpustenie rozšírilo až do jeho najkrajnejších dôsledkov, kam až siaha Božia láska. Prežívajme teda intenzívne toto jubileum, prosme Otca o odpustenie hriechov i o rozšírenie jeho milosrdných odpustkov.

■ **Pápež František: *Misericordiae vultus* 14 – 16. 22, kurzíva doplnená redakciou, krátené**

Dnes je čas milosrdenstva!

Ježiš žiada svojich učeníkov, aby išli zavolať Bartimeja. Oni sa obrátili na slepca použijúc dva výrazy, ktoré v zvyšnej časti evanjelia používa iba Ježiš. Ponajprv mu hovoria: „Neboj sa!“ výrazom, ktorý doslova znamená: „Maj dôveru, vzchop sa!“ Vskutku, jedine stretnutie s Ježišom dáva človeku silu čeliť tým najťažším situáciám. Druhý výraz je: „Vstaň!“, tak ako povedal Ježiš toľkým chorým, keď ich vzal za ruku a uzdravil ich. Tí, ktorí sú s Ježišom, nemôžu inak ako opakovať Ježišove povzbudzujúce a oslobodzujúce slová, privádzajúc priamo k nemu, bez kázní. A k tomuto sú volaní Ježišovi učeníci aj dnes, osobitne dnes: uviesť človeka do kontaktu so súcitným Milosrdenstvom, ktoré zachraňuje. Keď sa volanie ľudstva stáva, tak ako v Bartimejovom prípade, ešte silnejším, niet inej odpovede, než vziať si za svoje Ježišove slová a predovšetkým napodobňovať jeho srdce. Situácie biedy a konfliktu sú pre Boha príležitosťami milosrdenstva. Dnes je čas milosrdenstva!

Sú tu však aj niektoré pokušenia pre toho, kto nasleduje Ježiša. Dnešné evanjelium upozorňuje aspoň na dve. Nikto z učeníkov sa nepristavuje, ako to robí Ježiš. Pokračujú v kráčaní, idú vpred, ako keby sa nič nedialo. Ak je Bartimej slepý, oni sú hluchí: jeho problém nie je ich problémom. Toto môže byť aj pre nás rizikom: voči ustavičným problémom radšej ísť ďalej, bez toho, aby sme sa dali vyrušovať. Takýmto spôsobom, tak ako tí učeníci, sme s Ježišom, ale nerozmýšľame ako Ježiš. Sme v jeho skupine, ale stráca sa otvorenosť srdca, vytráca sa úžas, vďačnosť a oduševnenie, a hrozí nám zvykovosť, že sa staneme „navyknutými na milosť“. Môžeme o ňom hovoriť a pracovať preňho, ale žiť vzdialení od jeho srdca, ktoré sa nakláňa k tomu, kto je zranený. Toto je to pokušenie: „spiritualita fatamorgány“: môžeme kráčať púšťami ľudstva bez toho, aby sme videli, vidiac miesto toho, čo tam v skutočnosti je, skôr to, čo chceme vidieť my. Sme schopní vykonštruovať si pohľady na svet, ale neprijímame to, čo nám Pán dáva pred oči. Viera, ktorá sa nezakoreňuje v živote ľudí, zostáva vyprahnutá a namiesto oáz vytvára ďalšie púšte.

Je tu aj druhé pokušenie, to, že upadneme do „tabuľkovej viery“. Môžeme kráčať s Božím ľudom, ale máme už svoju tabuľku pochodu, do ktorej všetko zapadá: vieme kadiaľ ísť a koľko času tomu venovať, všetci musia rešpektovať náš rytmus a každá komplikácia nás vyrušuje. Riskujeme, že sa staneme tými „mnohými“ z evanjelia, ktorí strácajú trpezlivosť a napomínajú Bartimeja. Krátko predtým napomínali deti (porov. *Mt* 10, 13), teraz slepého žobráka: kto je na obtiaž alebo nie je na úrovni, má sa vylúčiť. Ježiš však chce začleňovať, predovšetkým toho, kto sa drží na okraji a kričí za ním. Takíto, ako Bartimej, majú vieru, pretože byť si vedomým vlastnej odkázanosti na spásu je najlepším spôsobom, ako stretnúť Ježiša. ■

■ **z homílie Svätého Otca Františka na záver biskupskej synody o rodine 25. 10. 2015**

Ordo Virginum na Slovensku

„Pokračujte v Máriinom poslaní. Žite s Kristom a darujte ho iným. Vždy tam, kam vám Pán ukáže."

Týmito slovami sa diecézny biskup Tomáš Galis prihovoril prítomným v homílii počas slávnostnej bohoslužby v Katedrále Najsvätejšej Trojice v auguste 2012 v Žiline, kde sa po prvýkrát v histórii Slovenska konal starobylý obrad panenského zasvätenia. Po vyjadrení úmyslu zasvätiť sa a litániách ku svätým zložili tri kandidátky do rúk žilinského biskupa sľub čistoty a nasledovania Krista. Obrad pokračoval modlitbou zasvätenia a po nej biskup odovzdal pannám prsteň a liturgiu hodín. O rok neskôr, v roku 2013, boli zasvätené ďalšie tri kandidátky v Bratislavskej arcidiecéze.

Z histórie Ordo Virginum

Stav zasvätených panien *Ordo Virginum* je zvláštnym vyjadrením zasväteného života, ktorý znova rozkvitol po Druhom vatikánskom koncile. Zasvätená panna je zasvätená Bohu ako Kristova snúbenica v službách Cirkvi, v ochote a pripravenosti obetovať za Cirkev svoj život. Zasvätené panny patria spolu s pustovníkmi, pustovníčkami a vdovami k najstarším spôsobom Bohu zasväteného života, ktoré boli v Cirkvi praktizované už v dobe apoštolov (*1 Kor* 7, 34). Korene zasväteného panenstva siahajú až k počiatkom života Cirkvi, keď sa srdcia niektorých žien začali otvárať túžbe darovať Bohu celé svoje bytie tak, ako to učinila Panna z Nazareta. Až do Nicejského koncilu (r. 325) žili panny vo svojich rodinách.

Hlavnými charakteristikami Ordo Virginum sú bezprostredný vzťah k Cirkvi, osobná zodpovednosť a snubný rozmer. Prameňom Ordo Virginum je výlučne Cirkev s evanjeliom, so svojím učiteľským úradom a celou svojou spiritualitou.

Prostredníctvom stanoveného liturgického obradu vstupovali do *Ordo Virginum*, v ktorom bola charizma panenstva rozvinutá od súkromného sľubu až ku skutočnému životnému stavu, poznamenanému skutočnosťou zasvätenia. Panny, ktoré zasväcoval miestny biskup, sa venovali modlitbe, pôstu a službe núdznym. Ich počet až do polovice 6. storočia stále narastal a reflexii o panenstve sa venovali tak východní, ako aj západní cirkevní otcovia, ktorí zasväteným pannám pripísali titul „nevesta Kristova". Postupne sa začali pustovníci či panny združovať do komunít, z ktorých v priebehu času vznikali prvé rehoľné rády. Po roku 1000 sa už panenské zasvätenie udeľovalo ženám žijúcim vo svete skôr ojedinele a udeľovalo sa len rehoľníčkam niektorých rádov, napr. kartuziánkam.

Druhý vatikánsky koncil v roku 1963 rozhodol, aby starobylý obrad panenského zasvätenia, ktorý patrí k najvzácnejším pokladom rímskej liturgie, bol upravený pre dnešnú dobu. Nový obrad bol vyhlásený Kongregáciou pre Boží kult a sviatosti 31. mája 1970. Stav zasvätených panien je zakotvený aj v Kódexe kánonického práva, v kánone 604. Rád zasvätených panien sa teda opiera o biblický základ, prešiel dejinným vývojom a nachádzame preň liturgické odkazy, kánonické normy i teologické bádania.

Charizma Ordo Virginum

Charizma Ordo Virginum sa teologicky opiera o obraz Cirkvi ako nevesty, ktorého znamením sa stáva zasvätená panna. Hlavnými charakteristikami Ordo Virginum sú bezprostredný *vzťah k Cirkvi*, *osobná zodpovednosť* a *snubný rozmer*. Prameňom Ordo Virginum je výlučne Cirkev s evanjeliom, so svojím učiteľským úradom a celou svojou spiritualitou. Pri začiatku Ordo Virginum teda nenájdeme žiadnu postavu zakladateľa alebo zakladateľky. Sv. Augustín píše, že v charizme zasväteného panenstva je prítomná sama Cirkev ako matka. Jednou z charakteristík Ordo Virginum je absencia pevných inštitucionálnych štruktúr – koncil pre ne neustanovil žiadnu inštitúciu. Preto je potrebné, aby boli zasvätené panny pevne zakotvené v Duchu Svätom a v intenzívnom duchovnom živote. Spôsob života zasvätenej panny sa najviac podobá životu v sekulárnych inštitútoch, no zasvätená panna je včlenená do sveta odlišným spôsobom. Podobne ako v prvých storočiach má možnosť zvoliť si rôzne formy života: žiť osamote, v rodine, v duchovnej symbióze s nejakou rehoľnou rodinou, prípadne sa zasvätené panny môžu združovať, aby vernejšie zachovávali svoje predsavzatie. Zo strany Cirkvi dostáva poslanie žiť ako znamenie, volí si svoju vlastnú spiritualitu, pôsobí v každodenných bežných životných podmienkach a jej život je zverený jej vlastnej, osobnej zodpovednosti. Priamym predstaveným pre zasvätenú pannu je diecézny biskup.

Ordo Virginum na Slovensku

V roku 2005 Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí potvrdila preklad slovenskej verzie *Obradu zasvätenia panien* a v roku 2009 Konferencia biskupov Slovenska schválila odporúčajúce smernice *O príprave na život v povolaní zasvätených panien Ordo Virginum*.

V súčasnosti sú okrem zasvätených panien v Žilinskej diecéze (2012) a Bratislavskej arcidiecéze (2013) vo formácii viaceré kandidátky. Pán prebúdza povolania k tomuto spôsobu zasväteného života aj v ďalších diecézach Slovenska (okrem Žilinskej a Bratislavskej aj v Košickej, Spišskej a Nitrianskej). Z krátkej histórie Ordo Virginum na Slovensku možno spomenúť prvé stretnutie zasvätených panien krajín strednej a východnej Európy s názvom *Povolanie zasvätených panien v súčasnom svete,* ktoré sa konalo v Kňazskom seminári sv. Františka Xaverského v Badíne (2. – 5. júl 2015). Stretnutia sa zúčastnili nielen zasvätené panny, ale aj kandidátky, sympatizantky a kňazi zo Slovenska, Čiech, Maďarska, Ruska a Nemecka. Obsahom stretnutia boli prednášky, rozhovory, spoločné slávenie liturgie hodín a svätých omší, púť na Staré Hory a návšteva Kláštora Premenenia Pána v Sampore. Nieslo sa v srdečnom duchu a v radosti zo vzájomného spoznávania sa.

Povolanie k životu zasvätenej panny prináša sa sebou veľmi individuálne životné rozhodnutie. Zasvätené panny žijú vo svete individuálnym spôsobom života, mimo spoločenstva zasvätených osôb a nemajú záväznú regulu, podľa ktorej majú žiť. Pocítiť toto povolanie a vybrať sa touto cestou je vedomým rozhodnutím žiť zasvätený život v čistote, službe Cirkvi a blížnemu. Je to život v samote a bez pripútania sa, no zároveň život pre iných, život v osobnej zodpovednosti a v úplnej dôvere v Boha. ■

Echinacea purpurová

TATIANA BERECKÁ

Echinacea purpurová je divorastúca bylina s purpurovými kvetmi, ktorá kvitne od júna do októbra. V severo- a stredoamerických štátoch ju indiánske kmene po staročia používali k hojeniu rán a ako prostriedok proti hadiemu uštipnutiu.

Ako pôsobí echinacea?

Echinaceu môžeme nazvať prírodným antibiotikom. Pomáha ničiť baktérie a vírusy v organizme. Pôsobí tak, že stimuluje bunky imunitného systému, ktoré sú kľúčovou zbraňou v boji proti infekcii. Navyše podporuje v bunkách tvorbu prirodzenej protivírusovej substancie, ktorá sa nazýva interferón. Tieto účinky sú však relatívne krátkodobé, takže je vhodné užívať ju behom akútnej infekcie vo viacerých krátkych intervaloch. Normalizuje imunitnú odpoveď aj pri autoimunitných stavoch, napríklad pri ekzéme, na ktorý je tradičným liekom.

Za imunostimulačný efekt sú výraznou mierou zodpovedné polysacharidy, ktoré sú najviac prítomné v koreňoch; v kvetoch je ich menej, ale aj tie sa v liečiteľstve využívajú.

Echinacea a prevencia

Echinacea dokáže pomáhať v prevencii dvoch najčastejších vírusových ochorení – zápale dýchacích ciest a chrípky. Najúčinnejšia je pri prvých príznakoch ochorenia. Podľa jednej štúdie bol u pacientov, náchylných k nachladeniu, výskyt ochorenia u skupiny ľudí užívajúcich echinaceu po dobu ôsmich týždňov o 35 % nižší než u skupiny užívajúcej placebo. Tak isto aj frekvencia nachladenia bola u nich menej častá.

Tieto štúdie ďalej potvrdzujú, že echinacea pomáha aj pri zdurení slizníc, horúčke a bolestiach hlavy, ktoré nachladnutie sprevádzajú.

Ďalšie liečebné využitie

Prípravky z echinacey sa využívajú ako na vnútorné, tak aj na vonkajšie použitie. Vnútorne najčastejšie vo forme extraktu z koreňa alebo kvetov, ktorý je vhodný k liečeniu močového ústrojenstva, viróz a nachladnutia, ako to už bolo spomenuté. Osvedčil sa aj pri liečbe žalúdočných vredov, gastritíd a prostaty. Na vonkajšie použitie je vhodný extrakt, nálev alebo masť, a to hlavne na zle sa hojace rany, preležaniny a ekzémy. Šťava z čerstvých listov vyvoláva zvýšenú zrážanlivosť krvi.

Ako echinaceu užívať

Echinaceu môžeme dostať v rôznych formách. Pri nachladnutí alebo chrípke je nutná vysoká dávka. Napríklad z liehového extraktu sa preventívne užíva 3 krát 20 kvapiek, avšak pri začínajúcom ochorení (chrípke) zvýšime dávku na 50 kvapiek.

Niektoré zdroje uvádzajú, že sa nemá užívať dlhšie ako osem týždňov, potom treba urobiť osem týždňov prestávku. Niektorí liečitelia ju však aplikujú dlhodobo, hlavne pri ekzémoch. Užívať sa môže s jedlom aj nalačno.

Aj tu je potrebná určitá opatrnosť, hlavne u detí, v tehotenstve a u ľudí, ktorí sú alergickí na túto rastlinu. Takisto ju nesmú brať ľudia s roztrúsenou sklerózou, tuberkulózou a tí, ktorí užívajú rôzne imunosupresívne lieky.

Užívanie echinacey vrelo odporúčam. Liečivé účinky tejto rastliny som si vyskúšala na vlastnej koži a môžem povedať, že som nebola sklamaná. ■

Plenárne zasadnutie KVRP

P. KAROL MIROSLAV ŠVARC

Plenárne zasadnutie KVRP sa konalo v pondelok a utorok 26. – 27. októbra 2015 v penzióne Zornička na Donovaloch. Prítomných bolo 24 z 30 členov KVRP. Úvodný príhovor v zastúpení apoštolského nuncia Mons. Maria Giordanu predniesol odchádzajúci predseda KVRP. Otec nuncius poďakoval za prínos zasvätených osôb pre Cirkev i spoločnosť a vyzdvihol význam našej konferencie ako dôležitý nástroj animácie rehoľného života. Rehoľníkov vyzval k radostnému svedectvu o spáse v Kristovi a pripomenul im, aby sa stali účinným nástrojom evanjelizácie v dnešnom svete, pomáhajúc ľuďom nachádzať svetlo v neľahkých okolnostiach života.

Schvaľovanie Štatútu KVRP

Nový Štatút KVRP korigovaný po pripomienkach Apoštolskej stolice a jednohlasne odsúhlasený na plénе 28. 4. 2015 bol po preložení do taliančiny zaslaný Kongregácii pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života na schválenie.

Bernhard Häring
Milovať zľutovanie

Jeden z najvýznamnejších morálnych teológov 20. storočia, redemptorista P. Bernhard Häring, strávil roky druhej svetovej vojny ako ošetrovateľ a kňaz na fronte, kde sa stretol s obrovským utrpením ľudí. Naučilo ho to byť milosrdným a láskavým ku všetkým, nerozlišoval priateľov a nepriateľov, keď niekto potreboval materiálnu či duchovnú pomoc.
Kniha *Milovať zľutovanie*, ktorú napísal pred 30 rokmi, prekypuje postojmi milosrdenstva v rôznych situáciách, ktoré prežívame všetci. Môže nás inšpirovať k hlbšiemu prežívaniu Svätého roku milosrdenstva, ku zmene života, ktorý sa bude viac podobať Ježišovmu životu.

Redemptoristi – Slovo medzi nami, Bratislava, 2015

NOVÉ KNIHY

Nový riaditeľ Domu sv. Gorazda v Bacúrove (DSG)

Po zrieknutí sa P. Leopolda Slaninku SJ funkcie riaditeľa DSG v marci 2015, ktorý od roku 2012 v Bacúrove vykonával diagnostickú činnosť a psychotesty kandidátov na duchovný život, ostal úrad riaditeľa a post správcu budovy pol roka neobsadený. Navrhovaný nástupca v oblasti psychológie P. Juraj Gendiar SchP zatiaľ zastrešuje túto službu priamo v Nitre. Dozorná rada DSG, ktorej členovia sú zároveň členmi Rady KVRP, na svojom mimoriadnom zasadnutí dňa 7. 11. 2015 vo Zvolene zvolila nového riaditeľa a štatutárneho zástupcu DSG, ktorým sa stal odchádzajúci predseda KVRP P. Jeremiáš Daniel Kvaka, OFM.

Dozorná rada Cirkevnej servisnej spoločnosti (CSS)

Letná Dozorná rada CSS rokovala o zmenách Štatútu CSS. Nový návrh, aby zástupcovia boli „maximálne“ jeden zástupca za mužské rehole a „maximálne“ jedna zástupkyňa za ženské rehole, a síce len z reholí, ktoré odoberajú povinné komodity výhradne cez CSS, napokon neprešiel. Preto sa ostáva pri starom znení, t. j. po 2 členoch z KVRP a 2 členoch z KVPŽR. Slovíčko „maximálne“ malo umožňovať nemať zástupcu, keby sa počet mužských alebo ženských reholí znížil na nulu. V CSS za mužské rehole ostávajú premonštráti z Jasova, minoriti, salvatoriáni a nemeckí rytieri (OT) z Topoľčian. Je treba nájsť vhodný model rehoľného zastúpenia v orgánoch CSS (Dozorná rada – DR, Centrálna rada – CR, Rada ekonómov – RE). Plenárne zhromaždenie odhlasovalo, že členom DR popri P. Ambrózovi Martinovi Štrbákovi OPraem sa stáva P. Vladislav Bednár OT.

Utečenecká kríza

V auguste 2015 dostala KVRP od Spoločenstva Ladislava Hanusa list s výzvou o pomoc ohľadne utečeneckej krízy. Po septembrovej výzve Svätého Otca Františka bola pri KBS zriadená komisia na čele s Mons. Jozefom Haľkom, ktorej momentálnou úlohou je udržiavať kontakt so štátnymi orgánmi, moni-

torovať súčasnú situáciu v azylovom procese a odovzdávať relevantné informácie pomocou webu https://utecenci.kbs.sk/. Pre styk mužských reholí s komisiou bol na základe odporúčania provinciála dominikánov menovaný P. Ján Branislav Mičkovic OP.

Ak niektorá z reholí podniká nejaké konkrétne kroky pri riešení utečeneckej krízy, prosíme o spätnú väzbu na pátra Mičkovica branjo.mickovic@gmail.com a na sekretára KVRP sekretariat@kvrp.sk. Jednotlivé rehole by si mali určiť osobu zodpovednú za túto oblasť. Rehole ako saleziáni, františkáni, jezuiti, dominikáni, vincentíni a redemptoristi už na svojich zasadnutiach uvažovali o finančnej, personálnej či ubytovacej pomoci.

Prezentácia Dominikánskeho knižného inštitútu

P. Reginald Adrián Slavkovský OP prezentoval informácie o Dominikánskom knižnom inštitúte (DKI), vedenom br. Humbertom Ondrejom Virdzekom OP, http://knihy.dominikani.sk, ktorý je ochotný spolupracovať s inými rehoľami na zaevidovaní kníh. Bolo by účinné, keby sa vytvorila sieť knižníc tých, ktorí sa v reholiach venujú knihám. Tiež by chcel získať súhlas na zverejnenie kníh a časopisov, ktoré rehole publikovali do roku 1950 (autorské práva platia 70 rokov po smrti autora). Cez Úrad práce teraz žiada o výpomoc pri tomto diele, aby mohol zamestnať nejakých ľudí, ktorí by za to poberali plat.

Voľby nového predsedu KVRP a členov Rady KVRP

Dňa 9. 10. 2015 uplynulo 3-ročné funkčné obdobie predsedovi KVRP P. Jeremiášovi Danielovi Kvakovi OFM, ako aj členovi Rady KVRP P. Václavovi Hypiusovi CSsR. Za predsedu KVRP a jej štatutárneho zástupcu bol v súlade so Štatútom KVRP a Pravidlami priebehu voľby zvolený ThLic. Václav Hypius CSsR, nar. 19. 11. 1967 v Bojniciach. Za člena Rady KVRP bol zvolený Mgr. Miroslav Kulich OFMCap, nar. 13. 9. 1970 v Ružomberku.

Budúce plénum KVRP zasadne
18. – 19. apríla 2016
u bratov pallotínov v Smižanoch.

Plenárne zasadnutie KVPŽR 2015

V dňoch 10. – 11. novembra 2015 sa v Centre Salvator (Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa) v Bratislave konalo jesenné plenárne zasadnutie všetkých členiek Konferencie vyšších predstavených ženských rehôľ na Slovensku (KVPŽR), ktorá združuje 47 vyšších predstavených zo slovenských ženských reholí.

Tento rok bol program stretnutia rozdelený do dvoch dní – pracovného a volebného.

Pracovná časť plenárneho zasadnutia bola venovaná prevažne hodnoteniu uplynulého funkčného obdobia podaním správy o činnosti a hospodárskej správy za posledné tri roky.

Nakoľko uplynulo riadne trojročné obdobie súčasného vedenia KVPŽR, prítomné členky volili tento rok na svojom stretnutí nové vedenie na obdobie nasledujúcich troch rokov. Sestry sa zhodli na tom, že najdôležitejšou výzvou do nastávajúceho obdobia je vzájomná spolupráca, jednota medzi sebou a navonok s Cirkvou, ako aj vydávanie svedectva, v ktorom sme sa mohli obnoviť aj počas uplynulého Roka zasväteného života.

Za predsedníčku bola zvolená sr. Jana Kurkinová z Inštitútu Dcér Márie Pomocnice (saleziánky), v ktorom pôsobí štvrtý rok ako provinciálna predstavená. Za podpredsedníčku bola nanovo zvolená sr. Petra Sičáková – provinciálna predstavená Kongregácie služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie. Do riadiaceho orgánu boli zvolené ďalšie členky Rady KVPŽR: sr. Magdaléna Sumilasová (provinciálna predstavená Kongregácie školských sestier sv. Františka a doterajšia predsedníčka KVPŽR); sr. Mária Filová (provinciálna predstavená Kongregácie Notre Dame) a sr. Felicitas Vengliková (provinciálna predstavená Kongregácie Dcér Božskej Lásky). Nové vedenie má za úlohu na svojom prvom zasadnutí rozdeliť kompetencie nad odbornými komisiami, prostredníctvom ktorých sa rozvíja podstatná činnosť konferencie podľa poslania ženských rehoľných inštitútov na Slovensku. Ide o teologicko-spirituálnu komisiu, cirkevno-sociálnu, právno-ekonomickú a komisiu pre výchovu a školy.

Na pracovnej časti zasadnutia bol okrem iných pozvaných hostí prítomný aj nový predseda mužskej Konferencie vyšších rehoľných predstavených páter Václav Hypius CSsR.

Po skončení volieb zverili členky KVPŽR svoju budúcnosť s nádejou a vierou do rúk Pána počas slávnostnej svätej omše, ktorej hlavným celebrantom bol apoštolský nuncius Mons. Mario Giordana. Koncelebroval bývalý predseda KVRP páter Jeremiáš Kvaka OFM. ■

www.luc.sk

Svätý rok milosrdenstva

Myšlienky na každý deň

Denné čítanie nám zabráni na Svätý rok milosrdenstva zabudnúť a zároveň nám umožňuje spoznávať úryvky z publikovaných textov, príhovorov a kázní Svätého Otca Františka s témou milosrdenstva.

384 strán • vreckový formát • brožovaná • 5,50 €

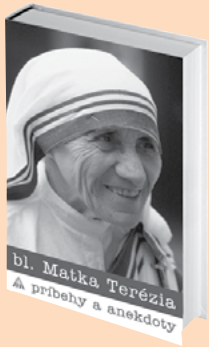

Bl. Matka Terézia

Príbehy a anekdoty

Bl. Matka Terézia je 4. kniha zo série *Príbehy a anekdoty*. Približujú humor, vtip, vľúdnosť a svedectvo opravdivého kresťanského života bl. Matky Terézie. Príbehy povzbudia i rozveselia každého čitateľa.

88 strán • brožovaná • 4,50 €

Brázda

Kniha patrí do trojice sprievodcov duchovným životom z pera zakladateľa diela *Opus Dei* Josemaría Escrivu: CESTA – BRÁZDA – VYHŇA. Druhý zväzok *Brázda* je skvelým pomocníkom v spoznávaní a prehĺbení v čnostiach.

224 strán • brožovaná • 7,00 €

Moje dobrodružstvo s Bohom

Príbehy zo života misionára

Kniha obsahuje skutočné príbehy dlhoročného misionára z rehole Najsvätejšieho Srdca Ježišovho pátra Jozefa Hegglina. Ako misionár pôsobil na mnohých miestach na celom svete. Od roku 2000 pôsobí na Slovenku v Nitre v *Exercičnom dome Srdca Ježišovho*.

216 strán • brožovaná • 6,00 €

NOVÉ KNIHY

Zmeny vo vedení inštitútov a reholí KVPŽR

MARTA CHRAŠČOVÁ

- Dňa 28. mája 2015 bola rozhodnutím rady KVPŽR prijatá nová členka za inštitút pápežského práva, známy pod názvom Miles Jesu, oficiálny názov je Synovia a dcéry Nepoškvrneného Srdca Panny Márie vo Zjavení Pána – zodpovedná sestra Markéta Matoušková. Prijatie tejto novej členky sa uskutočnilo v čase zasadnutia rady podľa starých stanov KVPŽR, nakoľko nebolo známe schválenie nového štatútu. Podľa nového znenia bude prijatie každej ďalšej novej členky schvaľované plenárnym zasadnutím KVPŽR (viď štatút, bod 2. c).
- V dňoch 2. – 5. júla 2015 zvolila provinciálna kapitula Rádu sestier sv. Bazila Veľkého v SR sestru Danielu Štefkovú za novú provinciálnu predstavenú na obdobie 5 rokov. V službe nahradí doterajšiu predstavenú – sr. Josifu Šimovú.
- Dňom 9. júla 2015 bola znovuzvolením a znovumenovaním potvrdená v úlohe provinciálnej predstavenej Kongregácie sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie sestra Petra Sičáková. Pokračuje tak v službe druhé volebné obdobie na 5 rokov.
- Rád sv. Benedikta, klauzúrna komunita mníšok benediktínok Kláštora Najsv. Bohorodičky oznámila, že dňom 21. júla 2015 mení oficiálne sídlo z Trstína do novootvoreného kláštora na adrese Horné Orešany č. 841.
- S účinnosťou od 15. augusta 2015 na obdobie 4 rokov zvolila kapitula Kongregácie školských sestier de Notre Dame (v Novom Meste nad Váhom) novú provinciálnu predstavenú sr. Metodu Piatničkovú, ktorá prevzala úrad po sr. Noemi Ondrekovej.
- Dňom 18. októbra 2015 na čas najbližších troch rokov pokračuje sestra Pavla Tóthová v treťom funkčnom období, do ktorého bola znovu menovaná za provinciálnu predstavenú Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa.
- Rímska únia Rádu sv. Uršule má od 1. novembra 2015 na obdobie troch rokov novomenovanú provinciálnu predstavenú – sestru Samuelu Harmáčkovú, ktorá prevzala úrad po sr. Kataríne Šimalčíkovej. ■